

INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
MIASTA KATOWICE
2019r.

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4
1.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych	4
2.	Szczepienia ochronne	19
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	34
1.	Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą	35
2.	Podmioty lecznicze jako zakłady pracy	46
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności	47
1.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz suplementów diety	49
2.	Powiadomienia typu RASFF	53
3.	Zakłady produkcyjne	55
4.	Obiekty obrotu żywnością	56
5.	Zakłady żywienia zbiorowego	58
6.	Import, eksport	62
7.	Imprezy masowe	63
8.	Środki transportu żywności	63
IV.	Jakość wody	63
1.	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	63
2.	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella	66
3.	Pływalnie	67
4.	Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli	70
V.	Stan sanitarny obiektów i miejsc użyteczności publicznej	71
1.	Obiekty użyteczności publicznej	73
2.	Gospodarka odpadami komunalnymi	83
3.	Akcje deratyzacyjne	84
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	85
1.	Żłobki i kluby dziecięce	86
2.	Placówki wychowania przedszkolnego	87
3.	Szkoły	89

4.	Placówki wypoczynku zimowego i letniego zorganizowanego w obiektach stałych w miejscu zamieszkania	94
5.	Szkoły wyższe	94
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	95
1.	Stan sanitarno - higieniczny zakładów pracy	95
2.	Choroby zawodowe	98
VIII.	Interwencje mieszkańców miasta	101
IX.	Środki zastępcze	104
X.	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	105
XI.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	116

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

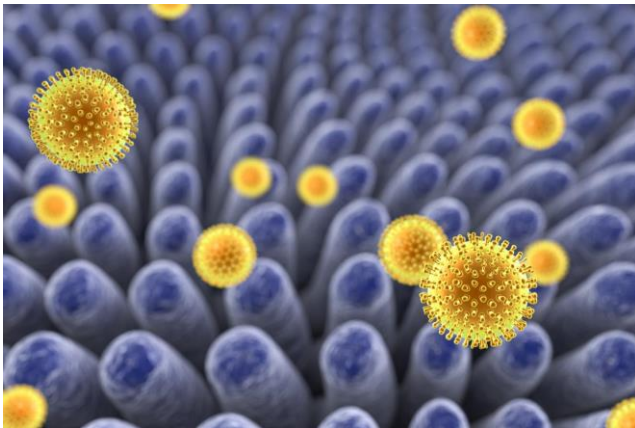
1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach monitorował sytuację sanitarno-epidemiologiczną oraz prowadził działania profilaktyczne w oparciu o zarejestrowane zachorowania na choroby zakaźne i zakażenia.

Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w 2019 roku podobnie jak w roku ubiegłym należy uznać za ogólnie dobrą. Nie zarejestrowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych, a wzrost liczby zachorowań na niektóre choroby zakaźne miał, podobnie jak w latach ubiegłych, charakter sezonowy.

Ogółem w roku 2019 zarejestrowano większą **liczbę zachorowań** na choroby zakaźne - **14824 przypadki**, niż w roku 2018 - 9233 przypadki.

W przeciągu ostatnich lat dominującym czynnikiem zakaźnym były **infekcje wirusowe**. Najwięcej przypadków zachorowań spowodował wirus **grypy** - **10702 przypadki** oraz **wirus ospy wietrznej** – **1532 przypadki**. Odnotowano pierwszy raz od kilku lat **23 przypadki odry**.

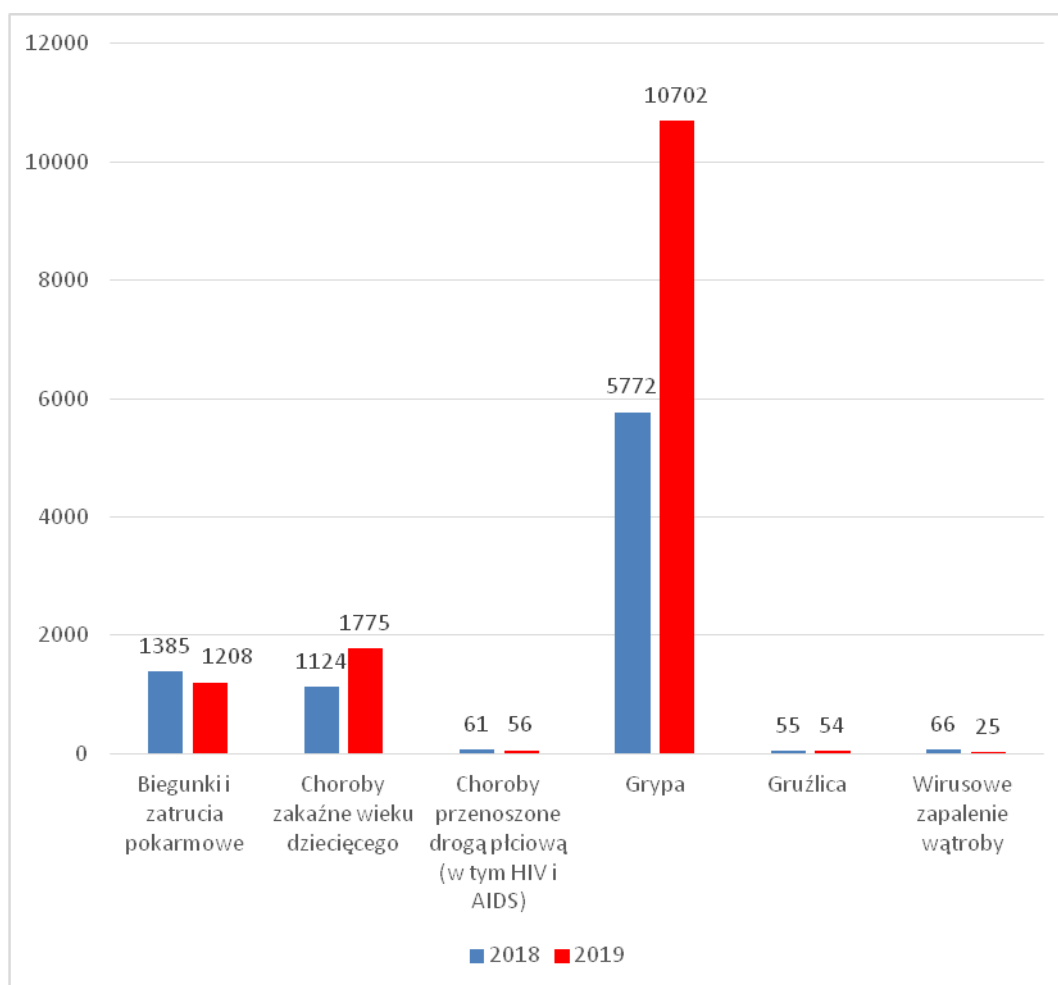


Ogółem hospitalizowano **994 osoby** co stanowi **6,86%** wszystkich zarejestrowanych przypadków. Najczęstszą przyczyną **hospitalizacji** były **zakażenia przewodu pokarmowego**, hospitalizowano **616 osób**, w tym potwierdzono w badaniach laboratoryjnych u 290 osób wirusowe zakażenie jelitowe, u 246 osób

bakteryjne zakażenie jelitowe.

Odnotowano **7 zgonów** z powodu choroby zakaźnej, które były spowodowane w 2 przypadkach zakażeniami *Clostridium difficile*, w 2 przypadkach gruźlicą, w 1 przypadku zakażeniem *Streptococcus pneumoniae*, w 1 przypadku grypą AH1N1 oraz 1 przyczynę stanowiło zapalenie opon mózgowo rdzeniowych innych i nieokreślonych.

Do wyliczenia współczynników zapadalności przyjęto **liczbę ludności** na terenie Katowic, stan na 27.11.2019r. według GUS wynoszącą **293 636**.



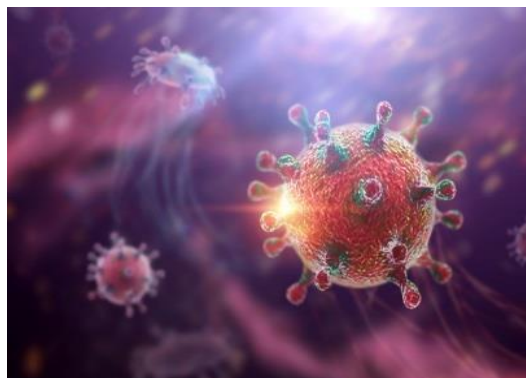
Zgłoszone przypadki zachorowań wybranych jednostek chorobowych w roku 2018/2019 na terenie miasta

Podobnie jak w latach poprzednich prowadzono analizę **zgłaszalności chorób zakaźnych i zakażeń** otrzymywanych kwartalnie z Narodowego Funduszu Zdrowia.

W roku 2019 nie stwierdzano dużej liczby niezgodności w zakresie zgłaszalności chorób zakaźnych. W wyniku analizy PPIS w Katowicach przeprowadził kontrole w **4 podmiotach leczniczych**, gdzie **stwierdzono nieprawidłowości** i wydano zalecenia. Ponadto do kierowników **5 podmiotów leczniczych** wystosowano wystąpienia.

Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis).

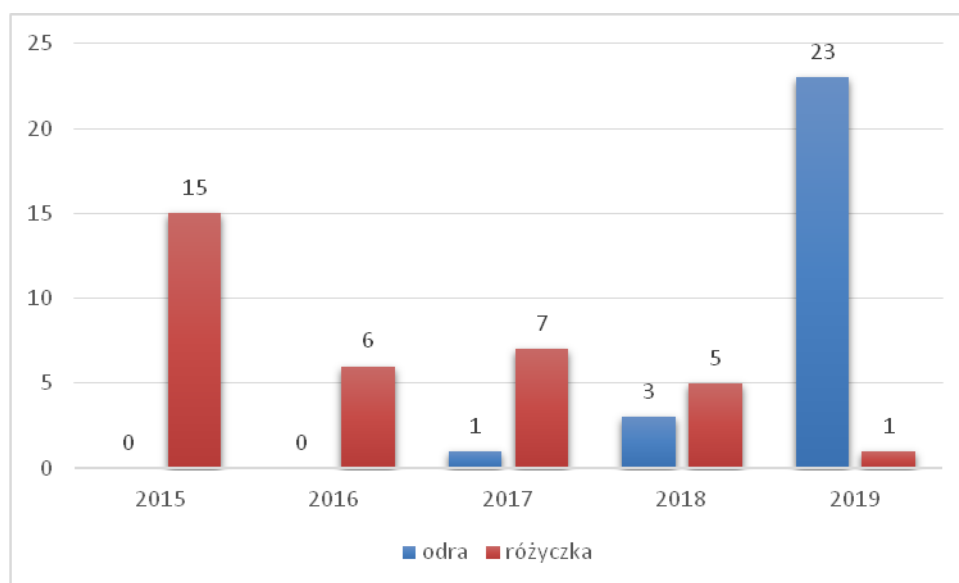
Polska uczestniczy w koordynowanych przez **Światową Organizację Zdrowia** globalnych programach eliminacji odry, różyczki oraz poliomyelitis.



Na terenie miasta od roku 2015 **nie zarejestrowano** żadnego przypadku zachorowania na **poliomyelitis** (nagminne porażenie dziecięce).

W roku 2019 zarejestrowano dalszą **tendencję spadkową zachorowań na różyczkę - 1 przypadek** (wskaźnik zapadalności 0,34) w odniesieniu, do lat poprzednich, roku 2018 było 5 przypadków (wskaźnik zapadalności 1,69), w roku 2017 – 7 przypadków. Wskaźnik zapadalności dla Polski w roku 2019 wyniósł 0,76 na 100 000 mieszkańców. **Nie zgłoszono** żadnego przypadku **różyczki wrodzonej**.

W roku 2019 zarejestrowano nagły **wzrost zachorowań na odrę – 23 przypadki** (wskaźnik zapadalności 7,83). U **16 osób potwierdzono zakażenie wirusem odry** w wykonanych bezpłatnych badaniach w ramach realizacji *programu eliminacji odry i różyczki*. Pozostałe 7 zachorowań na odrę zakwalifikowano na podstawie objawów klinicznych jako przypadki prawdopodobne. W latach 2015 i 2016 nie odnotowano zachorowań na odrę, w roku 2017 odnotowano 1 przypadek, w roku 2018 – 3 przypadki.



Zgłoszone przypadki zachorowań na różyczkę i odrę w latach 2015-2019 na terenie miasta

12 przypadków odry zarejestrowano jako pojedyncze zachorowania w środowisku domowym, gdzie 4 osoby były zaszczepione p/odrze zgodnie z kalendarzem szczepień, u 3 osób historia szczepienna była nieznana, a 5 osób nie posiadało udokumentowanych szczepień ochronnych p/odrze.



Zarejestrowano również **2 ogniska epidemiczne**, gdzie zakażeniu uległo ogółem **11 osób**. Pierwsze ognisko dotyczyło **8 osób z personelu medycznego szpitala**, a drugie **1 pacjenta i 2 osób z personelu medycznego przychodni**.

W ramach profilaktyki zachorowań, u **22 osób z najbliższego otoczenia chorego**, w ciągu 72 godzin od kontaktu z chorym na odrę **zastosowano szczepienie poekspozycyjne**.

W ognisku szpitalnym pozostałych narażonych pracowników decyzją dyrektora szpitala zaszczepiono profilaktycznie szczepionką sfinansowaną przez szpital.

W odniesieniu do tej jednostki chorobowej w kraju wystąpił znaczny wzrost zachorowań - 1 492 przypadków, w roku 2018 było 359 przypadków.

Należy zaznaczyć, że sytuacja ta stwarza zagrożenie dla osób z obniżoną odpornością, przede wszystkim dzieci, u których ze względu na przeciwwskazania o charakterze medycznym szczepienia są opóźnione lub niemożliwe do wykonania, a także dla osób poddawanych leczeniu immunosupresyjnemu.

Wysoce zaraźliwy wirus odry rozprzestrzenia się podczas kaszlu lub kichania, przez bliski lub bezpośredni kontakt z wydzielinami z nosa i gardła osoby zakażonej. Szczepienie jest jedynym skutecznym środkiem zapobiegającym zachorowaniu na odrę.

Należy zwrócić uwagę na bardzo wysoką efektywność szczepień przeciw odrze. Według PZH po podaniu pierwszej dawki szczepionki odporność uzyskuje ok. 95–98% osób zaszczepionych. Natomiast podanie drugiej dawki szczepionki pozwala osiągnąć odporność u niemalże 100% osób zaszczepionych.

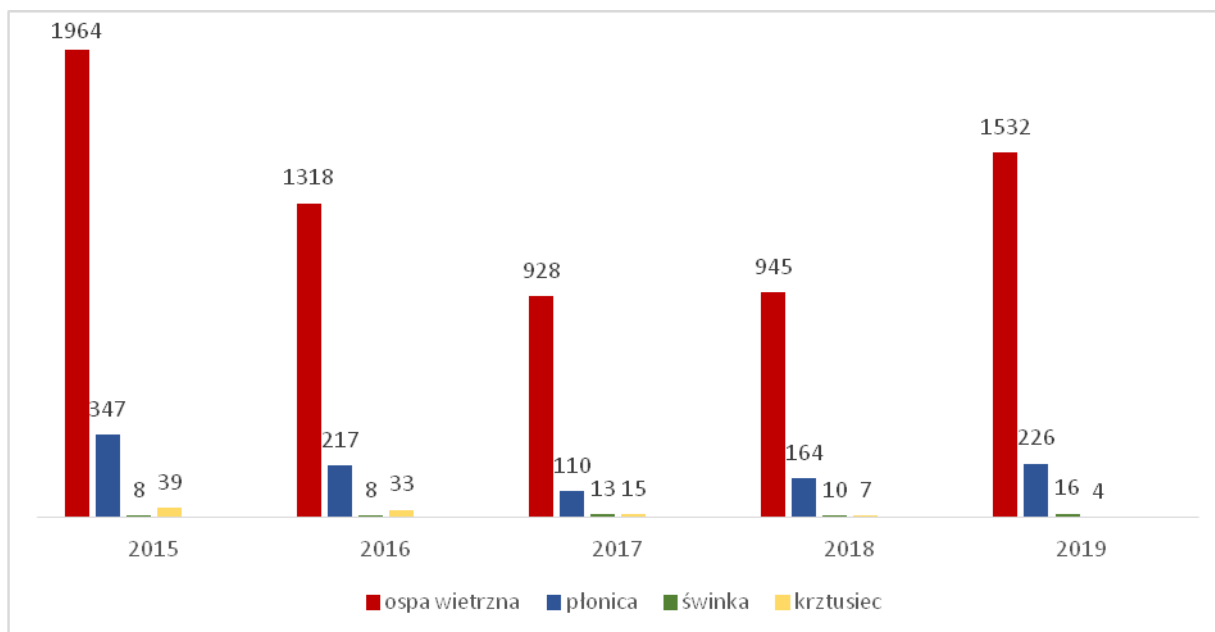
Nawet jeśli dany kraj ma osiągnięty minimalny stopień zaszczepienia populacji na poziomie 95%, epidemie nadal mogą występować w społecznościach wrażliwych, o niskim wskaźniku zaszczepienia.

Choroby zakaźne wieku dziecięcego

W roku 2019 jak i w latach poprzednich dominującym czynnikiem chorobotwórczym wśród chorób zakaźnych wieku dziecięcego był wirus **ospy wietrznej oraz płonicy**.

W przypadku **ospy wietrznej** po spadku zachorowań od roku 2015 do 2017, w roku 2018 zanotowano niewielką tendencję wzrostową zachorowań – 945 przypadków (wskaźnik zapadalności 318,97 na 100 000 mieszkańców). W roku 2019 wystąpił **duży wzrost zachorowań – 1532 przypadki** (wskaźnik zapadalności 521,73). Najwięcej zachorowań dotyczyło dzieci od 1 do 4 roku życia oraz od 5 do 9 lat, a tylko 5 osób posiadało szczepienia p/ospie wietrznej.

Zapadalność na ospę wietrzną zarejestrowana w zakresie danych epidemiologicznych dla całego kraju w roku 2019 wynosiła 469,86/100 000 mieszkańców. Wirus wywołujący ospę wietrzną jest wysoce zaraźliwy, szerzy się drogą kropelkową, przez kontakt bezpośredni i pośrednio przez kontakt z przedmiotami zanieczyszczonymi wydzieliną z pęcherzyków od chorej osoby. Obowiązkowe szczepienia p/ ospie wietrznej są przeznaczone tylko dla osób w wybranych grupach ryzyka.



Zgłoszone przypadki zachorowań na ospę wietrzną w latach 2015-2019 na terenie miasta Katowice

Od roku 2018 zarejestrowano **tendencję wzrostową** zachorowań na **plonicę**. W 2018 roku wystąpiły 164 przypadki w/w choroby (współczynnik zapadalności - 55,36/100 000, natomiast w 2019 roku odnotowano **226 przypadków** (współczynnik zapadalności 76,97). Na terenie kraju w 2019 roku wskaźnik zapadalności wynosił 54,25/100 000 mieszkańców.

W przypadku zachorowań na **świnke** w roku 2019 zarejestrowano wzrost – **16 przypadków**, w odniesieniu do roku 2018 – 10 przypadków. Wśród chorych 6 osób było szczepionych p/śwince. Uzyskany wskaźnik zapadalności w 2019 roku wynosił 5,45/100 000 mieszkańców i jest on wyższy od krajowego (wskaźnik zapadalności: 3,48/100 000 mieszkańców).

W roku 2019 na terenie miasta zaobserwowano zmniejszającą się od roku 2015 liczbę **zachorowań na krztusiec**, odnotowano **4 przypadki**, w 2018 roku - 7 przypadków zachorowań. W 2019 roku wskaźnik zapadalności wynosił 1,36/100 000 mieszkańców, co stanowi poziom znacznie niższy niż na terenie kraju (wskaźnik zapadalności: 4,23/100 000 mieszkańców). Zachorowania wystąpiły u osób w wieku 2 miesięcy, 2 lat, 21 lat i 26 lat, i ustalono, że:

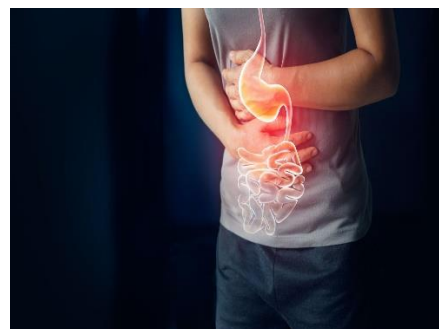
- 1 chory był zaszczepiony I dawką,
- 2 chorych było zaszczepionych IV dawkami,
- 1 osoba dorosła nie pamiętała faktu uodpornienia.

Choroby przenoszone drogą pokarmową

W roku 2018 i 2019 dominującymi jednostkami chorobowymi w tej grupie były **biegunki powyżej 2 roku życia i wirusowe zakażenia jelitowe**.

W 2019 roku odnotowano nieznaczny spadek - **432 przypadki wirusowych zakażeń jelitowych** (wskaźnik zapadalności 147,12), w tym **240 dotyczyło dzieci do lat 2** (wskaźnik zapadalności 81,73) w porównaniu z rokiem 2018 - 477 przypadków zachorowań (wskaźnik zapadalności 161,01/100 000).

W **170 przypadkach** (wskaźnik zapadalności 57,89) przyczyną wirusowych zakażeń jelitowych były **rotawirusy**, hospitalizacji wymagało 168 dzieci. Rotawirusy, są najczęstszym powodem ostrych biegunek zakaźnych u dzieci do 5 roku życia. Praktycznie każde dziecko je przechodzi chociaż raz, a niektóre – wielokrotnie.

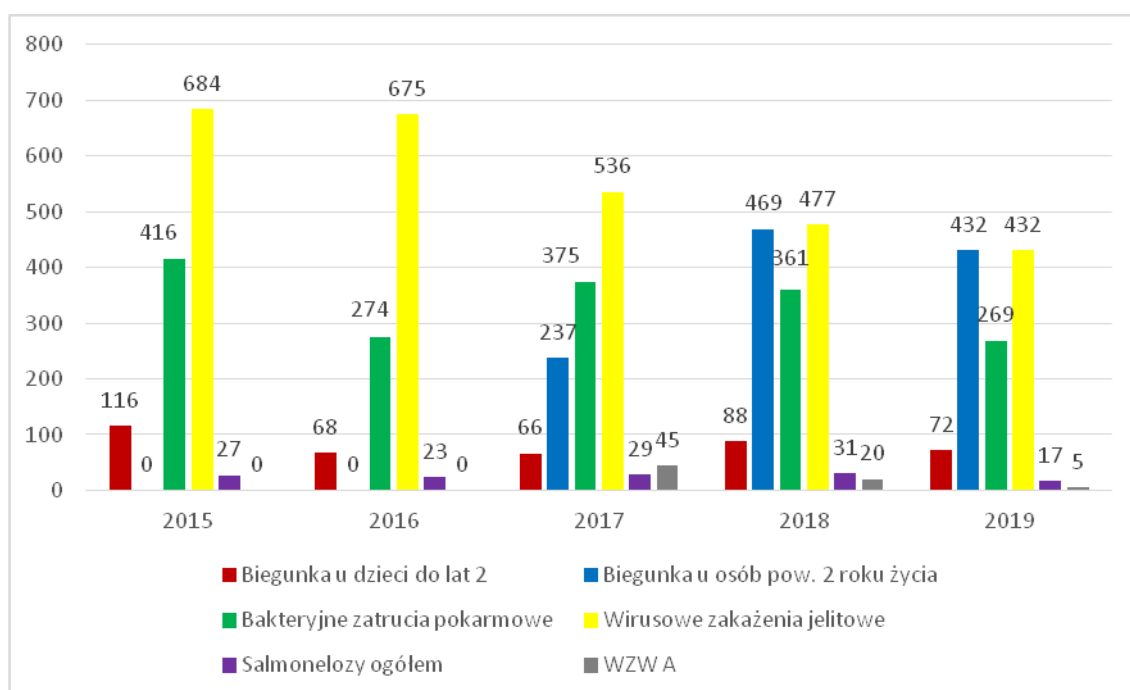


Według danych PZH szczepienie nie chroni zbyt skutecznie przed infekcją, tak samo jak przechorowanie nie chroni przed ponowną infekcją. Rolą szczepionki jest ochrona przed ciężką biegunką wymagającą hospitalizacji.

W przypadku **biegunki powyżej drugiego roku życia** w latach 2015 i 2016 nie odnotowano zachorowań wśród mieszkańców miasta Katowice. Następnie w latach 2017 - 2019 zarejestrowano wzrost zachorowań. W 2019 roku odnotowano niewielką tendencję spadkową - **432 zachorowania** (wskaźnik zapadalność 147,12), w stosunku do roku 2018 - 469 zachorowań (wskaźnik zapadalności 158,31).

W roku 2019 nastąpił spadek ogólnej liczby zachorowań na **bakteryjne zatrucia i zakażenia pokarmowe - 269 przypadków** - wskaźnik zapadalności 94,33/100 000, w porównaniu do 361 przypadków – wskaźnik zapadalności 121,85/100 000 w roku 2018.

Odnosnie zachorowań na **biegunki u dzieci do lat 2** w minionym roku odnotowano mniejszą liczbę - **72 przypadki**, wskaźnik zapadalności 163,30/10 000, niż w roku 2018 - 88 przypadków, wskaźnik zapadalności 168,70/10 000.



Zachorowania na biegunki, zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe – ogółem w latach 2015- 2019 na terenie miasta Katowice zbiorczo (liczba zachorowań).

W roku 2019 pałeczki **Salmonella** były przyczyną – **16 przypadków** zatruc pokarmowych – wskaźnik zapadalności 5,79 oraz **1 posocznicy**. W roku 2018 notowano większą liczbę salmonelloz - 31 przypadków - wskaźnik zapadalności wyniósł 10,46/100 000.

Ponadto w roku sprawozdawczym odnotowano **1 przypadek czerwonki bakteryjnej** (wskaźnik zapadalności – 034/ 100 000), ostatnie zachorowania na w/w jednostkę chorobową było zarejestrowane w 2015 roku – 2 przypadki.

Zachorowania powiązane epidemiologicznie dotyczące dwóch i więcej osób, zarówno w środowisku domowym jak i szpitalnym rejestrowano jako **ogniska epidemiczne**.

W roku 2019 odnotowano **8 ognisk choroby przenoszonej drogą pokarmową**, w tym **6 ognisk w 4 szpitalach, 2 w środowisku domowym**. W ogniskach zarejestrowano łącznie **32 osoby chore**.

W środowisku domowym ogniska dotyczyły osób do 14 roku życia. U 2 osób rozpoznano zakażenie pałeczkami Salmonella spp., nie wymagały one hospitalizacji. U 3 osób potwierdzono zakażenia rotawirusami i ze względu na ciężki przebieg choroby wymagały one hospitalizacji.

W roku 2019 podobnie jak w latach poprzednich wśród zarejestrowanych ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową w szpitalach, dominującym czynnikiem etiologicznym były bakterie z gatunku Clostridium difficile - 5 przypadków, natomiast w **1 przypadku** czynnikiem etiologicznym był rotawirus.

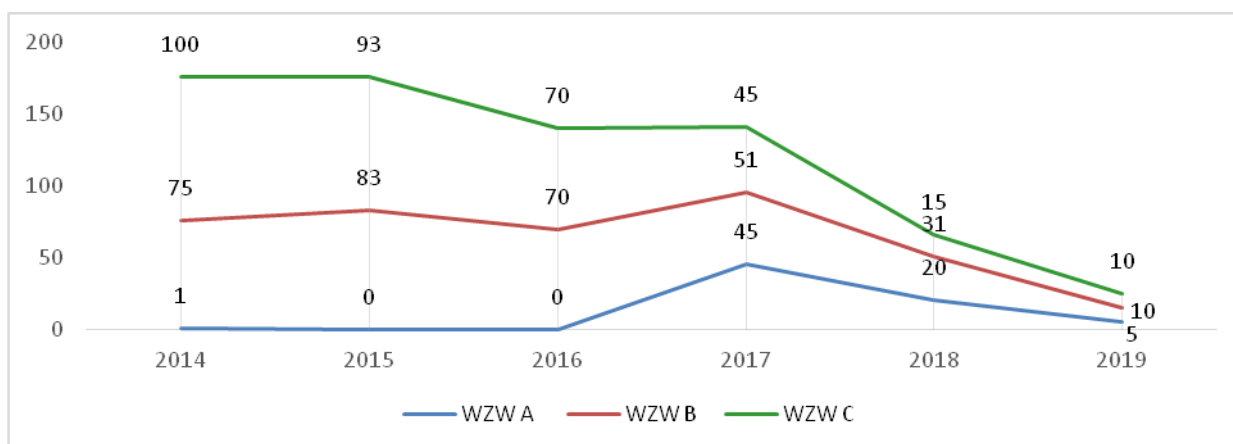
W każdym przypadku przeprowadzono wywiady epidemiologiczne u osób chorych, dodatkowo w szpitalach wykonywano czynności kontrolne mające na celu ustalenie domniemanego źródła zakażenia oraz możliwości przeniesienia zakażenia m.in. drogą kontaktową (środowisko szpitalne) oraz przez spożywaną wodę lub żywność.

Wirusowe zapalenie wątroby

Na terenie miasta rejestrowano tendencje spadkową w odniesieniu do lat poprzednich odnośnie zachorowań wywołanych **wirusowym zapaleniem wątroby typu A, B i C**.

W roku 2019 zarejestrowano **10 przypadków zakażeń wirusem HBV** (wskaźnik zapadalności 3,41), w roku 2018 było 31 przypadków (wskaźnik zapadalności 10,46) oraz **10 przypadków zakażeń wirusem HCV** (wskaźnik zapadalności 3,40), w roku 2018 było 15 przypadków (wskaźnik zapadalności 5,06). Przebieg zachorowań był bezobjawowy, nie zarejestrowano przypadków ostrych.

Liczba zachorowań na **wirusowe zapalenie wątroby typu A**, wywołane przez wirus **HAV** w roku 2019 roku wynosiła **5 przypadków**. Jedno zachorowanie dotyczyło kobiety w wieku 65 lat, 4 pozostałe dotyczyły mężczyzn w przedziale wiekowym 20-24 lat oraz 50-54 lat, (wskaźnik zapadalności wyniósł 1,70). W 2018 roku odnotowano 20 przypadków zachorowań (wskaźnik zapadalności wyniósł 6,75).



Zgłoszone przypadki zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby od roku 2014 do roku 2019 na terenie miasta Katowice.

W przypadku **wirusowego zapalenia wątroby typu B i A**, są dostępne **szczepienia ochronne**. Szczepienie p/wzw B jest obowiązkowe dla wszystkich niemowląt oraz zalecane dla osób dorosłych z grup ryzyka, wcześniej niezaszczepionych szczególnie w najmłodszych grupach wiekowych. Szczepienia p/wzw A są zalecane szczególnie osobom wyjeżdżającym do krajów endemicznego występowania choroby, pracownikom służby zdrowia oraz innym grupom zawodowym szczególnie narażonym, a także dzieciom w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży, które nie chorowały na wzw A, pacjentom z przewlekłymi chorobami wątroby, zakażonym HIV oraz mężczyznom utrzymującym stosunki z mężczyznami.

W przypadku **wirusowego zapalenie wątroby typu C**, nie ma dostępnej szczepionki.

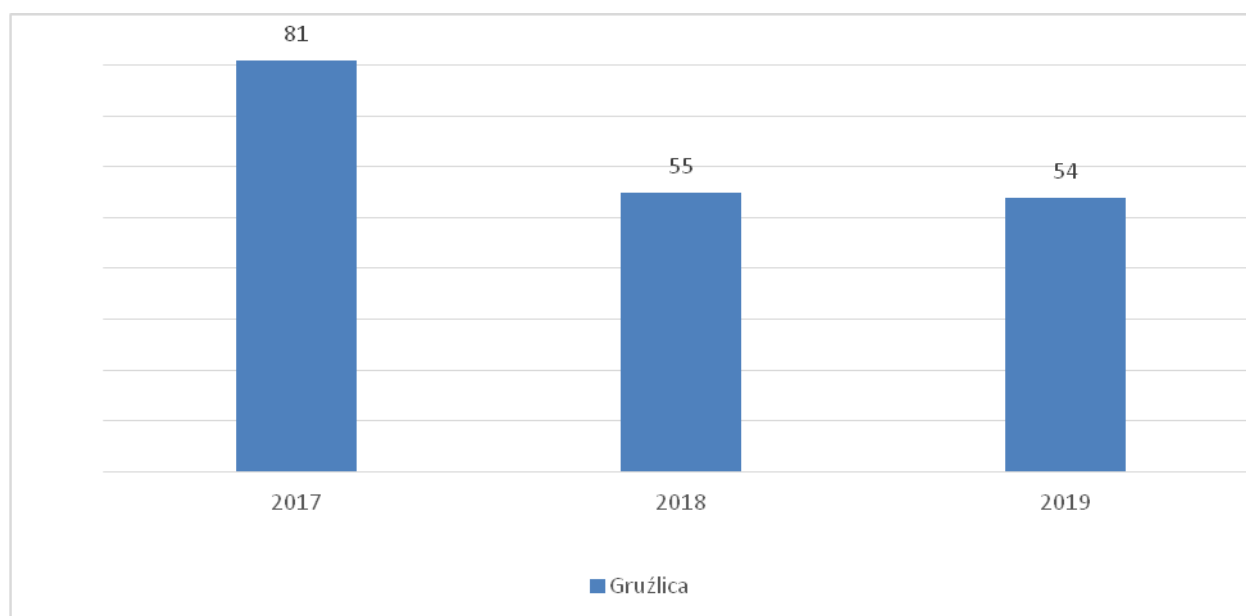
Gruźlica

Gruźlica jest przenoszona głównie drogą kropelkową. Okres wylegania choroby jest trudny do określenia. W przypadku tej jednostki chorobowej rejestruje się powtarzalne zachorowania, nawet po wielu latach po przebytych leczeniu. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej gruźlicy w Polsce prowadzi Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie.

Ogółem w roku 2019 zarejestrowano 80 zgłoszeń zachorowań i podejrzeń zachorowań **na gruźlicę - potwierdzono 54 zachorowania** (wskaźnik zapadalności 17,37). Wszystkie zachorowania przebiegały w postaci gruźlicy płuc. W roku 2018 zarejestrowano 55 przypadków (wskaźnik zapadalności 18,56/100 000, a w roku 2017- 81 przypadków.

Na podstawie analizy przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych ustalono, że podobnie jak w latach ubiegłych, zapadalność na gruźlicę wzrasta wraz z wiekiem i w większości dotyczy osób o niskim statusie socjalno-bytowym.

W związku z zarejestrowanymi przypadkami zachorowań na gruźlicę w roku 2019 nadzorem objęto **92 osoby** z kontaktu z chorym. W jednym z powyższych przypadków wydano decyzję administracyjną w sprawie obowiązku hospitalizacji.



Zgłoszone przypadki zachorowań na gruźlicę w latach 2017-2019 na terenie miasta Katowice.

Inwazyjne choroby wywołane przez *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae* typu b.

W roku 2019 nie zarejestrowano **żadnego przypadku choroby meningokokowej**. Zarejestrowano **2 przypadki zakażeń *Haemophilus influenzae* typu b**, przebiegające w jednym przypadku w postaci posocznicy, a w drugim w postaci zapalenia płuc.

W przypadku inwazyjnej choroby wywołanej przez ***Streptococcus pneumoniae*** w latach poprzednich notowano pojedyncze zachorowania. W roku 2019 nastąpił wzrost zachorowań - **18 przypadków**, w tym 16 przebiegało w postaci posocznicy i 2 w postaci zapalenia opon mózgowych.

Zakażenie pneumokokowe jest wywoływane przez bakterie zwane pneumokokami lub dwoinkami zapalenia płuc - *Streptococcus pneumoniae*. Pneumokoki są najczęstszą przyczyną pozaszpitalnych, bakteryjnych zakażeń układu oddechowego takich jak zapalenie ucha środkowego, zapalenie zatok oraz zaostrzenie przewlekłego zapalenia oskrzeli. Są też najczęstszą przyczyną



pozaszpitalnego zapalenia płuc. Najcięższą postacią zakażenia pneumokokowego jest tzw. inwazyjna choroba pneumokokowa (IChP). W pojęciu tym mieści się zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, sepsa (posocznica) i zapalenie płuc z bakterią.

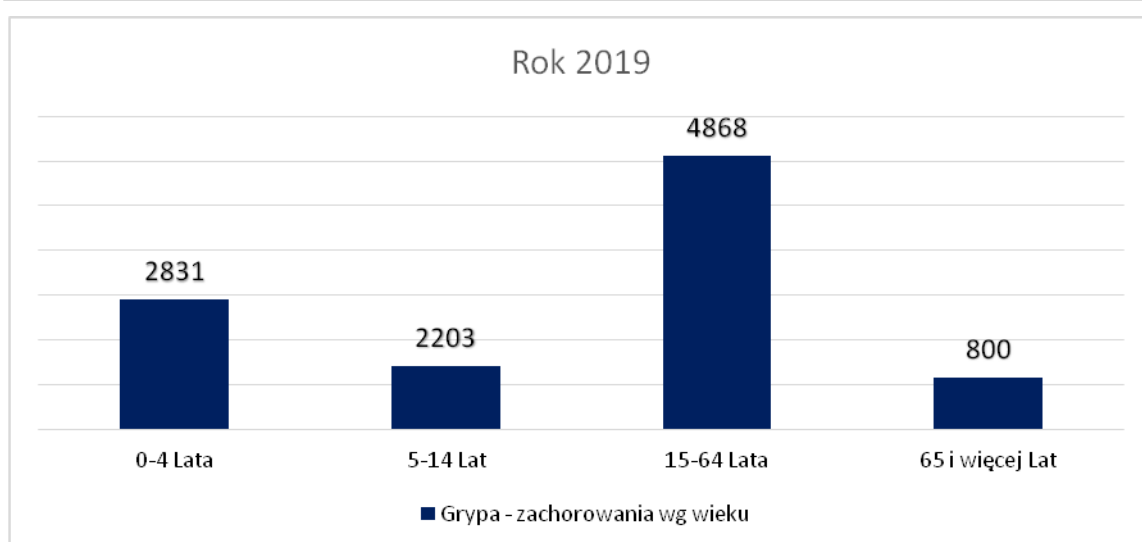
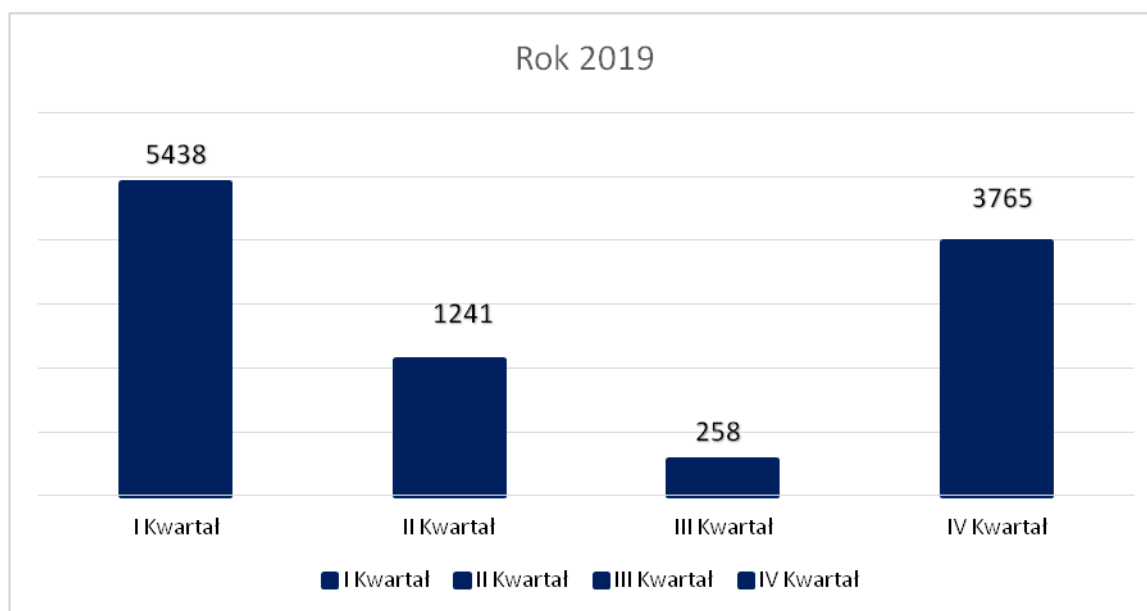
Grypa

Zakażenia wirusem grypy są odnotowywane w Polsce przez cały sezon epidemiczny, trwający od października do września następnego roku. Największą liczbę zachorowań rejestruje się od października do kwietnia. Według danych PZH dominującym szczepem wirusa grypy w sezonie 2018/2019 był szczep wirusa A/H1N1. Zachorowania na grypę rejestruje się w każdej grupie wiekowej. Największa zapadalność dotyczy dzieci i nastolatków, podczas gdy najwięcej zgonów występuje u ludzi starszych. Szczepienia przeciw grypie są najskuteczniejszą i najtańszą strategią zapobiegania grypie. Wskaźnik zapadalności dla Polski w minionym roku wyniósł 12469,24 na 100 000 mieszkańców.

W minionym roku na terenie miasta liczba zachorowań na **grypę i podejrzenia grypy** osiągnęła dużo wyższy poziom - **10702 przypadków** (zapadalność 3644 na 100 000) w porównaniu do roku 2018 – 5772 przypadków (1948,28 na 100 000).

U 42 osób stwierdzono wirusa grypy typu A. Najwięcej zachorowań notowano w I i IV kwartale, **4868** przypadków zarejestrowano w grupie wiekowej 15 - 64 lata. **Hospitalizacji** z powodu ciężkiego przebiegu choroby **wymagało 41 osób.**

Od listopada 2016 roku na terenie miasta prowadzono nadzór epidemiologiczny i wirusologiczny nad grypą w **systemie SENTINEL**. Współpracowano z 7 lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej, obejmującymi swoją opieką **10135 osób**. W 2019 roku w ramach prowadzonego systemu nie pobrano materiału biologicznego do badań.



Zgłoszone przypadki zachorowań na gripę wg sezonowości i wieku w roku 2019 na terenie miasta Katowice.

Choroby odzwierzęce

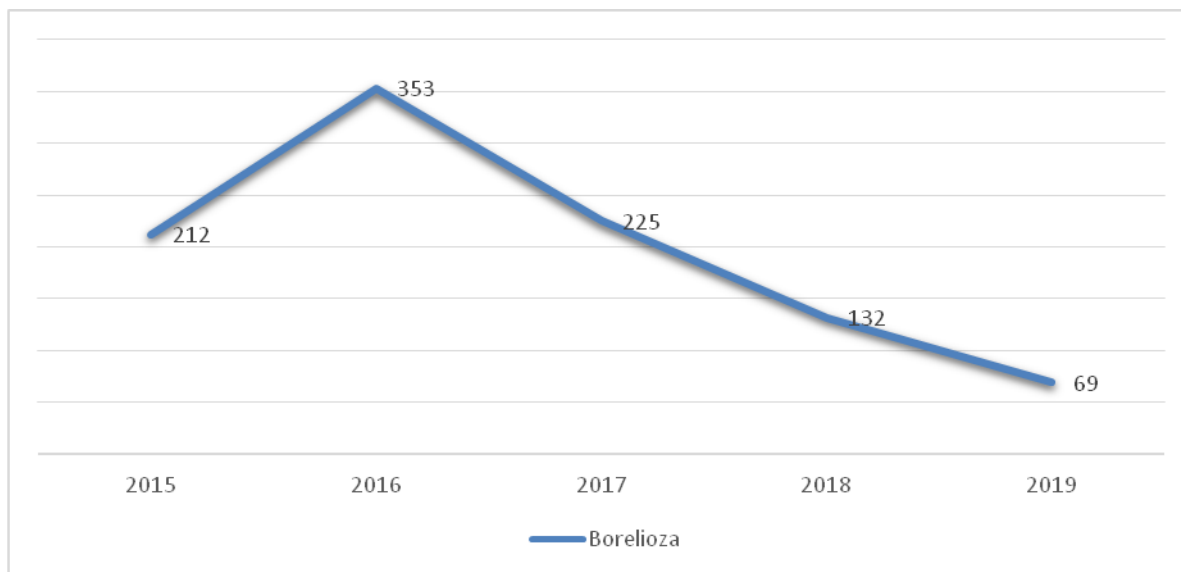
Wśród chorób odzwierzęcych w roku 2019 rejestrowano tak jak każdego roku zachorowania na **boreliozę** oraz **pokąsania ludzi przez zwierzęta**. Ponadto zarejestrowano **1 przypadek tężca**.

Borelioza

W roku 2019 zarejestrowano **znaczną tendencję spadkową - 69 przypadków zachorowań na boreliozę**, w odniesieniu do lat poprzednich, gdzie w roku 2018 potwierdzono 132 zgłoszenia, a w roku 2017 - 225 zgłoszeń. W minionym roku 11 osób wymagało hospitalizacji.

Analizując zapadalność na terenie miasta i kraju można zauważyć, że wskaźnik zapadalności w przypadku Katowic (23,49/100000 mieszkańców) jest ponad dwukrotnie niższy od wskaźnika dla Polski (53,66/100000 mieszkańców).

Na podstawie przeprowadzanych dochodzeń epidemiologicznych stwierdzono, że wśród chorych były zarówno osoby uczące się (**9 osób**), pełnoletnie pracujące (**25 osób**) jak i renciści i emeryci (**35 osób**). W **1 przypadku** zachorowanie dotyczyło osoby z grupy ryzyka zawodowego tj. **1 pracownika** – Śląskiego Ogrodu Zoologicznego w Chorzowie.



Zgłoszone przypadki zachorowań na boreliozę w latach 2014-2019 na terenie miasta Katowice.

Aktualnie nadal brak jest szczepionki przeciwko boreliozie. Najlepszą metodą prewencji przed chorobami odkleszczowymi jest unikanie kontaktu z kleszczami, a w sytuacji ukąszenia szybkie i prawidłowe usunięcie kleszcza ze skóry. Główne zalecenia profilaktyczne to noszenie odpowiedniego ubioru podczas ekspozycji na kleszcze tj. koszula z długimi rękawami, długie spodnie i zakryte buty, nakrycie głowy oraz unikanie wypraw w rejonach gdzie jest dużo kleszczy. Ponadto stosowanie środków odstraszających kleszcze oraz sprawdzanie obecności kleszczy na powierzchni ciała po pobycie w lesie.

Pokąsania przez zwierzęta i profilaktyka zachorowań na wściekłość

W 2019 roku zarejestrowano zbliżoną ilość **pokąsań przez zwierzęta** – **82 przypadki**, jak w roku wcześniejszym - 89 pokąsań p/zwierzęta. Wskaźnik zapadalności na 100 000 mieszkańców wyniósł 15,32 i był niższy od wskaźnika na terenie Polski, który wyniósł 20,98/100 000 mieszkańców. Wśród zarejestrowanych w **45 przypadkach** przeprowadzono **szczepienia przeciwko wściekłości**.

Choroby przenoszone drogą płciową

HIV I AIDS

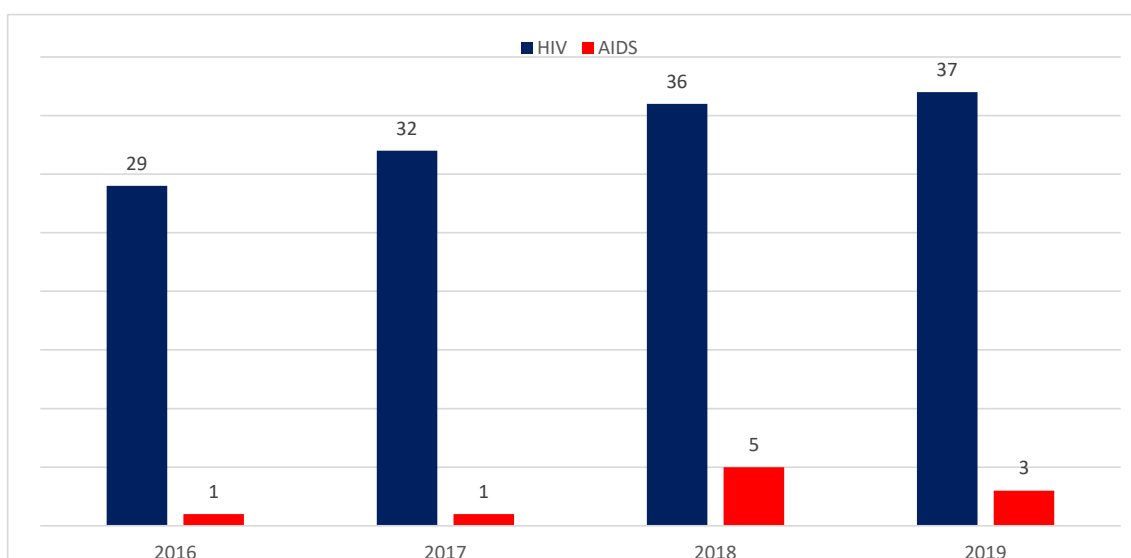


Od roku 2016 obserwowany jest systematyczny nieznaczny wzrost zakażeń **wirusem HIV**, gdzie w roku 2019 odnotowano **37 przypadków** (wskaźnik zapadalności wyniósł

12,60/100 000), w roku 2018 - 36 przypadków (wskaźnik 12,15/100 000).

W analizowanym okresie czasu na terenie Polski wskaźnik nowo wykrytych przypadków zakażeń HIV wynosił 4,56/100 000.

W 2019 roku wystąpiły - **3 przypadki** zachorowania na **AIDS** (wskaźnik zapadalności 1,021/100 000), w roku 2018 - 5 przypadków zachorowania na AIDS (wskaźnik zapadalności 1,69/100 000). Poziom zapadalności był znacznie wyższy od poziomu na terenie kraju (0,32/100 000).



Zgłoszone przypadki zakażeń HIV i zachorowań na AIDS w latach 2016-2019 na terenie miasta Katowice.

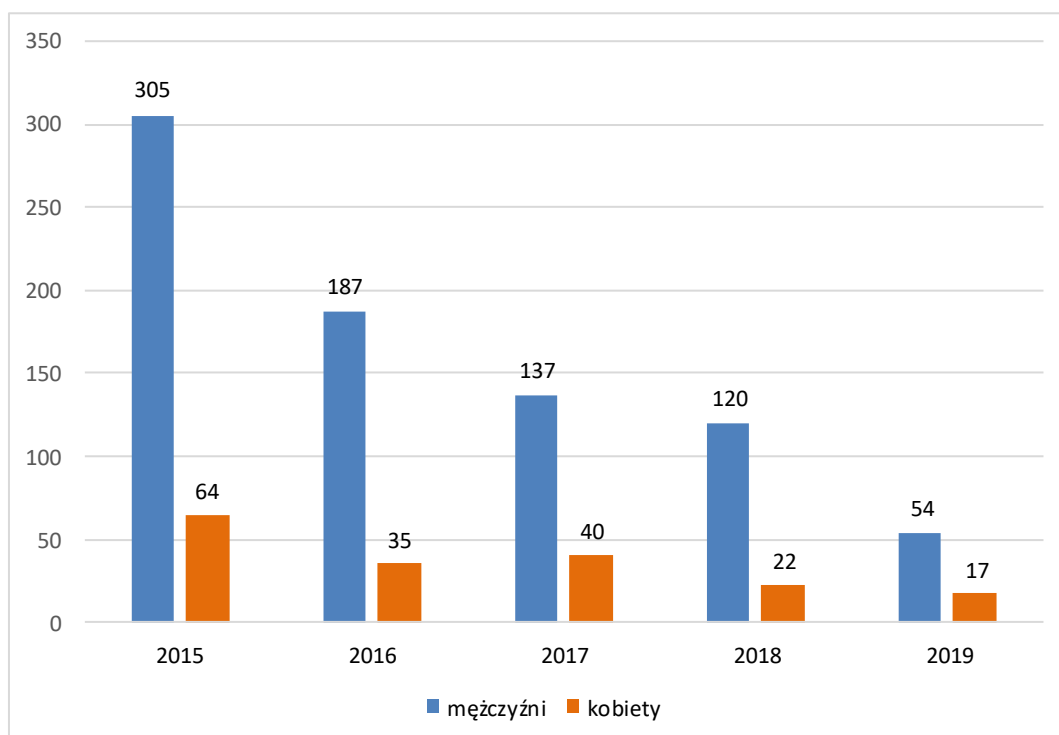
W roku 2019 podobnie jak w latach ubiegłych w tej grupie chorób rejestrowano także zachorowania wywołane przez bakterie **kły i rzeżączki**.

Ogółem na terenie miasta zarejestrowano **13 zachorowań na kiłę** (wskaźnik zapadalności (4,42/100 000), 11 zachorowań dotyczyło osób płci męskiej. Jako drogi narażenia osoby chore wskazały w 2 przypadkach kontakt homoseksualny. W roku 2018 było 19 zachorowań na kiłę (wskaźnik zapadalności (6,41/100 000).

Ponadto odnotowano **2 przypadki rzeżączki** u mężczyzn (wskaźnik zapadalności 0,68/100 000), którzy nie podali drogi zakażenia, w roku 2018 - 1 przypadek rzeżączki u mężczyzny (wskaźnik zapadalności 0,34/100 000).

Zatrucia środkami zastępczymi – dopalaczami

W roku 2019 prowadzono bieżący monitoring zatruc dopalaczami i substancjami psychoaktywnymi. Analizując lata od 2015 do 2019, na terenie miasta Katowice w roku minionym odnotowywano najniższą liczbę interwencji medycznych związanych z podejrzeniem **zatruc środkami zastępczymi** i dotyczyły one w większości osób płci męskiej.



Zgłoszone przypadki zatruc dopalaczami w latach 2015-2019 na terenie miasta Katowice

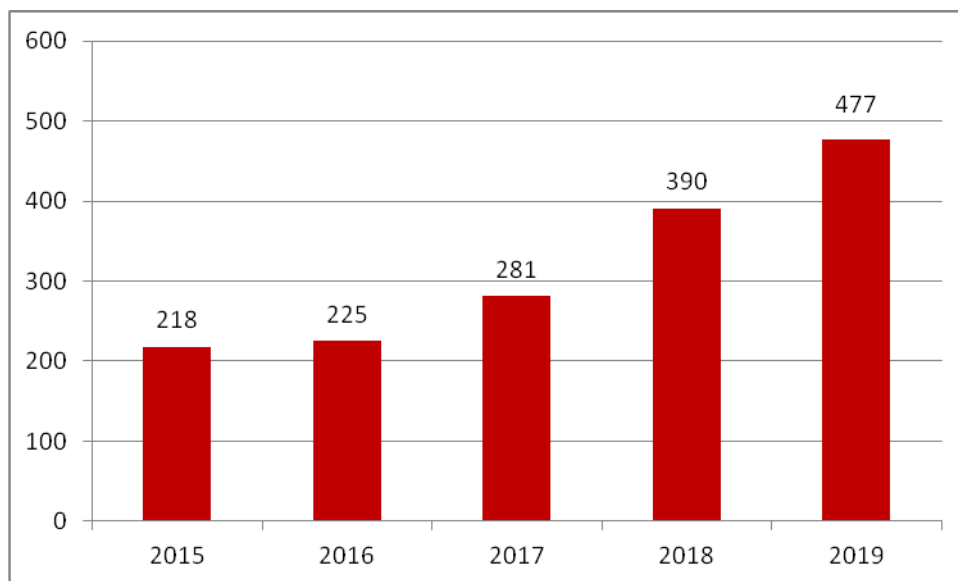
Ogółem zarejestrowano **71 zatruc (54 mężczyzn i 17 kobiet)** i dotyczyły one następujących grup wiekowych: 10-14 lat (2 przypadki), 15-19 lat (13 przypadków), 20-24 lata 21 przypadków), 25-29 lat (10 przypadków), 30-34 lata (13 przypadków), 35-39 lat (6 przypadków), 40-44 lata (2 przypadki), oraz 4 zatrucia osób w nieznanym wieku. W roku 2019 nie zarejestrowano zgonu z powodu zażycia dopalaczy. Największą ilość zatruc zarejestrowano w miesiącach wakacyjnych tj. lipiec – sierpień.

2. Szczepienia ochronne



Szczepienia ochronne są jednym z najbardziej skutecznych i bezpiecznych sposobów ochrony zdrowia ludzkiego przed groźnymi chorobami zakaźnymi. Przyczyniły się do spektakularnej eradykacji m.in. ospy prawdziwej, która doprowadzała do śmierci aż co trzecią osobę na ziemi. Powszechny obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym spowodował znaczące ograniczenie ryzyka zachorowania m.in. na wirusowe zapalenie wątroby typu B czy błonicę. Wysoki odsetek osób odpornych na choroby zakaźne zapewnia obniżenie ryzyka epidemicznego rozprzestrzeniania się tych chorób w populacji. Taki wysoki stopień uodpornienia uruchamia mechanizm odporności zbiorowiskowej, który gwarantuje zahamowanie krążenia drobnoustroju i ochronę osób nie tylko zaszczepionych lecz również tych, które nie mogły być zaszczepione lub z różnych powodów nie uzyskały odporności po szczepieniu. Jednak ze względu na powiększającą się grupę nieszczepionych dzieci, których rodzice odmawiają wykonania obowiązku szczepień, odporność populacyjna Polski systematycznie spada. Powodem uchylania się rodziców od tego obowiązku są m.in. fałszywe teorie o braku bezpieczeństwa szczepień, a nie prawdziwe obawy przed wystąpieniem niepożądanych odczynów poszczepiennych.

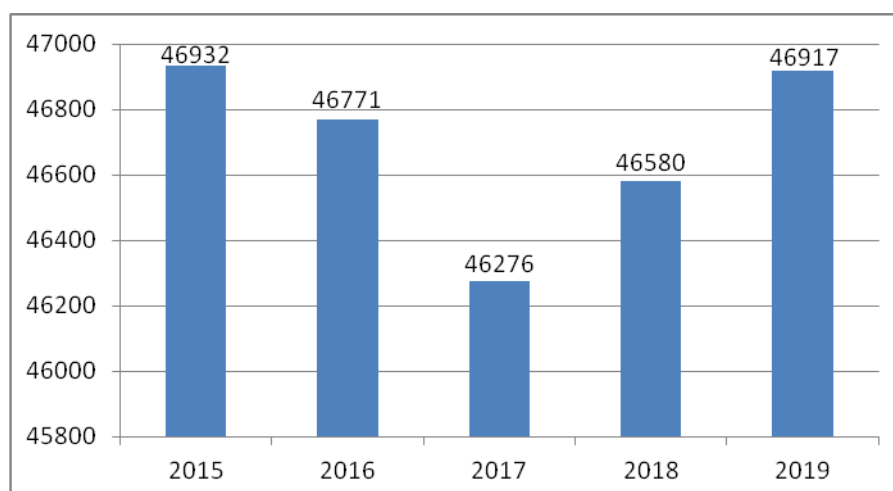
Każdego roku **wzrasta liczba dzieci**, zgłoszonych z podmiotów leczniczych do PPIS w Katowicach, **których rodzice odmawiają wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych**, w roku 2019 odnotowano – **477 dzieci**.



Liczba dzieci nieszczepionych z powodu uchylenia się rodziców w latach 2015-2019

W związku z tym prowadzono działania mające na celu wyegzekwowanie obowiązku poddania dzieci szczepieniom. W 2019 roku **wystosowano 133 wezwania** oraz **36 upomnień** do osób uchylających się od szczepień z terenu Katowic. W wyniku prowadzonych postępowań **skierowano do Wojewody Śląskiego 13 wniosków o nałożenie grzywny** w stosunku do rodziców.

Program Szczepień Ochronnych realizowany był na terenie Katowic przez **104 podmioty leczniczych** w 143 gabinetach zabiegowych. U świadczeniodawców znajdowało się 47568 kart uodpornienia (stan na 31.12.2019 r.), w tym **46917 kart uodpornienia dzieci i młodzieży do 20 roku życia.**



Liczba populacji 0-20. roku życia objętej Programem Szczepień Ochronnych w latach 2015-2019

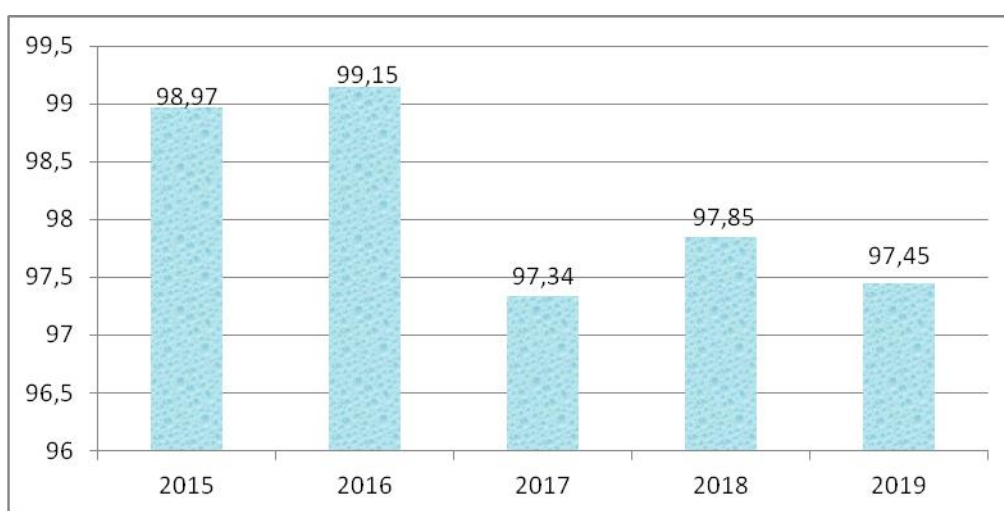
Szczepienia obowiązkowe

Szczepienia p/gruźlicy

Zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych **szczepienie noworodków przeciw gruźlicy** powinno być przeprowadzone przed wypisaniem dziecka z oddziału noworodkowego. Jeśli szczepienie BCG nie było przeprowadzone, należy je uzupełnić

w możliwie najkrótszym terminie, nie później, niż do ukończenia 15. roku życia.

W roku 2019 procentowy udział dzieci w pierwszym roku życia zaszczepionych przeciwko gruźlicy wyniósł **97,45 %**.

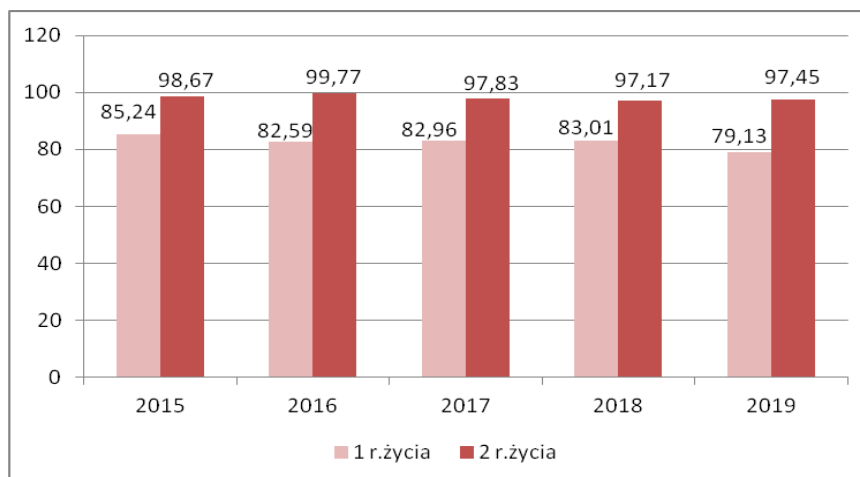


Procentowy udział dzieci w pierwszym roku życia zaszczepionych przeciwko gruźlicy w latach 2015-2019

Szczepienia p/wirusowemu zapaleniu wątroby typu B

Pierwszą dawkę szczepionki podaje się dzieciom w ciągu 24 godzin po urodzeniu zarówno urodzonym o czasie, jak i przedwcześnie. Pełny cykl szczepienia obejmuje 3 dawki: drugą dawkę należy podać miesiąc po podaniu pierwszej dawki, a trzecią (uzupełniającą) - sześć miesięcy po pierwszej dawce. wcześniakom, które urodziły się z masą ciała mniejszą niż 2000 g, trzeba podać 4 dawki (tzn. dawkę w dniu urodzenia i 3 dawki pełnego cyklu). Schemat szczepienia może uwzględniać także więcej dawek szczepionki przeciwko WZW typu B, jeśli program szczepień jest realizowany z wykorzystaniem szczepionki 6-składnikowej. Wówczas dawka uzupełniająca podawana jest w 16-18 mies. życia.

W roku 2019 szczepienia p/WZW typu B w 1. roku życia zostały wykonane u **79,13%** populacji (**1956** dzieci). W drugim roku życia stan zaszczepienia wyniósł **97,45%** (**2671** dzieci).



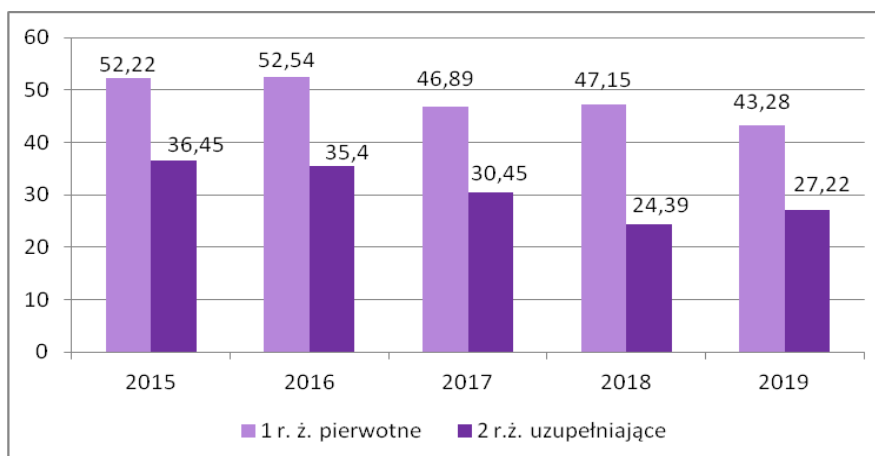
Procentowy udział dzieci w 1. i 2. roku życia zaszczepionych p/WZW B w latach 2015-2019

Szczepieniem obowiązkowym (bezpłatnym) przeciwko WZW typu B objęte są również osoby wykonujące zawód medyczny narażone na zakażenie, osoby z bliskiego otoczenia osób zakażonych HBV, osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C oraz osoby w fazie zaawansowanej choroby nerek, dializowani.

Szczepień obowiązkowych i zalecanych p/WZW typu B u osób dorosłych przeprowadza się z roku na rok mniej, ze względu na wysoki wskaźnik uodpornienia populacji w ramach Programu Szczepień Obowiązkowych dzieci i młodzieży realizowanego od roku 1996.

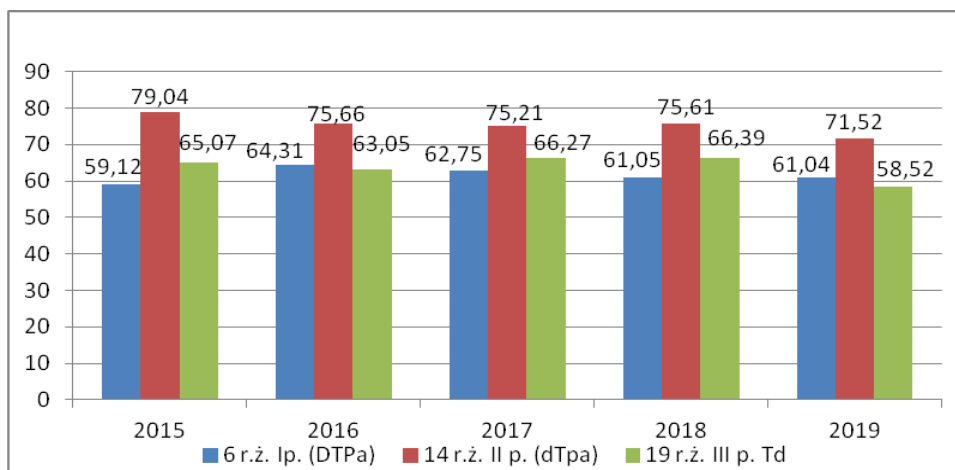
Szczepienia p/błonicy i tężcowi i krztuścowi

Szczepieniami pierwotnymi p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w 2019 roku objęto **43,28%** populacji (**1070** dzieci) w 1. roku życia. W 2. roku życia szczepienie IV dawką uzupełniającą otrzymało **746** dzieci (**27,22%**). Ogółem liczba zaszczepionych dzieci w drugim roku życia wyniosła **93,62%** populacji.



Procentowy udział dzieci w 1 i 2 roku życia zaszczepionych p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w latach 2015-2019

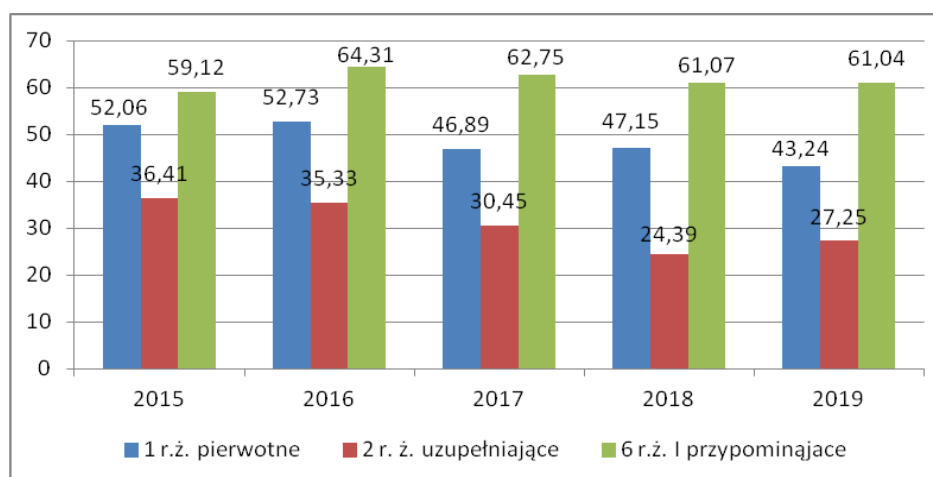
W ramach I szczepienia przypominającego p/błonicy, tężcowi i krztuścowi zaszczepiono **1482** dzieci (**61,04%**) z rocznika 2014, II dawką przypominającą p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w roczniku 2006 zaszczepiono **1577** osób (**71,52%**), a dawką przypominającą p/tężcowi i błonicy w 19. roku życia zaszczepiono **1067** osób (**58,52%**).



Procentowy udział dzieci w 6., 14. i 19. roku życia zaszczepionych p/błonicy, tężcowi i krztuścowi dawkami przypominającymi w latach 2015-2019

Szczepienia p/poliomyelitis

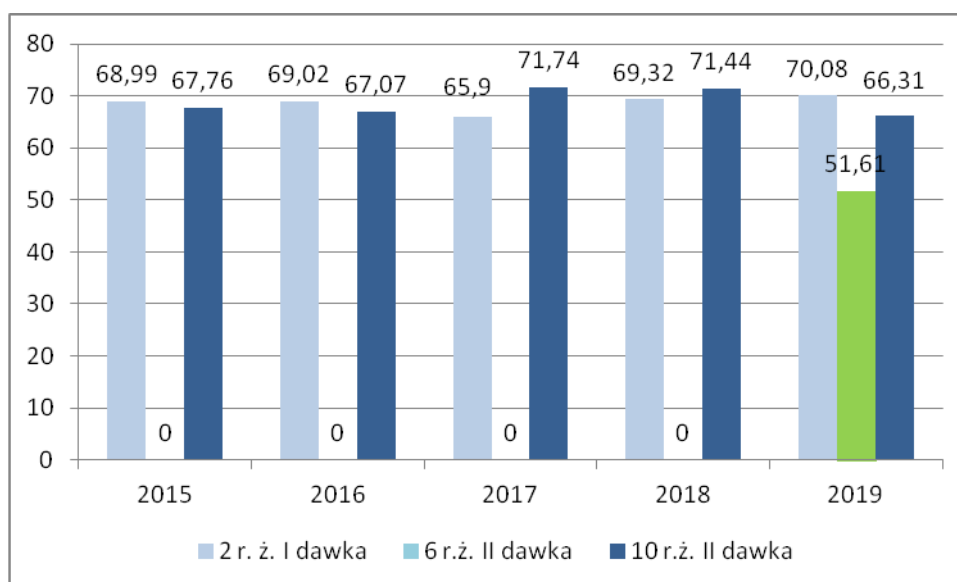
W analizowanym roku szczepieniami **p/poliomyelitis** (szczepienia pierwotne) objęto **43,24%** populacji (**1069** dzieci w 1. roku życia), szczepienie uzupełniające wykonano u **747** dzieci w drugim roku życia (**27,25%**). Ogółem w drugim roku życia zaszczepiono **93,62%** populacji (**2566** dzieci). Szczepienie podstawowe realizowano przy użyciu szczepionek pojedynczych inaktywowanych (IPV) lub preparatów wieloskładnikowych. Szczepienie przypominające u dzieci w 6. roku życia wykonano u **1482** dzieci (**61,04%**) szczepionką inaktywowaną (IPV) lub preparatem skojarzonym (DTPa-IPV).



Procentowy udział dzieci w 1., 2. i 6. roku życia zaszczepionych p/poliomyelitis w latach 2015-2019

Szczepienia p/odrze, śwince i różyczce

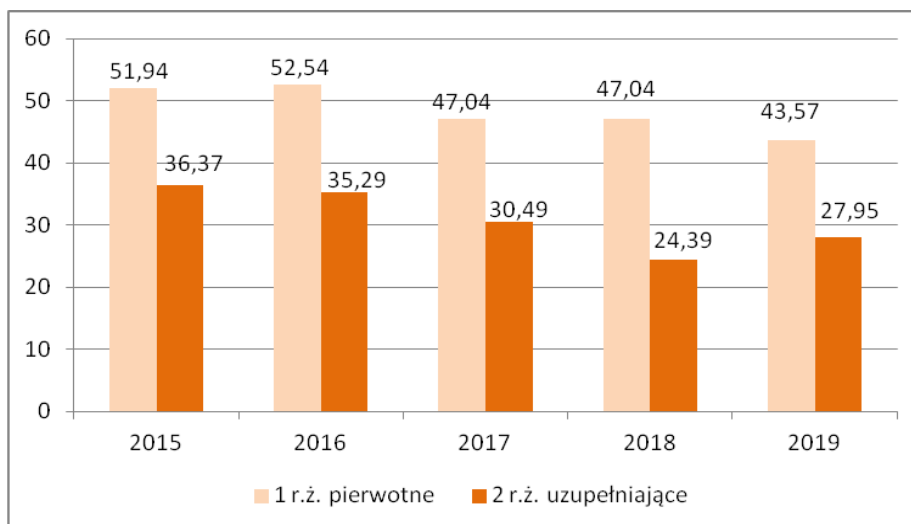
Przez ostatnie lata stosowana była skojarzona szczepionka przeciwko odrze, śwince i różyczce, powszechnie podawana dzieciom w 13.–15. miesiącu życia i ponownie, jako dawka przypominająca w 10. roku życia. W Programie Szczepień Obowiązkowych na rok 2019 szczepienie przesunięto z 10. na 6. rok życia ze względu na zwiększającą się liczbę zachorowań na odrę i konieczność podania szczepionki przed rozpoczęciem nauki. Szczepienie podstawowe w 2. roku życia wykonano u **1921** dzieci (**70,08%**), szczepienie przypominające w 6. roku życia u **1253** dzieci (**51,61%**), a szczepienie przypominające w 10. roku życia u **1750** dzieci (**66,31%**). Z uwagi na informacje zawarte w Programie Szczepień Ochronnych, szczepienie przypominające w 6. roku życia dotyczyło również dzieci z rocznika 2013, w związku z tym szczepienia wykonano dodatkowo u **788** dzieci (**32,31%**).



Procentowy udział dzieci w 2., 6. i 10. roku życia zaszczepionych p/odrze, śwince i różyczce w latach 2015-2019

Szczepienia p/haemophilus influenzae typu b

Szczepieniami pierwotnymi p/haemophilus influenzae typu b w 2019 roku objęto **43,57%** populacji (**1077** dzieci) w 1. roku życia. W 2. roku życia szczepienie uzupełniające otrzymało **766** dzieci (**27,95%**). Ogółem liczba zaszczepionych dzieci w drugim roku życia wyniosła **93,47%** populacji.

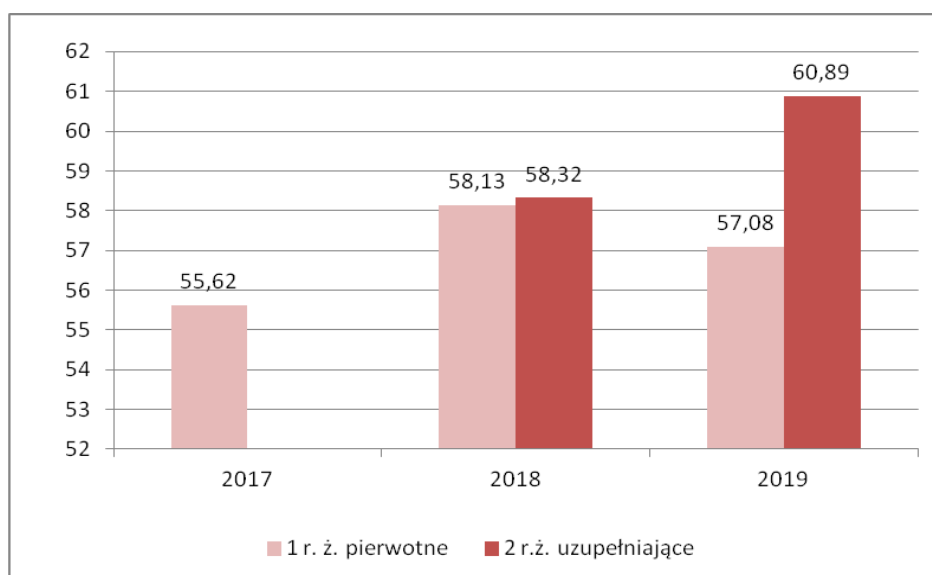


Procentowy udział dzieci w 1. i 2. roku życia zaszczepionych przeciwko *Haemophilus influenzae* typu b w latach 2015-2019

Szczepienia p/*Streptococcus pneumoniae*

Od roku 2017 szczepienia przeciwko inwazyjnym zakażeniom *streptococcus pneumoniae* w populacji ogólnej są obowiązkowe dla dzieci urodzonych po 31 grudnia 2016 r. Obowiązek dotyczy również dzieci do 5. roku życia należących do grup ryzyka zagrożonych szczególnie ciężkim przebiegiem tych zakażeń.

Szczepieniami pierwotnymi p/*streptococcus pneumoniae* w 2019 roku objęto **57,08%** populacji (**1411** dzieci) w 1. roku życia. W 2. roku życia szczepienie uzupełniające otrzymało **1669** dzieci (**60,89%**). Ogółem liczba zaszczepionych dzieci w drugim roku życia wyniosła **94,34%** populacji.



Liczba zaszczepionych p/pneumokokom w latach 2017-2019

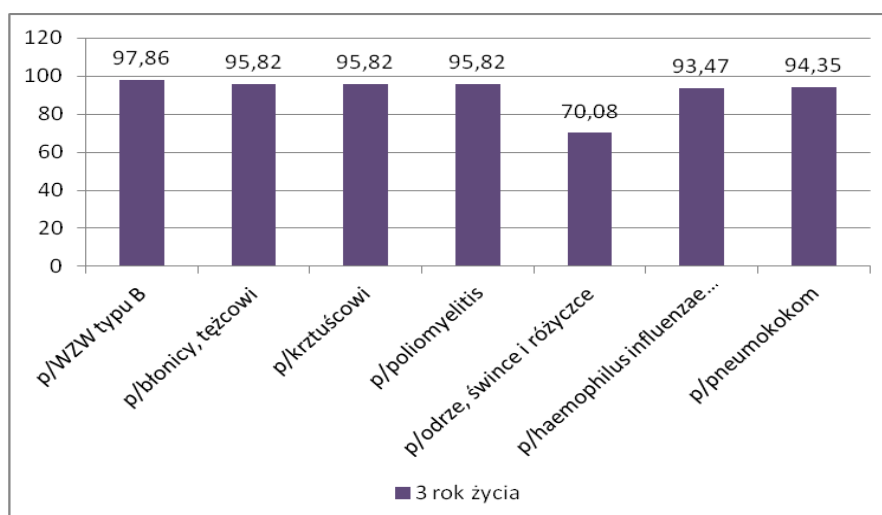
Stan uodpornienia rocznika 2017

Zestawienie wszystkich obowiązkowych szczepień wykonanych w ramach Programu Szczepień Ochronnych w 3 roku życia, to tzw. zamknięcie szczepień podstawowych. Świadczeniodawcy z Katowic w bieżącym roku sprawozdawczym wykazali, że **2318** dzieci (**84,57%**) z rocznika 2017 otrzymało wszystkie dawki szczepionek wymaganych w tym wieku, **442** dzieci (**16,12%**) nie otrzymało wszystkich koniecznych dawek szczepionek wymaganych w swoim wieku i **42** dzieci (**1,53%**) nie realizuje żadnych obowiązkowych szczepień ochronnych.



Stan uodpornienia rocznika 2017

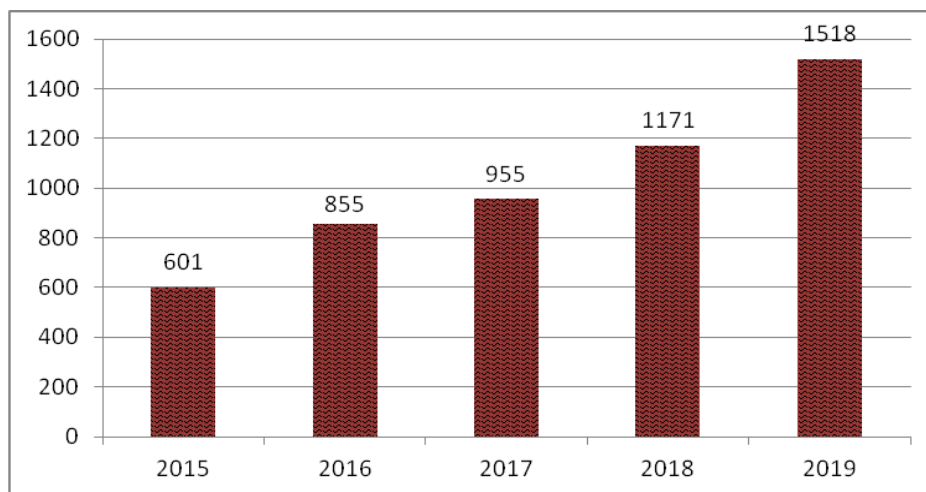
Z wyjątkiem szczepień p/odrze, śwince i różyczce, wszystkie obowiązkowe szczepienia ochronne wykonane są na poziomie ponad **93%**.



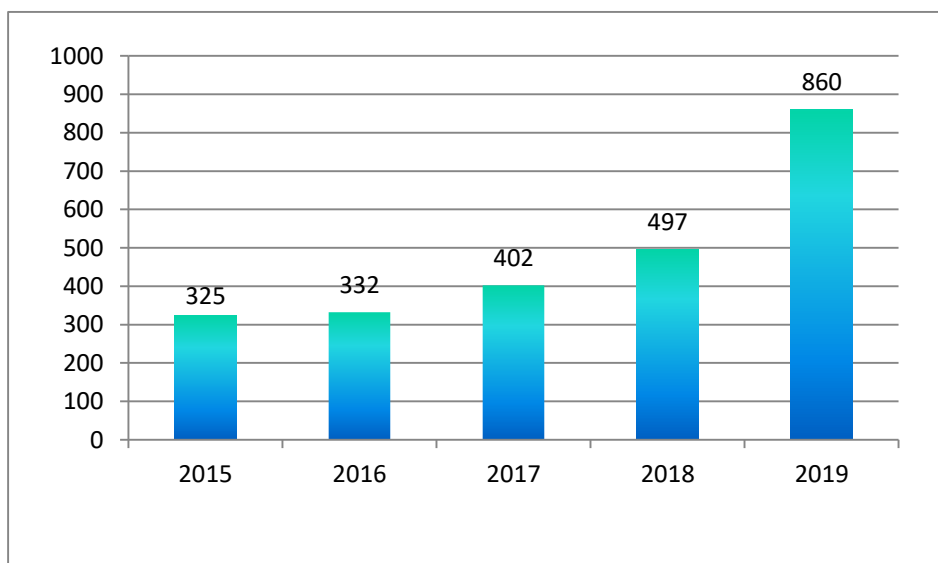
Szczepienia zalecane

Szczepienia zalecane realizowane są zgodnie z wytycznymi Programu Szczepień Ochronnych ale nie są finansowane ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia. Szczepienia zalecane uzupełniają szczepienia obowiązkowe i umożliwiają szerszą ochronę przed chorobami zakaźnymi, zwłaszcza podczas zatrudniania pracownika w warunkach narażenia lub wyjazdów do różnych rejonów świata.

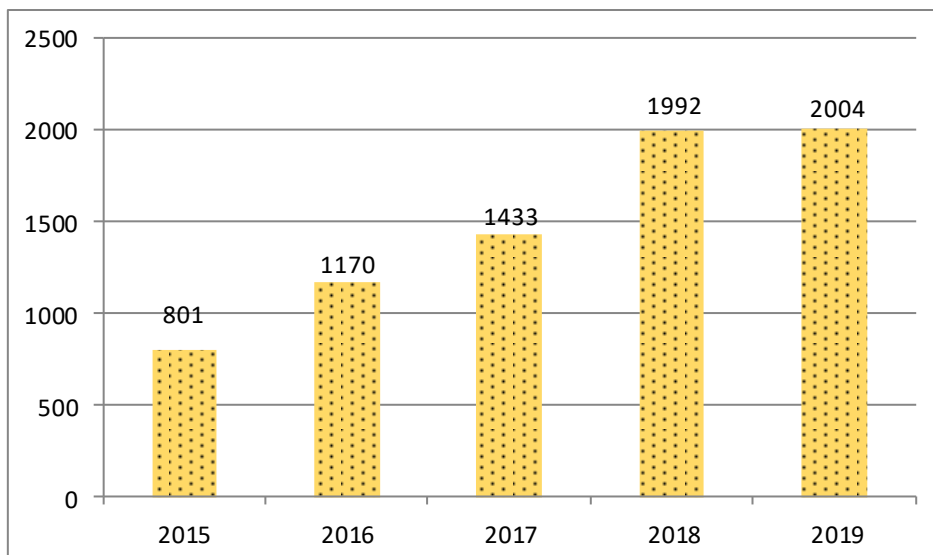
Na przestrzeni lat systematycznie wzrasta zainteresowanie szczepieniami przeciwko **durowi brzuszemu, p/krztuścowi, p/wzw typu A, p/wścieklźnie, p/ospie wietrznej, p/kleszczowemu zapaleniu mózgu i p/żółtej gorączce.**



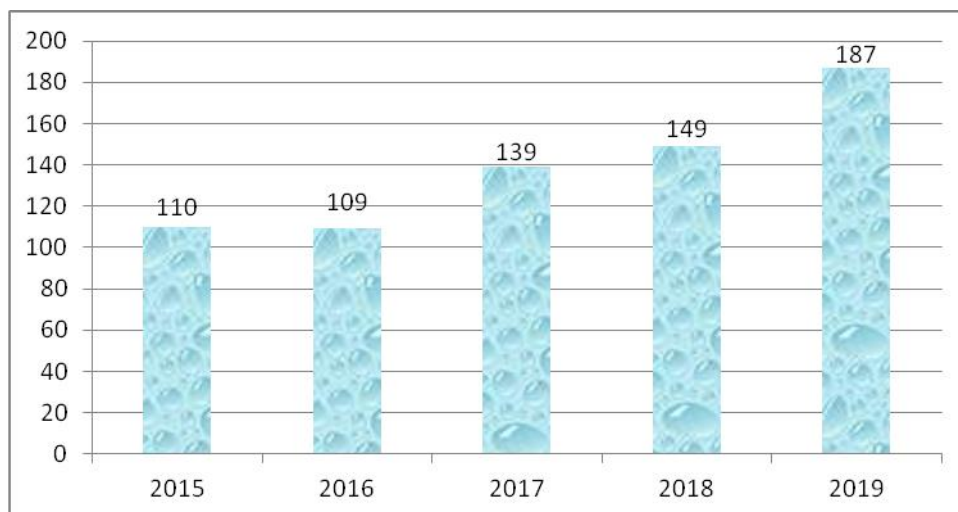
Liczba zaszczepionych p/durowi brzuszemu w latach 2015-2019



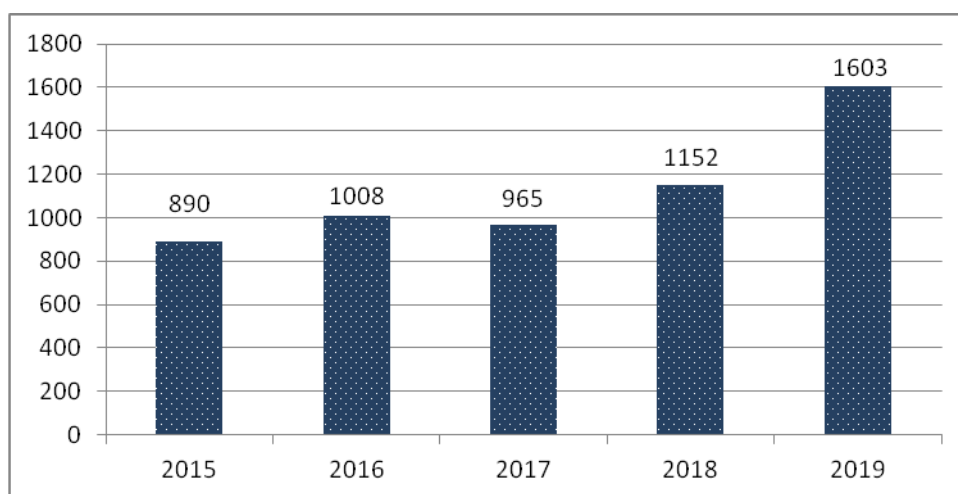
Liczba zaszczepionych p/krztuścowi w latach 2015-2019



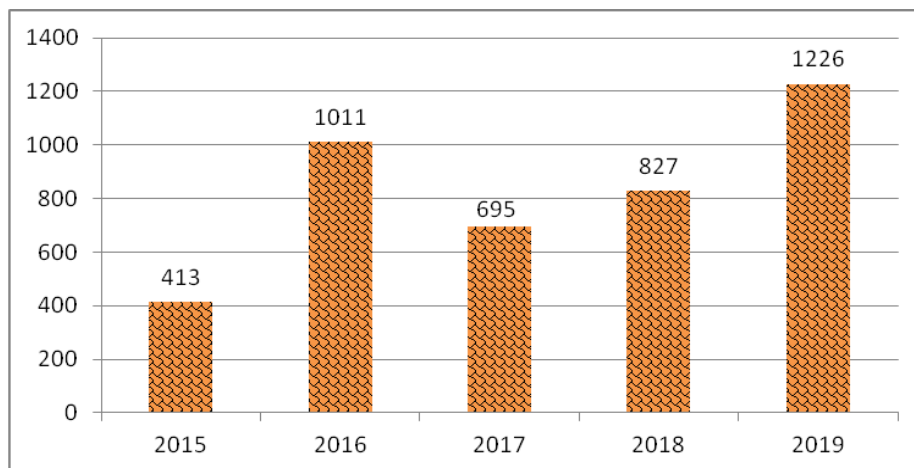
Liczba zaszczepionych p/wzw typu A w latach 2015-2019



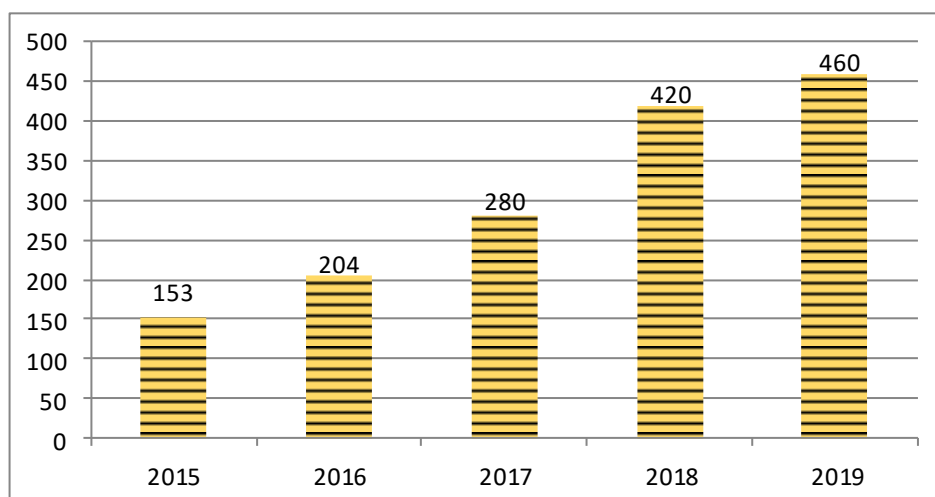
Liczba zaszczepionych p/wściekliznie w latach 2015-2019



Liczba zaszczepionych p/ospie wietrznej w latach 2015-2019

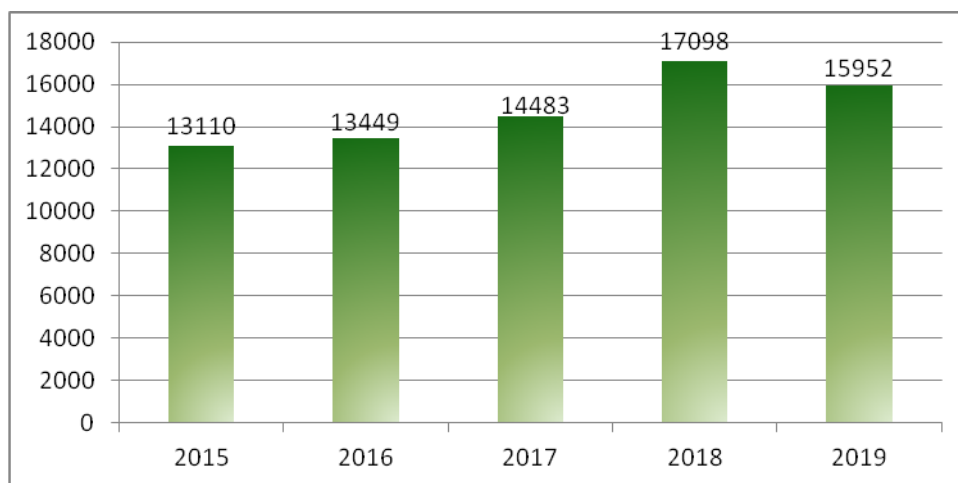


Liczba zaszczepionych p/kleszczowemu zapaleniu mózgu w latach 2015-2019



Liczba zaszczepionych p/żółtej gorączce w latach 2015-2019

Szczepienia p/grypie



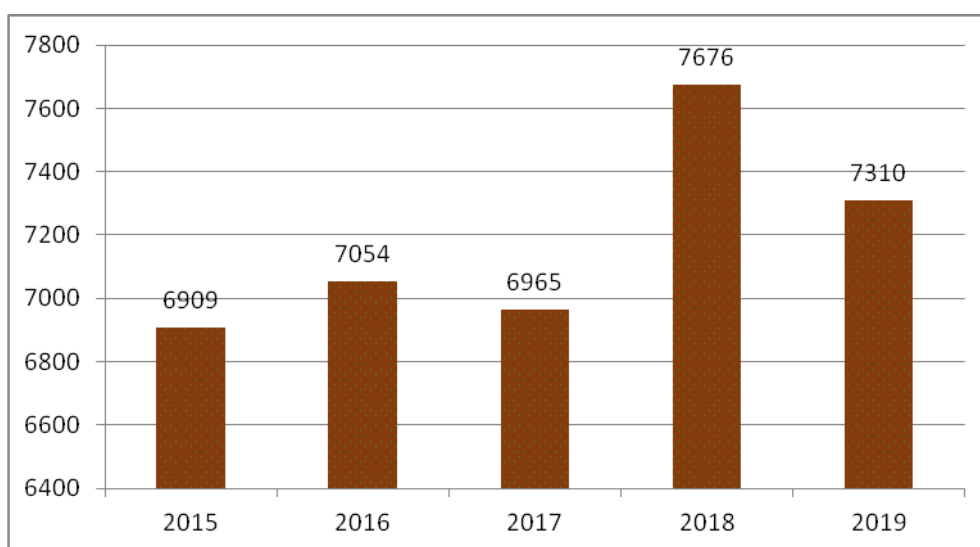
Liczba zaszczepionych p/grypie w latach 2015-2019

Ogółem na terenie Katowic w roku 2019 **zaszczepiono 15952** osoby. Na liczbę składają się szczepienia finansowane przez Urząd Miasta, szczepienia finansowane przez pracodawców oraz indywidualnie. Od roku 2015 zainteresowanie szczepieniami p/grypie systematycznie zwiększało się, jednakże w ubiegłym roku liczba zaszczipionych w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o ponad 1000 osób.

Szczepienia p/tężcowi

Stosowanie szczepienia p/tężcowi ma na celu wyłącznie ochronę indywidualną osób szczepionych przed zachorowaniem na tężec. Ze względu na występowanie rezerwuaru laseczki tężca poza środowiskiem człowieka szczepienia nie dają efektu odporności zbiorowiskowej.

W 2019 roku do obowiązkowych szczepień poekspozycyjnych po zranieniu wykorzystywana była szczepionka pojedyncza, natomiast szczepienia zalecane przedekspozycyjne realizowano głównie przy użyciu szczepionek skojarzonych.

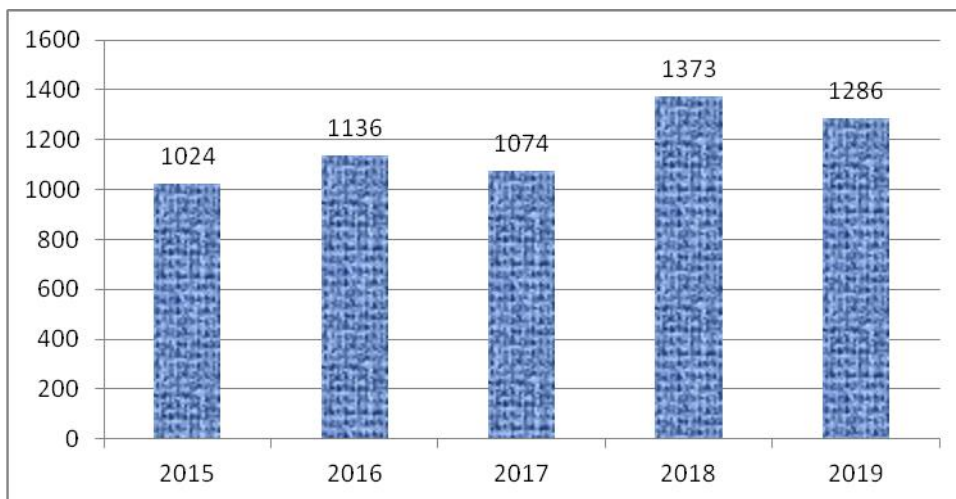


Liczba zaszczipionych p/tężcowi w latach 2015-2019

Szczepienia p/rota wirusom

Biegunki rotawirusowe mogą występować już w najwcześniejszych miesiącach życia niemowląt. Niemowlęta są również najbardziej podatne na ciężkie postaci choroby. Szczepienia przeciw rotawirusom są wdrażane w Polsce jako szczepienia zalecane, dlatego ich rola ogranicza się do indywidualnej ochrony szczepionych dzieci.

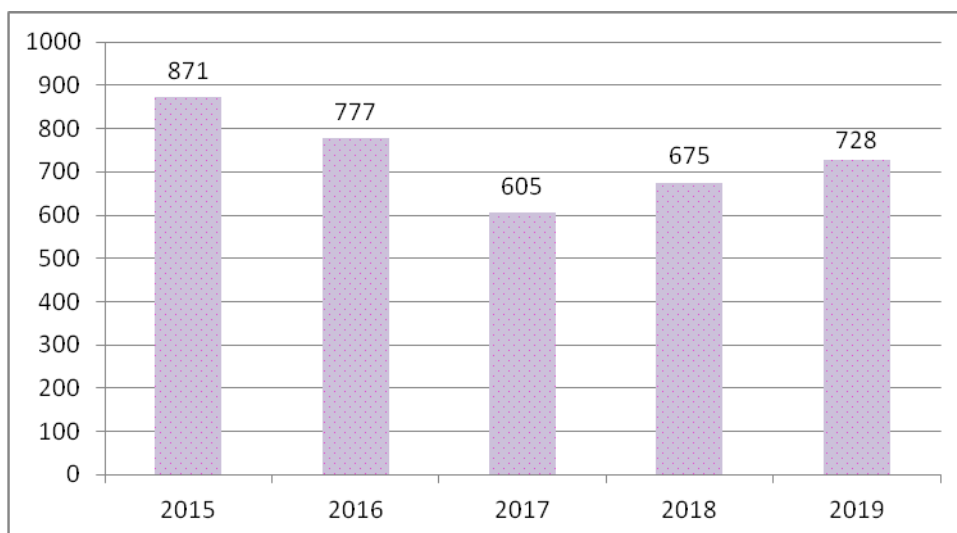
W 2019 roku zgodnie z PSO szczepienia zalecane były dzieciom do 24 tygodnia życia, preparatem doustnym podawanym równocześnie ze szczepieniami obowiązkowymi.



Liczba zaszczepionych dzieci p/rotawirusom w latach 2015-2019

Szczepienia p/zakażeniom brodawczaka ludzkiego

W 2019 roku zaszczepiono **728** osób p/zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego, w tym **619** stanowią dziewczynki w przedziale wiekowym 10-14 lat uodpornione w ramach Programu Profilaktyki Zakażeń HPV realizowanego przez Samorząd Miasta Katowice. Z powodu braków na rynku szczepionek p/zakażeniom HPV, część dziewcząt objętych programem nie miała możliwości zakończyć cykl szczepień.

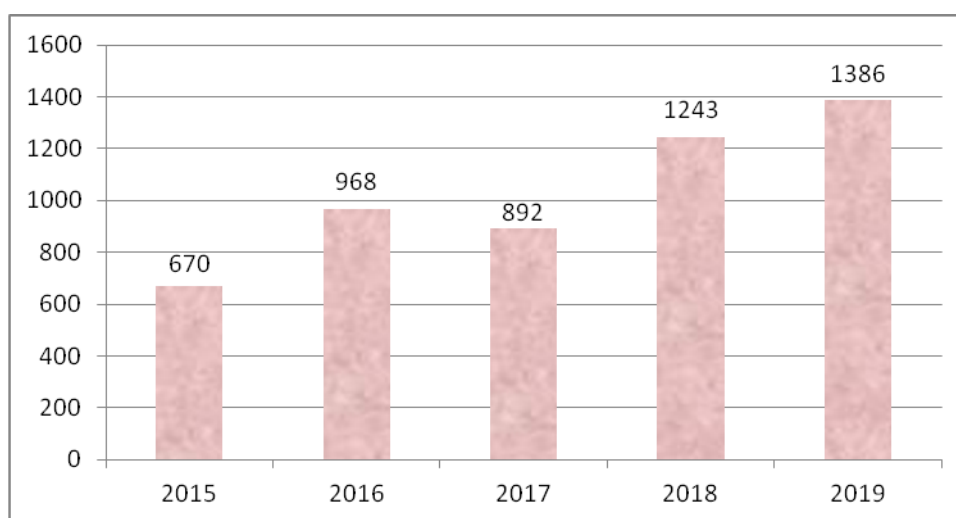


Liczba zaszczepionych p/zakażeniom brodawczaka ludzkiego w latach 2015-2019

Szczepienia p/ Neisseria Meningitidis

Inwazyjną Chorobę Meningokokową charakteryzuje błyskawiczny przebieg i wysoka śmiertelność. Meningokoki mogą zaatakować osoby w każdym wieku, ale najczęściej zachorowań występuje u dzieci do 5. roku życia.

W 2019 roku stosowane były szczepionki z pojedynczym szczepem bakterii oraz wieloskładnikowe (Bexero, NeisVac-C, Nimenrix, Menveo). Zaszczepiono **1386** osób, z czego **1291** stanowiły dzieci i młodzież (0-19 r. ż), a **95** osób przekroczyło 20 r. ż.

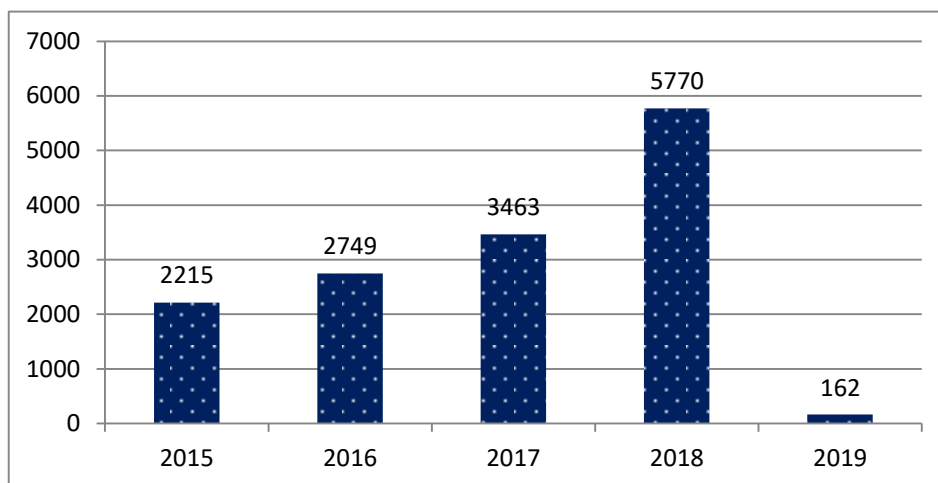


Liczba zaszczepionych p/meningokokom w latach 2015-2019

Szczepienia p/Streptococcus pneumoniae

Pneumokoki należą do najgroźniejszych bakteryjnych patogenów człowieka, odpowiedzialnych za szereg chorób inwazyjnych o wysokiej śmiertelności i wiele poważnych powikłań. Szczepienia p/streptococcus pneumoniae zalecane są dzieciom i młodzieży do ukończenia 18 roku życia oraz osobom dorosłym powyżej 50 roku życia, m.in. z przewlekłą chorobą serca, płuc, wątroby, cukrzycą.

W 2018 roku zrealizowano akcję szczepień przeciwko pneumokokom pod nazwą „Wiosna bez pneumokoków”, dzięki której rodzice dzieci z roczników 2013-2016 mogli bezpłatnie zaszczepić swoje dziecko przeciwko pneumokokom. Wykres poniżej nie uwzględnia szczepień obowiązkowych wykonanych w 2019 roku, gdyż stan zaszczepienia dzieci objętych obowiązkiem szczepień (roczniki 2017-2019), zamieszczono w części sprawozdania dotyczącej szczepień obowiązkowych.



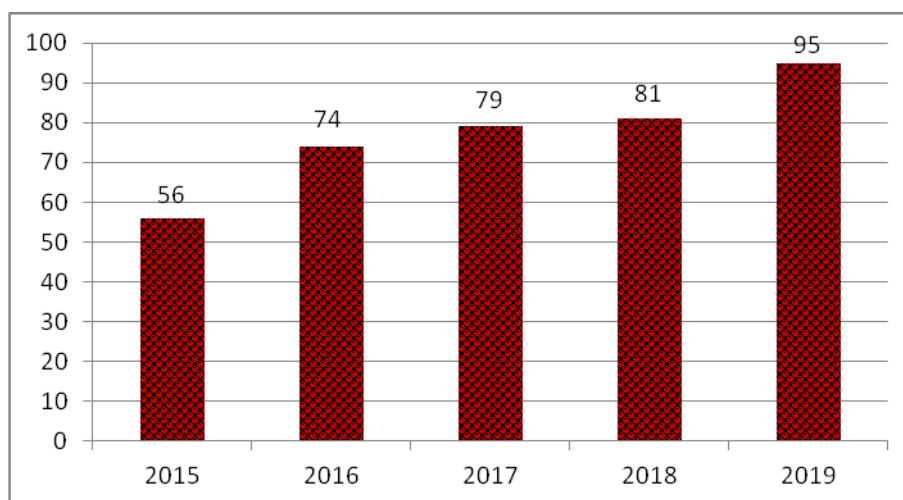
Liczba zaszczepionych p/ pneumokokom w latach 2015-2019

Niepożądane Odczyny Poszczepienne

W ostatnich latach można zauważyć wzrost zainteresowania społeczeństwa niepożądanymi odczynami poszczepiennymi. Nadzór nad niepożądanymi odczynami poszczepiennymi (**NOP**) prowadzony jest w oparciu o rzetelną rejestrację przypadków i współpracę z lekarzami.

W 2019 roku zgłoszono z Katowic **95 przypadków NOP**, które wystąpiły po podaniu jednej lub kilku szczepionek jednocześnie. **89 przypadków lekarze zakwalifikowali jako odczyny łagodne, 6 jako poważne.**

Informacje o rodzaju oraz częstości występowania możliwych NOP można znaleźć w ulotce dołączonej do opakowania danej szczepionki oraz w Charakterystyce Produktu Leczniczego (ChPL). Na podstawie zebranych danych prowadzone są badania epidemiologiczne mające na celu ustalenie związków między szczepieniami, a przypisywanymi im odczynami.

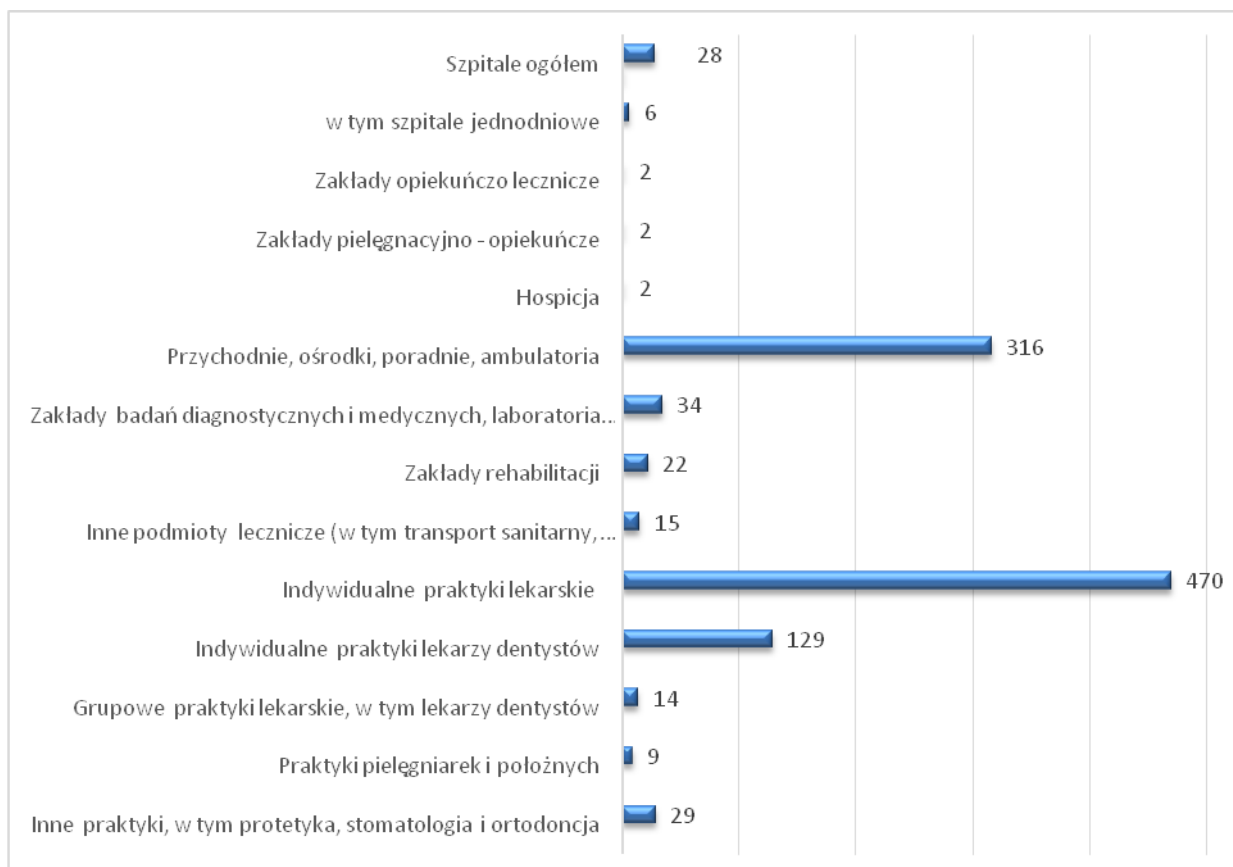


Liczba zgłoszonych niepożądanych odczynów poszczepiennych w latach 2015- 2019

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

W roku 2019 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach sprawował bieżący nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym **1074 podmiotów leczniczych** na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawa, ze szczególnym uwzględnieniem procedur związanych z zapobieganiem chorobom zakaźnym i zakażeniom. Sprawdzano również szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem.

W wyniku przeprowadzonych **449 kontroli sanitarnych** nieprawidłowości stwierdzono w **70 obiektach**. Wydano **19 decyzji administracyjnych** nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego, nałożono **23 mandaty**. Stan techniczny wyposażenia podmiotów leczniczych jest zróżnicowany, ale przeważają podmioty lecznicze, w których oceniano go jako bardzo dobry i dobry. Stan sanitarny podmiotów leczniczych należy uznać jako dobry.



Liczba nadzorowanych podmiotów leczniczych w poszczególnych grupach

1.Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Szpitala

PPIS w Katowicach sprawował nadzór nad **28 szpitalami** na terenie miasta, w tym **6 szpitalami jednodniowymi**, w których przeprowadzono ogółem **119 kontroli** sanitarnych.

W roku 2019 zakończył działalność medyczną szpital Geo Medical Sp. z o.o. przy ul. Wita Stwosza 41 oraz działalność jako szpital jednodniowy POLIS CLINIC Prywatna Opieka Lekarska Specjalistyczna Sp. z o.o. przy ul.1 Maja 88a.

W wyniku przeprowadzonych kontroli uchybienia sanitarne stwierdzono w **9 szpitalach**. Najczęściej stwierdzano niewłaściwie opracowaną i stosowaną procedurę postępowania z odpadami medycznymi, zniszczone powierzchnie wyposażenia oraz sprzętu do sprzątania, niewłaściwe warunki gromadzenia brudnej bielizny oraz brak zapoznania personelu z obowiązującymi procedurami.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydawano zalecenia pokontrolne, w **4 przypadkach** osobę odpowiedzialną za zaniedbania ukarano grzywną w drodze **mandatu karnego**. Ponadto na rzecz **3 szpitali** PPIS w Katowicach wydał **decyzje administracyjne**. W wyniku realizacji ich zarządzeń w 2 szpitalach tj. w:

✓ **NZOZ Szpital Geriatryczny im. Jana Pawła II w Katowicach ul. Morawa 31** - *doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarnego wyposażenie w Punktach Pielęgniarskich, pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla pacjentów oraz na korytarzach w Oddziałach Geriatrycznych;*

✓ **Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35** - *doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarnego wyposażenie w Pracowniach Diagnostyki i Leczenia Zeza, Chirurgii Refrakcyjnej Mammografii, GDX i HART, Ocet;*

Termin realizacji zarządzeń decyzji wydanej po kontroli w **Szpitalu Zakonu Bonifratrów w Katowicach Sp. z o. o. ul. Markiefki 87** wyznaczono na rok 2020 i 2021, a dotyczą one: *ścian i sufitów w Izbie Przyjęć, salach chorych w Oddziale Chorób Wewnętrznych z Pododdziałami Diagnostyki Kardiologicznej i Diabetologii, brudowniku Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii, pracowniach RTG, ścian i drzwi w Oddziale Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej z Pododdziałem Ortopedii dla Dzieci i Centralnej Sterylizatorni, wyposażenia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dla pacjentek, gabinetu zabiegowego w Oddziale Ginekologiczno-Położniczym z Pododdziałem Ginekologii Onkologicznej, sal*

chorych w Oddziale Gastroenterologicznym, Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej z pododdziałem Ortopedii dla Dzieci, pracowni Badań Endoskopowych oraz pracowni USG.

Ponadto w roku 2019 **zrealizowano** zarządzenia decyzji wydanych przez PPIS w Katowicach w latach **2007 – 2016**, w wyniku których przywrócono prawidłowy stan sanitarno – higieniczny w:

- ✓ **Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35 - obiekt przy ul. Medyków14** - korytarza komunikacyjnego Bloku Operacyjnego Oddziału Chirurgii Przewodu Pokarmowego, ścian w pomieszczeniach Oddziału Neonatologii i Laboratorium Analitycznym, łóżek oraz stolarki drzwiowej w niektórych salach chorych Oddziału Ginekologii i Położnictwa, drzwi w pomieszczeniach byłej Centralnej Sterylizacji, podłogi w pokoju zabiegowym Oddziału Neurologii;
- ✓ **Okręgowym Szpitalu Kolejowym SPZOZ w Katowicach ul. Panewnicka 65** - podłóg w niektórych salach chorych w Oddziale Chirurgii Ogólnej, Poradni Ginekologicznej i pracowniach, ścian w Oddziale Ginekologiczno-Położniczym oraz stolarki drzwiowej w Oddziale Chorób Wewnętrznych;
- ✓ **SP Górnośląskim Centrum Medycznym im. prof. Leszka Gieca SUM w Katowicach ul. Ziołowa 45/47** - mebli, ścian i sufitów w pomieszczeniach Laboratorium Analitycznego;
- ✓ **Przychodni „Twoje Zdrowie” ul. Ligocka 3a, (szpital jednodniowy)** - podłóg we wszystkich pomieszczeniach Bloku Operacyjnego.

Do wykonania pozostają nadal zarządzenia **18 decyzji** wydanych w latach **2005 – 2019 w 6 szpitalach** tj. w:

- ✓ Okręgowym Szpitalu Kolejowym SPZOZ ul. Panewnicka 65;
- ✓ Centrum Psychiatrii w Katowicach ul. Korczaka 27;
- ✓ SP Górnośląskim Centrum Medycznym im. prof. Leszka Gieca SUM w Katowicach ul. Ziołowa 45/47;
- ✓ Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35 - obiekt ul. Ceglana 35, Medyków14;
- ✓ Szpitalu Murcki Sp. z o.o. ul. Sokołowskiego 2;
- ✓ Szpitalu Zakonu Bonifratrów w Katowicach Sp. z o. o. ul. Markiefki 87.

Spełnienie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą sprawdzono w **19 szpitalach**, w tym w **2 szpitalach jednodniowych**. W **7 szpitalach** sprawdzono wszystkie komórki organizacyjne i w **5** niżej wymienionych **stwierdzono spełnienie wszystkich wymagań** tj. w:

- ✓ Szpitalu Specjalistycznym Centrum Medycznego MAVIT ul. Szopienicka 65;
- ✓ NZOZ Szpital Geriatryczny im. Jana Pawła II ul. Morawa 31;
- ✓ Prywatnym Szpitalu K 2000 ul. Żelazna 1;
- ✓ MEKMED II Sp. z o.o. Spółka Komandytowa Centrum Estetyki Ciała Chirurgia Krótkoterminowa ul. Panewnicka 5;
- ✓ Centrum Gamma Knife Exira ul. Ceglana 35.

Brak dostosowania do wymagań w/w rozporządzenia stwierdzono w **2 szpitalach** i wydano **decyzje** tj. w:

- ✓ **Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35** – gdzie w wyniku realizacji zarządzeń spełniono niektóre wymagania w Oddziałach: Okulistyki Dorosłych, Okulistyki Dzieci, Onkologii, Endokrynologii i Guzów Endokrynnych, a termin pozostałych zarządzeń wyznaczono na rok 2020;
- ✓ **Szpitalu Zakonu Bonifratrów w Katowicach Sp. z o. o. ul. Markiefki 87** - termin zarządzeń wyznaczono na lata 2020 i 2021.

W **12 szpitalach** sprawdzono dostosowanie **niektórych komórek organizacyjnych** i w **10** spośród nich stwierdzono **spełnienie wymagań** w/w rozporządzenia tj. odnośnie:

Pracowni Badań Endoskopowych w:

- ✓ Katowickim Centrum Onkologii ul. Raciborska 26;
- ✓ Szpitalu Murcki Sp. z o.o. ul. Sokołowskiego 2;
- ✓ Szpitalu Wielospecjalistycznym TOMMED ul. Fredry 22;
- ✓ NZOZ EuroMedic Kliniki Specjalistyczne Spółka Akcyjna ul. Kościuszki 92 B;
- ✓ Okręgowym Szpitalu Kolejowym SPZOZ ul. Panewnicka 65;
- ✓ SP Szpitalu Klinicznym im. A. Mielęckiego SUM w Katowicach ul. Francuska 20/24;
- ✓ Szpitalu Polskim im. św. Elżbiety w Katowicach ul. Warszawska 52;
- ✓ Przychodni „Twoje Zdrowie” ul. Ligocka 3a - szpital jednodniowy;

Pracowni Badań Endoskopowych i Centralnej Sterylizatorni w:

- ✓ SP Szpitalu Klinicznym nr 6 SUM w Katowicach Górnośląskie Centrum Zdrowia Dziecka im. św. Jana Pawła II ul. Medyków 16;

Bloku Operacyjnego w:

- ✓ NZOZ Szpitalu Specjalistycznym im. prof. E. Michałowskiego ul. Strzelecka 9.

Brak dostosowania stwierdzono w **2 szpitalach** i wydano **decyzje** tj. po kontroli w:

- ✓ **Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35 - obiekt przy ul. Medyków14, gdzie w wyniku realizacji zarządzeń zapewniono wentylację mechaniczną w zmywalni Pracowni Endoskopii;**
- ✓ **SP Górnośląskim Centrum Medycznym im. prof. Leszka Gieca SUM w Katowicach ul. Ziolowa 45/47 – gdzie termin zarządzeń dotyczących zapewnienia urządzenia do mycia i dezynfekcji bronchoskopów oraz pojemników do ich transportu w Pracowni Badań Endoskopowych wyznaczono na rok 2020.**



Nowy budynek Samodzielnego Publicznego Górnośląskiego Centrum Medycznego im. prof. Leszka Gieca SUM w Katowicach ul. Ziolowa 45/47 (Źródło: z zasobów szpitala)



Korytarz Bloku Operacyjnego w SP Górnośląskiego Centrum Medycznego im. prof. Leszka Gieca SUM w Katowicach ul. Ziołowa 45/47 (Źródło: z zasobów szpitala)

System kontroli zakażeń szpitalnych

Kontrole działalności komitetu oraz zespołu ds. kontroli zakażeń szpitalnych przeprowadzono w **18 szpitalach**. Powyższe nie dotyczyło szpitali jednodniowych. W toku prowadzonego nadzoru jedynie w **2 szpitalach wydano zalecenia** pokontrolne i dotyczyły one prowadzonej dokumentacji.

W większości szpitali na terenie miasta prowadzono aktywny nadzór nad zakażeniami w systemach elektronicznych. W roku 2019 rejestrowano zwiększoną liczbę zakażeń wywołanych wieloopornymi szczepami drobnoustrojów z rodzaju Enterobacteriaceae wytwarzających karbapenemazy typu KPC, OXA-48 oraz zwiększoną liczbę badań przesiewowych przeprowadzanych u pacjentów przyjmowanych do szpitala.

Dominującymi czynnikami alarmowymi zakażeń w szpitalach były bakterie z gatunku *Clostridium difficile* oraz z rodziny Enterobacteriaceae tj. *Klebsiella pneumoniae*. Zgłoszono większą liczbę niż w latach poprzednich zakażeń szpitalnych, których przyczyną były bakterie *Klebsiella pneumoniae* z opornością KPC.

Pod względem postaci klinicznych najczęściej rejestrowano zakażenie układu pokarmowego, układu oddechowego, układu moczowego, a także zakażenie krwi.

W przypadku potwierdzenia w badaniu mikrobiologicznym czynnika alarmowego w szpitalach prowadzono izolację pacjenta zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych prowadziły szkolenia personelu z zakresu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym, zwracając szczególną uwagę na higienę rąk oraz bieżące kontrole wewnętrzne.

Ogniska epidemiczne

W roku 2019 do PPIS w Katowicach zgłoszono **15 ognisk epidemicznych z 6 szpitali**, w roku 2018 – 13 ognisk z 9 szpitali. Ogniska epidemiczne najczęściej



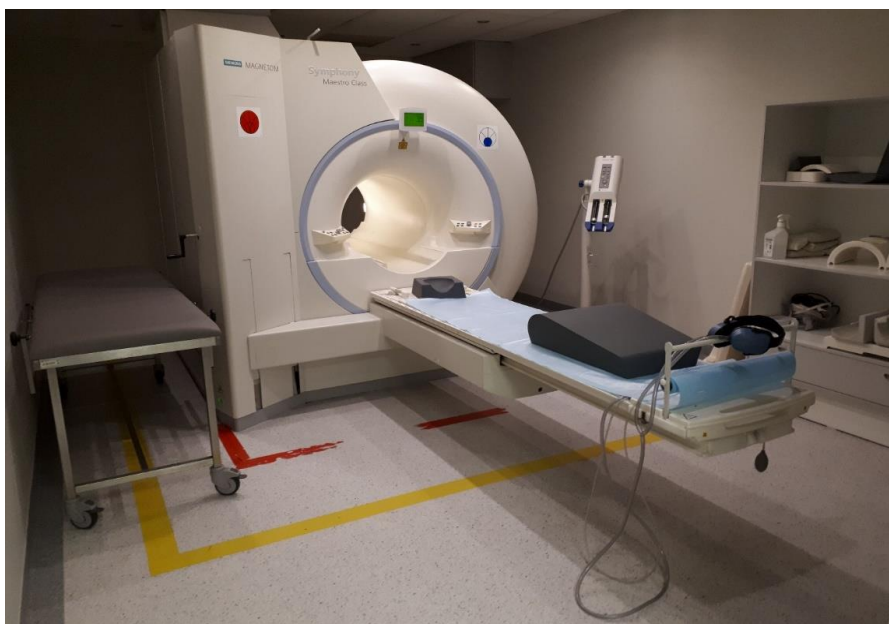
występowały w oddziałach wewnętrznych (33,3%) oraz intensywnej opieki medycznej (20%). Należy zauważyć, że w roku 2019 **pierwszy raz** zarejestrowano **ognisko szpitalne wywołane wirusem odry**.

Zakażeniu w ogniskach epidemicznych uległo ogółem **78 osób**, w tym 68 (87,2%) pacjentów i 10 (12,8%) osób spośród personelu. Dominującymi czynnikami etiologicznymi wywołującymi ogniska epidemiczne były bakterie *Clostridium difficile* (33,3%). Najczęstsza postać kliniczna zakażeń to biegunki oraz zakażenia układu oddechowego, moczowego i krwi. Zarejestrowano 1 zgon, gdzie powodem ogniska epidemicznego były pałeczki *Klebsiella pneumoniae* typ KPC.

Jako przyczynę wystąpienia ognisk epidemicznych wskazano w:

- **9 przypadkach etiologię bakteryjną**, w tym zakażenia:
 - ✓ układu pokarmowego *Clostridium difficile* toksyna A i B - 5 przypadków,
 - ✓ *Klebsiella pneumoniae* typ KPC - 3 przypadki,
 - ✓ *Acinetobacter Baumannii* wielolekooporny – 1 przypadek,
- **5 przypadkach etiologię wirusową**, w tym zakażenia:
 - ✓ *wirusem grypy typu B* - 3 przypadki,
 - ✓ *Rotawirusem i Adenowirusem* - 1 przypadek,
 - ✓ *wirusem odry* - 1 przypadek,
- **1 przypadku etiologię pasożytniczą** - *Sarcoptes scabiei*.

W wyniku przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych oraz kontroli sanitarnych **nieprawidłowości** stwierdzono w **2 szpitalach** i wydano zalecenia. Uchybienia dotyczyły nieprawidłowej organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych, tj. w jednym szpitalu personel z objawami zakażenia udzielał świadczeń zdrowotnych, w drugim nieprawidłowo realizował procedurę higieny rąk.



Pracownia badań w jednym z obiektów na terenie miasta Katowice (Źródło: zdjęcie własne)

Pozostałe podmioty udzielające całodobowych świadczeń zdrowotnych

W roku 2019 przeprowadzono **6 kontroli** w nadzorowanych **4 zakładach opiekuńczych i 2 hospicjach**.

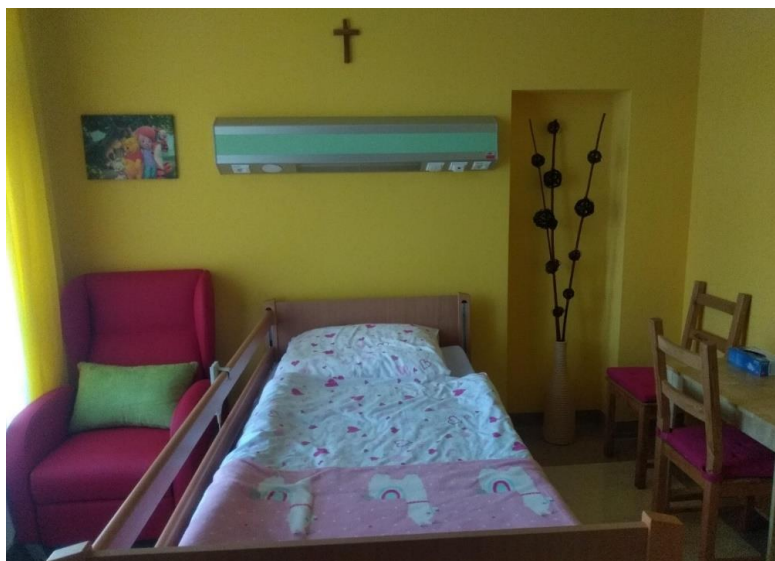
Spełnienie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą sprawdzono w **2 zakładach opiekuńczych i 1 hospicjum**.

Dostosowanie pomieszczeń i wyposażenia potwierdzono w:

- ✓ Zakładzie Opiekuńczo - Leczniczym prowadzonym przez Zgromadzenie Sióstr Św. Jadwigi ul. Gliwicka 78;
- ✓ Archidiecezjalnym Domu Hospicyjny błogosławionego Jana Pawła II ul. Różyckiego 14d.

Kontrola sanitarna przeprowadzona w **EPIONE Sp. z o.o. ul. Szopienicka 59**, skutkowała wydaniem decyzji z terminem wykonania zarządzeń w 2020 roku odnośnie:

- ✓ stanu sanitarnego ścian, podłóg w magazynie bielizny czystej i brudnej,
- ✓ zabezpieczenia technicznego przed rozprzestrzenianiem się odpadów medycznych, obejmującego gromadzenie ewentualnych odcieków w pomieszczeniu wstępnego ich magazynowania.



*Sala chorych w Oddziale Dziecięcym Społeczne Towarzystwo "HOSPICIUM CORDIS" ul. Teofila Ociepki 2
(Źródło: Zdjęcie własne)*

Podmioty lecznicze udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych

W roku 2019 nadzorowano **365 obiektów ambulatoryjnych**, w których przeprowadzono **253 kontrole w 167 obiektach**.

Nieprawidłowości stwierdzono w **46 obiektach** ambulatoryjnych i najczęściej dotyczyły one:

- ✓ higieny rąk personelu medycznego,
- ✓ organizacji miejsca składowania odpadów medycznych oraz gospodarki odpadami medycznymi,
- ✓ wyposażenia gabinetów,
- ✓ sprzętu do sprzątania,
- ✓ przeterminowanych wyrobów medycznych.

Spełnienie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą sprawdzono w **41 obiektach**, dostosowanie do wymagań potwierdzono w **33 obiektach**. W pozostałych **8 obiektach** nieprawidłowości w większości dotyczyły ciągu technologicznego w sterylizatorni.

W wyniku prowadzonego nadzoru PPIS w Katowicach wydał zalecenia pokontrolne oraz w **16 przypadkach** osobę odpowiedzialną za zaniedbania **ukarał grzywną w drodze mandatu karnego**. Obiekty, w których zastano szczególnie zły stan sanitarny to:

- ✓ **Zięba Clinic NZOZ ul. Kościuszki 255A** - gdzie stwierdzono brudne wyposażenie gabinetów oraz punktów wodnych we wszystkich pomieszczeniach, przeterminowane wyroby medyczne, brak dokumentowania procesów kontroli sterylizacji, nieprawidłowo opracowaną i stosowaną procedurę postępowania z odpadami medycznymi oraz uszkodzone powierzchnie wyposażenia;
- ✓ **Nałęcz Clinic Sp. z o.o. ul. Piotrowicka 91/6** - gdzie stwierdzono brudne wyposażenie gabinetów, brudny sprzęt do sprzątnia, brak środków dezynfekcyjnych do powierzchni oraz do rąk, przeterminowane wyroby medyczne, nieprawidłowo opracowaną i stosowaną procedurę postępowania z odpadami medycznymi, procedurę postępowania po ekspozycji zawodowej, brak terminowego przeprowadzania kontroli wewnętrznych oraz umowy dotyczącej prania odzieży ochronnej personelu;
- ✓ **LR SANA Sp. z o.o. ul. Szeligiewicza 20** - gdzie stwierdzono brudne i niewłaściwe wyposażenie w punktach wodnych, brudny sprzęt do sprzątnia, brak dat ważności środków dezynfekcyjnych i stosowanie ich niezgodnie z zaleceniami producenta, przeterminowane wyroby medyczne, brak rozdziału odzieży roboczej od wierzchniej, nieprawidłową gospodarkę odpadami medycznymi;
- ✓ **NZOZ MAWO-MED Sp. z o.o. ul. ks. Siwka 3** - gdzie stwierdzono martwe insekty w pomieszczeniu wypoczynku personelu, brudne wyposażenie karetek, brudny sprzęt do sprzątnia, nieprawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi, brak obowiązujących procedur oraz brak przeprowadzania kontroli wewnętrznych.

Ponadto w wyniku prowadzonego nadzoru na rzecz **8 obiektów** wydano **decyzje** administracyjne. W **6 obiektach** zarządzenia wykonano terminowo i zapewniono w:

- ✓ **Med. Centrum Specjalistyczne Centrum Stomatologiczne Krzysztof Mróz Plac Wolności 4** – *miejsce do mycia i dezynfekcji środków do transportu wewnętrznego odpadów medycznych;*
- ✓ **NT Medical sp. z o.o. ul. Boya - Żeleńskiego 77** - *prawidłowy ciąg sterylizacyjny;*
- ✓ **Medicover Opieka Ambulatoryjna CM Katowice ul. Graniczna 54** - *właściwy stan wyposażenia w poczekalni dla pacjentów;*
- ✓ **NZOZ MAWO-MED Sp. z o.o. ul. ks. Siwka 3** - *skuteczną dezynsekcję pomieszczeń Pogotowia Ratunkowego;*
- ✓ **Zięba Clinic Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ul. Kościuszki 255A** - *właściwy stan wyposażenia w pomieszczeniu pobytu pacjenta;*
- ✓ **POLIS CLINIC Prywatna Opieka Lekarska Specjalistyczna Sp. z o.o. ul.1 Maja 88a, Katowice** *prawidłowy stan ścian i sufitu w pokoju badań w Pracowni Endoskopii.*

Ponadto w **4 obiektach** termin realizacji zarządzeń wyznaczono na rok 2020, a dotyczą one w:

- ✓ **DENTIM Sp. z o. o. ul. Johna Baildona 12/3** *ciągu technologicznego w punkcie sterylizacji;*
- ✓ **NU-MED Centrum Diagnostyki i Terapii Onkologicznej Katowice Sp. z o.o. ul. Ceglana 35** - *wyposażenia w poczekalni dla pacjentów;*
- ✓ **Zięba Clinic Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ul. Kościuszki 255A** *wyposażenia w poczekalni dla pacjentów oraz zapewnienia bezpośredniego połączenia gabinetu badań ginekologiczno-endokrynologicznych z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym wyposażonym dodatkowo w bidet;*
- ✓ **POLIS CLINIC Prywatna Opieka Lekarska Specjalistyczna Sp. z o.o. ul.1 Maja 88a, Katowice** - *zapewnienia urządzenia do mycia i dezynfekcji pojemników transportowych w zmywalni Pracowni Endoskopii.*

W roku 2019 w **Centrum Medycznym Szopienice Sp. z o.o. ul. Wiosny Ludów 24** **zrealizowano** zarządzenia decyzji wydanej w roku 2018 odnośnie ścian w punkcie sterylizacji.

Praktyki zawodowe

PPIS w Katowicach sprawował nadzór nad **569 obiektami**, w tym specjalistycznymi i indywidualnymi gabinetami lekarskimi, praktykami pielęgniarek i położnych oraz innymi obiektami usługowo medycznymi, w których przeprowadzono **71 kontroli sanitarnych**, w **55 obiektach**.



W wyniku prowadzonego nadzoru nieprawidłowości stwierdzono w **16 obiektach**, w tym **12 specjalistycznych praktykach stomatologicznych** oraz w **2 specjalistycznych praktykach ginekologicznych**, **1 specjalistycznej praktyce internistycznej** oraz **1 protetyce** i dotyczyły one:

- ✓ niewłaściwej organizacji miejsca składowania odpadów medycznych oraz gospodarki odpadami medycznymi,
- ✓ braku środków do dezynfekcji powierzchni,
- ✓ stosowania niesterylnych pakietów z narzędziami,
- ✓ brudnych powierzchni sprzętu do sprzątania oraz wyposażenia gabinetów,
- ✓ braku aktualizacji procedur oraz prowadzenia kontroli wewnętrznych.

Najwięcej uchybień sanitarnych stwierdzono w Specjalistycznej Praktyce Dentystycznej przy ul. Gen. Jankego 149 i dotyczyły one zaniedbań w zakresie:

- ✓ bieżącej czystości w gabinetach i punkcie sterylizacji,
- ✓ sterylności wyrobów medycznych,
- ✓ gospodarki odpadami medycznymi,
- ✓ postępowania z odzieżą ochronną personelu.

Spełnienie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą sprawdzono w **25 obiektach**, dostosowanie wymagań potwierdzono w **17**. W pozostałych **8 obiektach** nieprawidłowości w większości dotyczyły ciągu technologicznego w sterylizatorniach.

W toku prowadzonego nadzoru PPIS w Katowicach wydał zalecenia, które zrealizowano terminowo. W **3 przypadkach** osobę odpowiedzialną za zaniedbania ukarał grzywną w drodze **mandatu karnego**, a po kontroli **4 obiektów** wydał **decyzje administracyjne** związane z brakiem spełnienia wymagań.

Zarządzenia decyzji zrealizowano w **Indywidualnej Specjalistycznej Praktyce Ortodontycznej ul. Jagiellońska 34/2**, gdzie zapewniono prawidłowy ciąg technologiczny w sterylizatorni. W pozostałych 3 praktykach termin wykonania zarządzeń wyznaczono na rok 2020.

2. Podmioty lecznicze jako zakłady pracy

W roku 2019 prowadzono bieżący nadzór nad podmiotami leczniczymi w zakresie przestrzegania przepisów, dotyczących ogólnych wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy, stosowania substancji stwarzających zagrożenie i ich mieszanin, czynników rakotwórczych, szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy i stosowania leków cytostatycznych.

Na terenie miasta skontrolowano **26 podmiotów leczniczych**, w tym **9 szpitali** przeprowadzając w nich **32 kontrole** sanitarne.

W **2 podmiotach leczniczych** stwierdzono brak:

- ✓ aktualnych badań i pomiarów hałasu,
- ✓ uwzględnienia w ocenie ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą narażenia pracowników na działanie czynników chemicznych, szkodliwych dla zdrowia czynników biologicznych,
- ✓ wykazu zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych,
- ✓ szkolenia pracownika wykonującego prace w kontakcie ze szkodliwymi dla zdrowia czynnikami biologicznymi
- ✓ rejestrów pracowników i prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 lub 4 zagrożenia.

Ponadto skontrolowano **4 szpitale** w zakresie realizacji wymogów przy przygotowywaniu, podawaniu i przechowywaniu leków cytostatycznych i nie stwierdzono nieprawidłowości.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności

PPIS w Katowicach w 2019r. prowadził nadzór w zakresie urzędowej kontroli żywności, sprawdzając przedsiębiorców pod względem zapewnienia przez nich bezpieczeństwa procesu produkcji i wprowadzania do obrotu żywności.

Działania kontrolne prowadzono w zakładach produkcji żywności, obiektach obrotu żywnością, żywienia zbiorowego oraz w wytwórniach i miejscach obrotu materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, a także w miejscach produkcji i obrotu kosmetykami.

W 3403 obiektach znajdujących się w ewidencji PPIS w Katowicach przeprowadzono **2793 kontroli** sanitarnych.



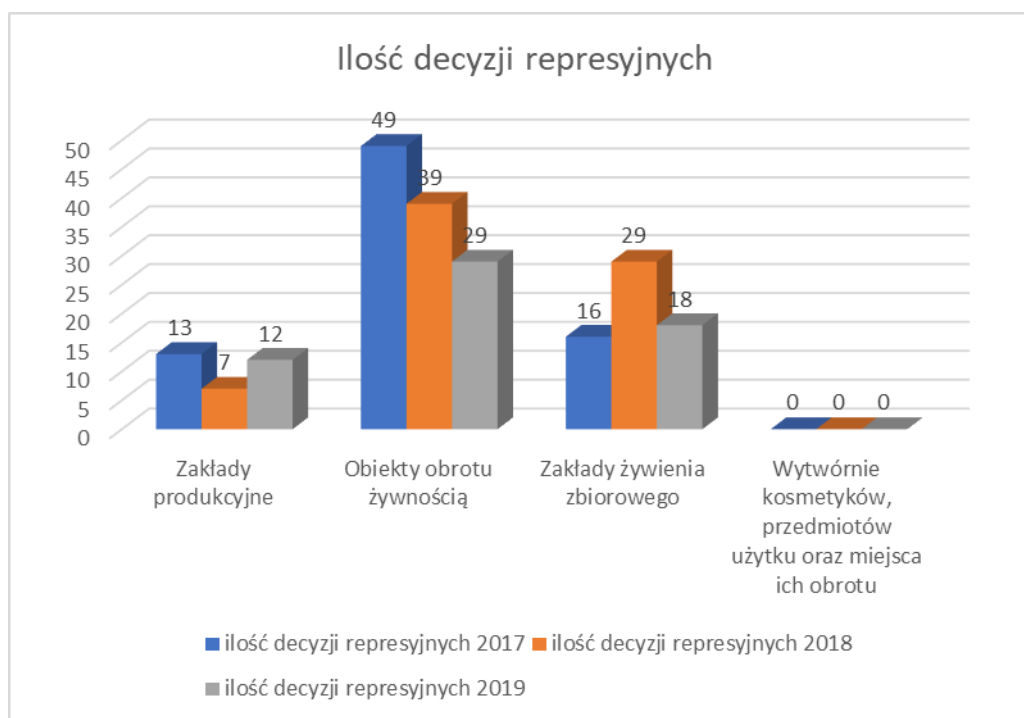
Obiekty żywieniowo-żywnościowe w Katowicach objęte nadzorem w 2019r.

W wyniku podjętych działań wydano **59 decyzji** nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym **14 decyzji zakazujących** wprowadzenia środków spożywczych do obrotu handlowego. Wydano również **279 decyzji płatniczych** na łączną kwotę 96 577,00zł.

Winnych zaniedbań ukarano **191** grzywnami w drodze **mandatów karnych** na łączną kwotę **39 900,00zł**.

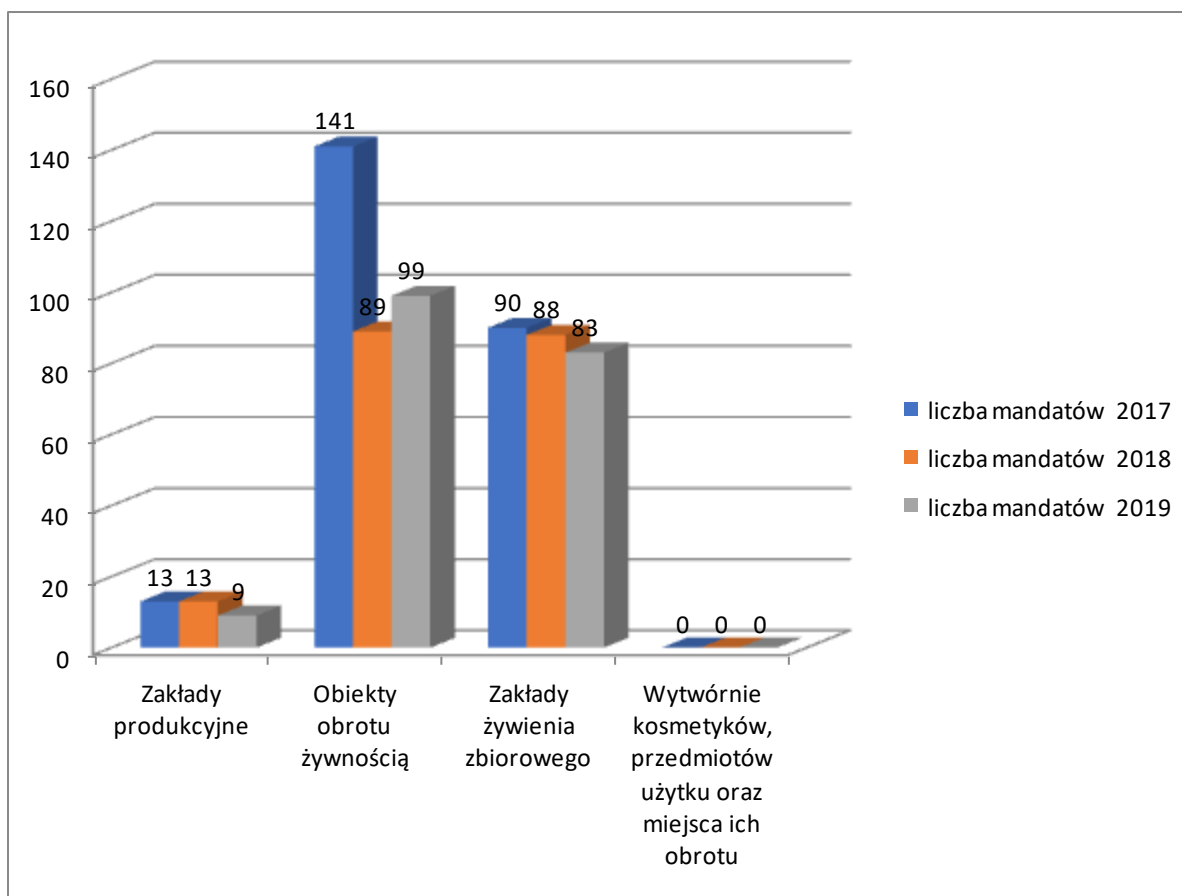
	Kontrole			Decyzje represyjne			Mandaty		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Zakłady produkcyjne	540	467	360	13	7	12	13	13	9
Obiekty obrotu żywnością	1492	1242	1334	49	39	29	141	89	99
Zakłady żywienia zbiorowego	1102	892	980	16	29	18	90	88	83
Wytwórnice kosmetyków, przedmiotów użytku oraz miejsca ich obrotu	101	129	119	0	0	0	0	0	0
RAZEM	3235	2730	2793	78	75	59	244	190	191

Zestawienie działań kontrolnych w latach 2017 – 2019 w poszczególnych grupach obiektów.



Zestawienie liczby wydanych decyzji w poszczególnych grupach obiektów w latach 2017 – 2019.

W 2019 roku **co 47** kontrola kończyła się **wydaniem decyzji** represyjnej, a **co 14** kontrola skutkowała nałożeniem **mandatu karnego**.



Liczba nałożonych mandatów karnych w poszczególnych grupach obiektów w latach 2017 - 2019

1. Jakość zdrowotna środków spożywczych, wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, produktów kosmetycznych oraz suplementów diety

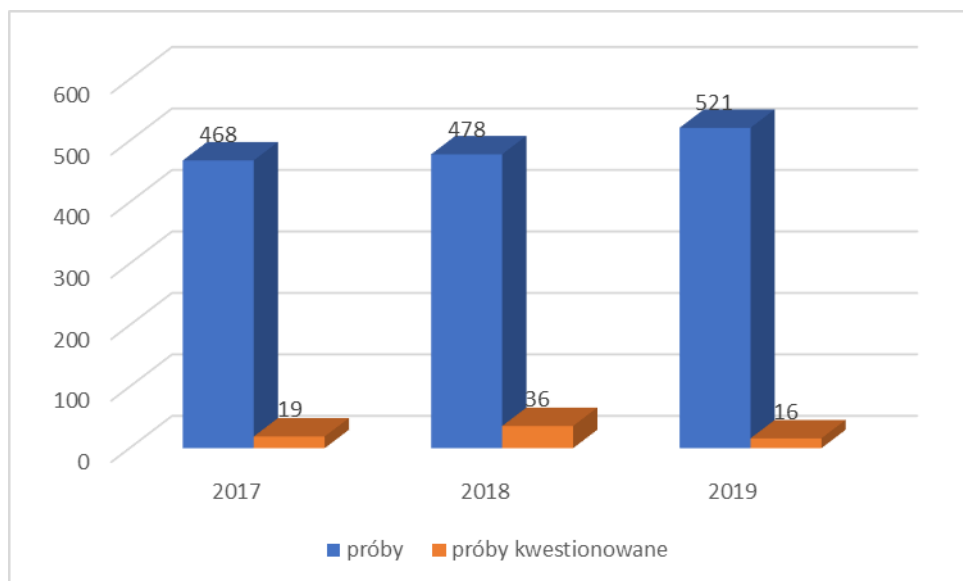
Badania prób

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego **pobrano do badań laboratoryjnych 521 prób żywności, przedmiotów do kontaktu z żywnością i kosmetyków.**

Wykonanie badań **471 prób** zlecono laboratoriom wchodzącym w skład Wojewódzkiego Laboratorium Zintegrowanego, znajdującym się w:

- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach;
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie;
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Górniczej;
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu.

Badania te są akredytowane lub objęte systemem jakości.



Porównanie ilości próbek żywności i przedmiotów użytku pobranych i kwestionowanych w latach 2017 - 2019.

W roku 2019 **kwestionowano 16 prób:**

w tym 8 z powodu parametrów mikrobiologicznych tj.:

- 1 próbę filetu z kurczaka z uwagi na obecność *Campylobacter coli*;
- 2 próby udek z kurczaka z uwagi na obecność *Salmonella* z grupy CO;
- 5 prób filetu z kurczaka z uwagi na obecność *Salmonella Infantis*,

oraz:

- 8 prób wytrzepek z koszyczków oraz zmiotek z powodu obecności żywych psotników i pozostałości po szkodnikach, żywych chrząszczy, larw, rozkruchów oraz martwych chrząszczy.

Odsetek prób kwestionowanych zmniejszył się i mimo większej liczby prób pobranych w roku 2019 wyniósł **3,07 %** zbadanych prób, w roku 2018 – 7,53 %, a w roku 2017 – 4,05 % zbadanych prób.

Próby pobierano i przekazywano laboratoriom wchodzącym w skład Wojewódzkiego Laboratorium Zintegrowanego do badań w kierunkach:

- zanieczyszczeń mikrobiologicznych – 228 prób,
- oceny sensorycznej – 56 prób,
- zanieczyszczeń metalami – 47 prób,
- substancji dodatkowych – 24 próby,
- zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych – 30 prób,
- obecności zanieczyszczeń biologicznych w piekarniach – 22 próby sanitarne,

- zanieczyszczeń mikotoksynami – 14 prób,
- zanieczyszczeń azotanami – 10 prób,
- analityki i znakowania – 5 prób,
- kaloryczności – 3 próby posiłków obiadowych, ;
- zawartości białka – 4 próby,
- parametrów jęlczenia tłuszczów – 2 próby,
- kryteriów czystości – 1 próba,
- zawartości kwasu erukowego – 2 próby,
- zawartości metanolu – 2 próby,
- migracji specyficznej i globalnej – 8 prób,
- skażeń promieniotwórczych – 3 próby,
- zawartości witamin i składników mineralnych – 3 próby,
- żywności wzbogaconej – 2 próby,
- zawartość fluoru i formaldehydu – 5 prób.

Pobrano do badań 8 prób wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 6 prób wyrobów kosmetycznych. Próby nie były kwestionowane.

Zlecono również przeprowadzenie badań w laboratoriach poza strukturą Wojewódzkiego Zintegrowanego Laboratorium, tj. w kierunkach:

- oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych – w laboratorium PIW w Puławach;
- napromieniania żywności - w Laboratorium Pomiarów Promieniowania w Sanoku;
- zawartości GMO – w Regionalnym Laboratorium Badań Żywności Genetycznie Modyfikowanej w Tarnobrzegu;

oraz

w laboratoriach Wojewódzkich Stacji Sanitarno – Epidemiologicznych w kierunkach:

- zanieczyszczeń mikotoksynami, WWA;
- obecności 3-MCPD, glutenu, furanu, pozostałości pestycydów;
- zawartości histaminy, tłuszczów trans, olejów mineralnych.

Nie stwierdzono prób kwestionowanych.

W 2019 roku w zakresie **oceny znakowania oceniono 318 prób środków spożywczych, produktów kosmetycznych oraz wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**. Wymaganym przepisom **nie odpowiadało 17 prób (tj. 5,35%)**. Stwierdzone nieprawidłowości to:

- przedstawienie na etykiecie wartości energetycznej i ilości składników odżywczych w formacie liniowym zamiast w formie tabeli z wyrównanymi liczbami;
- zaniżona deklaracja producenta dotycząca zawartości witaminy C w soku;
- umieszczenie na etykiecie określenia „środek spożywczy specjalnego przeznaczenia żywieniowego”;
- umieszczanie niedozwolonych oświadczeń żywieniowych oraz zbyt ogólnej informacji na temat działania składników produktu lub działania, którego nie wykazują;
- zastosowanie skrótów np. „wartość energet.”, „klasy tł. nasycone”, które utrudniają konsumentom zrozumienie informacji na temat żywności, nieczytelne przedstawianie terminu przydatności do spożycia oraz numeru partii, informacje zasłonięte nadrukami, zastosowanie zbyt małej czcionki, umieszczanie w wykazie składników pismem odróżniającym się składnika, który nie powoduje alergii ani reakcji nietolerancji, umieszczanie nieprawidłowych funkcji technologicznych niektórych składników, umieszczanie na etykiecie dodatków, których brak jest w wykazie dopuszczalnych dodatków do żywności;
- łatwousuwalne z opakowania informacje dotyczące smaku produktu, daty minimalnej trwałości, numeru partii,
- brak informacji na temat ilości porcji zawartych w opakowaniu;
- zamieszczenie nieprawidłowego nagłówka „Informacja żywieniowa” oraz nieprawidłowej nazwy dodatku do żywności „lecytyna sojowa/słonecznikowa”;
- zamieszczanie nieprawidłowego oświadczenia „Białko przyczynia się do wzrostu i utrzymania masy mięśniowej”.

Nadzór nad przedmiotami użytku i kosmetykami

W 2019 roku przeprowadzono łącznie **119 kontroli** w wytwórniach materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i miejscach ich obrotu oraz w wytwórniach kosmetyków i miejscach ich obrotu. **Stan sanitarno - higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.**

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów prowadzących działalność	
	Rok 2018	Rok 2019
Wytwórnice ogółem:	6	9
w tym, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	2	2
produkcji, konfekcjonowania kosmetyków	4	7
Miejsca obrotu ogółem:	55	66
w tym, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	22	35
kosmetykami	33	31

Wytwórnice i miejsca obrotu przedmiotami użytku i kosmetykami w latach 2018 – 2019

Pobrano do badań 8 prób wyrobów do kontaktu z żywnością oraz 6 prób kosmetyków, **próby nie były kwestionowane.**

Suplementy diety

W rejestrze obiektów nadzorowanych przez PPIS w Katowicach w 2019r. figurowały **22 hurtownie suplementów diety**. W obiektach tych przeprowadzono **25 kontroli** sanitarnych i były one **bezusterkowe**.

Pobrano do badań laboratoryjnych **14 prób suplementów diety**. **Nie stwierdzono prób kwestionowanych.**

2. Powiadomienia typu RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) oraz Niebezpiecznych Produktach Nieżywnościowych (RAPEX) to systemy przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2019 roku otrzymano **4 powiadomienia RAPEX** oraz **73 powiadomienia alarmowe i informacyjne** w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF i RAPEX było m.in.:

- przekroczenie parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: przyprawy, woda źródlana, produktach mięsnych;
- zawartość nieautoryzowanych substancji w suplementach diety;
- migracja pierwszorzędowych amin i pochodnych z produktów z poliamidu oraz kadmu w wyrobach szklanych;
- obecność zanieczyszczeń fizycznych w słodyczach;
- przekroczenie poziomu mikotoksyn w przetworach zbożowo-mącznych i owocach suszonych;
- stwierdzenie niedeklarowanego napromieniania w suplemencie diety;

W obiektach monitorowano proces wycofywania tych produktów z obrotu handlowego. W większości przypadków producenci lub dystrybutorzy sami podejmowali takie działania.

Kategorie produktów	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne
Mięso i przetwory mięsne, drób, przetwory rybne	15	4
Przetwory zbożowo - mączne	7	0
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	1	1
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	2	12
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	6	2
Zioła i przyprawy	3	0
Suplementy diety	11	2
Inne (owoce suszone, warzywa świeże i mrożone, masło orzechowe, orzechy, herbata, napoje mleczne, musli dl dzieci, ser)	13	4
RAPEX (dot. produktów kosmetycznych)	0	0
Razem	58	15

W 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach zgłosił do Systemu RASFF **2 produkty:**

- filet z piersi kurczaka;
- ćwiartka (udko) z kurczaka.

Obydwa zgłoszenia związane były z zanieczyszczeniami mikrobiologicznymi.

3. Zakłady produkcyjne

W ewidencji PPIS w Katowicach w minionym roku figurowało **119 zakładów produkcyjnych** tj.:

- 12 wytwórni lodów,
- 8 automatów do lodów,
- 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych,
- 43 piekarnie,
- 21 ciastkarnie,
- 2 browary,
- 5 zakłady garmażeryjne,
- 3 wytwórnie cukiernicze,
- 1 wytwórnia koncentratów spożywczych,
- 23 inne wytwórnie (zakłady konfekcjonowania ciastek, bakalii oraz zakład produkcji żuru).



Zakład Produkcyjny UNILEVER – hala produkcyjna (źródło własne)

Największymi zakładami produkcyjnymi na nadzorowanym terenie są Zakład Produkcyjny UNILEVER, gdzie konfekcjonowana jest herbata oraz Zakład Produkcyjny Upfield, gdzie produkowane są margaryny i inne tłuszcze jadalne.

W roku 2019 w obiektach tej grupy przeprowadzono **360 kontroli** sanitarnych, które skutkowały nałożeniem **9 mandatów** karnych i wydaniem **12 decyzji** nakazujących właścicielom zakładów przywrócić właściwy stan sanitarno – higieniczny w obiektach. Najczęściej stwierdzano nieprawidłowy stan sanitarno - techniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu oraz obecność szkodników zbożowo-mącznych.

W obiektach tej grupy pobrano **81 prób** do badań laboratoryjnych, z czego **zakwestionowano 8 prób zmiotek oraz wytrzepek z koszyczków** pobranych w piekarniach z powodu obecności żywych psotników i pozostałości po szkodnikach, żywych chrząszczy, larw, rozkruchów oraz martwych chrząszczy.

4. Obiekty obrotu żywnością

PPIS w Katowicach w 2019r. nadzorował **1859 obiektów obrotu żywnością** w tym:

- 1067 sklepów spożywczych, w tym 18 hiper- i supermarketów,
- 263 magazynów hurtowych,
- 45 środków transportu,
- 226 kiosków,
- 61 obiektów ruchomych i tymczasowych,
- 197 innych obiektów obrotu żywnością.

Przeprowadzono w nich **1334 kontroli** sanitarnych, w wyniku których PPIS w Katowicach wydał **29 decyzji** represyjnych. Za stwierdzone usterki sanitarne nałożono **99 mandatów** karnych. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami były:

- brak bieżącej czystości i porządku w sali sprzedaży i w zapleczu,
- sprzedaż środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz nieprawidłowo oznakowanych,
- ekspozycja środków spożywczych na ladzie sprzedaży bez zabezpieczenia przed wtórnym zanieczyszczeniem od strony klienta,
- brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji GHP,
- niedostosowanie ilości środków spożywczych do posiadanej powierzchni.

W 2019 roku złożono do ŚPWIS **6 wniosków o wymierzenie kary pieniężnej za:**

- prowadzenie sprzedaży suplementów diety przez internet bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów prowadzonego przez PPIS w Katowicach,
- nieprzestrzeganie wymagań w zakresie znakowania i prezentacji suplementów diety,
- prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą.

W obiektach obrotu żywnością pobrano do badań laboratoryjnych **417 prób** żywności, kosmetyków oraz przedmiotów użytku, z czego **zakwestionowano 8 prób**.

Przyczynami kwestionowania były:

- obecność *Salmonella Infantis* w filecie z piersi kurczaka – 5 prób;
- obecność *Salmonella* z grupy *CO* w ćwiartce (udko) z kurczaka – 2 próby;
- obecność *Campylobacter coli* w filecie drobiowym z kurczaka – 1 próba.

Super i hipermarkety oraz sklepy należące do sieci: „Żabka”, „Biedronka”, „Lidl” i „Freshmarket”.

W minionym roku PPIS w Katowicach nadzorował na terenie miasta **18 super - i hipermarketów**. W obiektach tych przeprowadzono **44 kontrole** sanitarne tj. średnio 2 kontrole w obiekcie. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono **3 mandaty** karne oraz wydano **2 decyzje** administracyjne, w związku z nieprawidłowym stanem sanitarno-technicznym ścian i sufitów w zapleczu magazynowym, stoisk sprzedaży tradycyjnej, brak opracowanej dokumentacji GHP i systemu HACCP oraz wprowadzaniem do obrotu handlowego środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia.

W **101 sklepach** należących do sieci „**Żabka**” przeprowadzono łącznie **80 kontroli** sanitarnych, w trakcie których nałożono **6 mandatów** karnych za nieprawidłowy stan sanitarno-porządkowy w obiektach.

W **21 sklepach** należących do sieci „**Biedronka**” przeprowadzono **62 kontrole** sanitarne, podczas których wymierzono **13 mandatów** karnych oraz wydano **3 decyzje** z powodu przechowywania środków spożywczych w zbyt wysokiej temperaturze na sali sprzedaży oraz w urządzeniach chłodniczych, sprzedaży środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia i o zmienionych cechach organoleptycznych oraz obecności moli spożywczych i oprzędów w wyrobach cukierniczych.

W **13 sklepach** należących do sieci „**LIDL**” przeprowadzono **31 kontroli** sanitarnych i nałożono **1 mandat**, za nieprawidłowy bieżący stan sanitarno-higieniczny.

Targowiska

Na terenie miasta funkcjonują **3 duże hale targowe** tj.: przy ul. Pukowca, ul. Bocheńskiego 99b i ul. Obroki 130.

Hurtowa sprzedaż warzyw i owoców prowadzona jest w **24 hurtowniach** przy ul. Bocheńskiego oraz w **66 hurtowniach** przy ul. Pukowca.

W roku 2019 przeprowadzono w nich **7 kontroli sanitarnych** i **nie stwierdzono nieprawidłowości**.

Na terenie Śląskiego Rynku Hurtowego „Obroki” nadzorowano **108 podmiotów** prowadzących działalność w zakresie **hurtowej sprzedaży środków spożywczych** oraz 1 prowadzący działalność gastronomiczną. Przeprowadzono w nich **80 kontroli** sanitarnych.

W 2 przypadkach stwierdzono uchybienia sanitarne, z powodu których nałożono **2 mandaty** karne za oferowanie do sprzedaży środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz niezachowany stan sanitarno - higieniczny w obiektach.

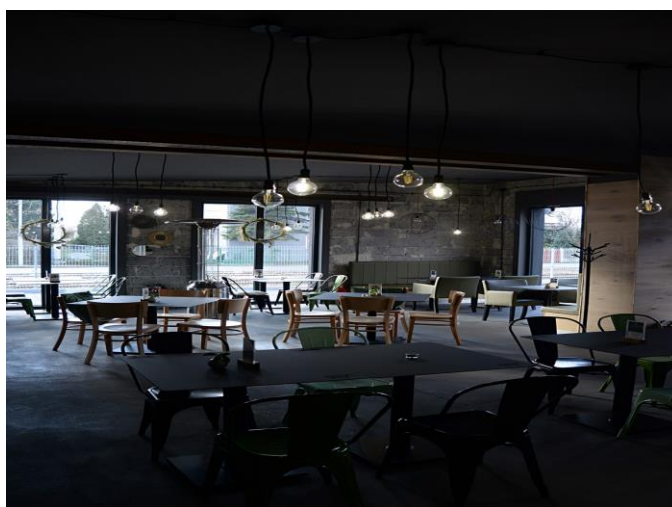
Obiekty ruchome i tymczasowe

W ewidencji PPIS w Katowicach w 2019 roku figurowało **61 ruchomych i tymczasowych punktów sprzedaży** tj. stoiska w pasażach handlowych, gdzie sprzedawano wędliny, pieczywo, słodycze, napoje oraz ruchome przyczepy gastronomiczne, punkty sprzedaży obwarzanków i stragany. W roku 2019 przeprowadzono w tej grupie obiektów **15 kontroli** sanitarnych i nałożono **1 mandat** za nieprawidłowy bieżący stan sanitarno-higieniczny.

5. Zakłady żywienia zbiorowego

Na terenie miasta w 2019r. działało **1350 obiektów żywienia zbiorowego**, w tym:

- 435 restauracje i bary,
- 548 punktów małej gastronomii,
- 34 bufetów w zakładach pracy,
- 29 bloków żywienia w szpitalach,
- 70 stołówek szkolnych,



Restauracja „Zdrowa Krowa” (źródło własne)

- 124 bloki żywienia w przedszkolach,
- 42 bloki żywienia w żłobkach i domach małego dziecka,
- 14 bloków żywienia w domach pomocy społecznej
- 54 pozostałych (tj. stołówki w zakładach pracy i studenckie, w areszcie, w zakładach opiekuńczo - leczniczych i opiekuńczo – wychowawczych oraz zakłady usług cateringowych).



Restauracja „Zdowa Krowa” (źródło własne)

Przeprowadzono w nich **980 kontroli sanitarnych** i wymierzono **83 mandaty**. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **18 decyzji** zarządzających przywrócenie właściwego stanu sanitarnego w obiektach.

Najczęściej uchybienia stwierdzano w barach i restauracjach oraz w punktach małej gastronomii, tj.

- brak bieżącej czystości i porządku w obiektach,
- nieprawidłowo zabezpieczone naczynia jednorazowego użytku,
- nieprawidłowe przechowywanie surowca i gotowego wyrobu.

W roku 2019 **złożono do ŚPWIS 1 wniosek o wymierzenie kary pieniężnej** za prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzenia.

W zakładach żywienia zbiorowego pobrano **12 prób** do badań laboratoryjnych i **nie stwierdzono prób kwestionowanych**.

Silesia City Center

Ważnym kompleksem obiektów żywieniowo - żywnościowych jest Centrum Handlowe Silesia City Center przy ul. Chorzowskiej 107. Na terenie centrum handlowego zlokalizowane są **53 obiekty żywieniowo – żywnościowe, w tym 33 gastronomiczne**. Działają tam również sklepy spożywcze, hipermarket TESCO i piekarnia TESCO.

W 2019 roku w CH Silesia City Center przeprowadzono **28 kontroli** sanitarnych, nałożono **4 mandaty** karne. Uchybienia dotyczyły nieprawidłowości sanitarno-higienicznych w pomieszczeniach, niezachowania higienicznej formy sprzedaży środków spożywczych, wykorzystywania stanowisk pracy niezgodnie z przeznaczeniem oraz braku prawidłowej odzieży ochronnej zatrudnionego personelu.

Galeria Katowicka

W minionym roku w Galerii Katowickiej działalność prowadziło **31 zakładów żywienia zbiorowego** w tym kawiarnie, restauracje, punkty gastronomiczne oraz **9 sklepów spożywczych i 5 sklepów drogeryjnych**.

Przeprowadzono w nich **29 kontroli** sanitarnych. W **2 obiektach gastronomicznych** kontrole skutkowały nałożeniem **mandatów** z powodu zaniedbań w bieżącym stanie sanitarno – higienicznym oraz niewłaściwego przechowywania środków spożywczych.

Centrum Handlowe Supersam

W Centrum Handlowym Supersam funkcjonowały **4 sklepy spożywcze, 7 zakładów żywienia zbiorowego**, w tym punkt małej gastronomii, punkt sprzedaży środków spożywczych w sklepie wielobranżowym oraz **2 sklepy drogeryjne**.

W obiektach tych przeprowadzono łącznie **16 kontroli sanitarnych** i w toku **2 kontroli** nałożono **mandaty** karne, za nieprawidłowy stan sanitarno – higieniczny oraz sprzedaż środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia.

Centrum Handlowe LIBERO

W Galerii LIBERO nadzorowano **16 obiektów obrotu żywnością, 22 zakłady żywienia zbiorowego, 6 obiektów obrotu przedmiotami użytku i 1 obiekt obrotu kosmetykami**. W obiektach tych przeprowadzono **7 kontroli sanitarnych**, których wynik był **pozytywny**.

Dworzec PKP

Na terenie dworca PKP znajduje się **11 obiektów żywnościowo - żywnościowych**, przeprowadzono w nich **7 kontroli** sanitarnych i **nie stwierdzono uchybień sanitarnych**.

Żywnienie w placówkach oświatowo-wychowawczych

W ewidencji PPIS w Katowicach figurowało **70 bloków żywieniowych w szkołach**, w których przygotowuje się posiłki na miejscu oraz **20 stołówek szkolnych** działających w oparciu o dostawy posiłków z firm cateringowych.

Ogółem przeprowadzono w nich **92 kontrole**, w toku których **nie stwierdzono uchybień sanitarnych**.

Ponadto w okresie ferii zimowych i wakacji letnich przeprowadzono **12 kontroli** kuchni w szkołach przygotowujących posiłki dla uczestników wypoczynku. Stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń.

PPIS w Katowicach nadzorował **124 kuchnie przedszkolne**, w tym 45 działających w oparciu o catering. Przeprowadzono w nich **71 kontroli** sanitarnych. W **2 przypadkach** stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny w pomieszczeniach, wobec czego PPIS w Katowicach wydał **decyzje** nakazujące usunięcie uchybień.

W **23 przedszkolach** przeprowadzono **ocenę teoretyczną żywienia** w oparciu o dane magazynowe z dekady przy zastosowaniu programu komputerowego Aliant. We wszystkich przedszkolach ocena wykazała obniżoną zawartość wapnia w posiłkach, dodatkowo w 9 przedszkolach obniżoną zawartość żelaza, a w 12 wartość energetyczną posiłków.

W **42 żłobkach** przeprowadzono łącznie **48 kontroli** sanitarnych. W **1 żłobku niepublicznym** wymierzono **mandat karny** oraz wydano **decyzję** zarządzającą. W obiekcie stwierdzono brak bieżącego porządku w magazynie i obieralni warzyw, nieprawidłową odzież ochronną personelu, brak opracowanych i prowadzonych na bieżąco procedur GHP, GMP oraz systemu HACCP. Ponadto posiłki w żłobku były mało urozmaicone, nie przedłożono do wglądu jadłospisów przedstawionych w formie gramowej oraz nie opracowano informacji dotyczącej składu i zawartości alergenów.

W **3 żłobkach** oceniono teoretycznie **jakość prowadzonego żywienia**. Ocenę przeprowadzono w oparciu o dane magazynowe z dekady przy zastosowaniu programu Aliant. Analiza wykazała obniżoną zawartość żelaza w posiłkach w 1 żłobku, zaniżoną zawartość wapnia i tłuszczu w 1 żłobku i podwyższoną zawartość białka w 1 żłobku.

Ponadto w **3 żłobkach** **pobrano do badań laboratoryjnych posiłki obiadowe i nie stwierdzono nieprawidłowości**.

Żywnienie w podmiotach leczniczych

W 2019r. przeprowadzono łącznie **25 kontroli** sanitarnych w **23 podmiotach** leczniczych na terenie Katowic tj.: w kuchniach szpitalnych i kuchenkach oddziałowych, w zakładach opiekuńczo - leczniczych, hospicjach i stacji dializ.

W 20 placówkach spośród skontrolowanych, posiłki dla pacjentów dostarczane były przez firmy cateringowe, a w 3 przygotowywane były w kuchniach szpitalnych tj. w:

- SP Szpitalu Klinicznym nr 7 SUM GCM im. prof. L. Gieca ul. Ziołowa 45/47,
- Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35,
- SP Szpitalu Klinicznym im. A. Mielęckiego SUM ul. Francuska 20/24,

Bieżący stan sanitarny w obiektach nie budził zastrzeżeń.

6. Import, eksport

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano **359 kontroli**, w tym 19 kontroli środków transportu. **Skontrolowano 259** partii środków spożywczych oraz **100** partii przedmiotów użytku. Wydano **298 świadectw** jakości zdrowotnej środków z importu i **61** eksportu.

Wstępnej ocenie organoleptycznej, ocenie oznakowania oraz ocenie obecności zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych poddano **259** partii środków spożywczych, w tym **61** partii eksportowych. Laboratoryjnie zbadano **1 próbę** w kierunku obecności zanieczyszczeń chemicznych tj. mikotoksyn i uzyskano wynik prawidłowy.

Ponadto wydano **1 decyzję o zakazie wprowadzenia środka spożywczego** z uwagi na złą jakość zdrowotną i tym samym nie dopuszczono do wprowadzenia do Polski 7000 kg orzechów laskowych z Gruzji.

Wydano **61** świadectw jakości zdrowotnej dla środków spożywczych przeznaczonych na eksport o łącznej masie 139 054,17 kg.

7. Imprezy masowe

W czasie trwania „OFF Festiwalu” w sierpniu 2019r. skontrolowano 32 punkty gastronomiczne. Obiekty zlokalizowane były w Katowickim Parku Leśnym na lotnisku Muchowiec. W punktach tych sprzedawano dania fast-food, dania z grilla, napoje ciepłe i zimne, soki, piwo, wino, lody i były one **we właściwym stanie sanitarnym**.

8. Środki transportu żywności

Nadzorowi PPIS w Katowicach podlegają również środki transportujące żywność. W 2019r. **skontrolowano 45 firm** posiadających środki transportu służące do przewozu środków spożywczych i suplementów diety - ich stan sanitarny oceniono **pozytywnie**.

IV. Jakość wody

1. Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2019 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach prowadził nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). W ramach prowadzonego nadzoru Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach:

- zatwierdzał harmonogramy pobierania próbek wody do badań wykonywanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe tj. Katowickie Wodociągi S.A. i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w ramach prowadzenia wewnętrznej kontroli;
- analizował i rejestrował przekazywane przez w/w przedsiębiorstwa wodociągowe wyniki badań jakości wody wykonywane zgodnie z ustalonymi harmonogramami;
- przekazywał uzyskane dane do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego;
- wykonywał badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie miasta zgodnie z opracowanym harmonogramem kontroli urzędowych.



Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi były wykonywane na terenie miasta w 52 stałych punktach monitoringowych wyznaczonych przez Katowickie Wodociągi S.A. (na sieci dystrybucyjnej) oraz w 15 stałych punktach monitoringowych wyznaczonych przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. (na „studniach” wodomierzowych/zakupowych i sieciowych zbiornikach wyrównawczych).

Liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta przez Katowickie Wodociągi S.A. i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w ramach prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody wynosiła łącznie:

- **485** próbek do badań **fizykochemicznych**,
- **489** próbek do badań **bakteriologicznych**.

Dodatkowo w ramach urzędowej kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi prowadzonej przez PPIS w Katowicach pobrano ogółem:

- **67** próbek do badań **fizykochemicznych**,
- **69** próbek do badań **bakteriologicznych**.

W 2019 roku PPIS w Katowicach wydał **541 orzeczeń o przydatności wody do spożycia przez ludzi**, które zostały przekazane do Urzędu Miasta w Katowicach. Nie wydano żadnego orzeczenia o warunkowej przydatności lub braku przydatności wody do spożycia przez ludzi.

W lipcu 2019 roku nastąpiło krótkotrwałe pogorszenie jakości wody w instalacji wewnętrznej w budynku Szpitala Murcki Sp. z o.o. przy ul. Sokołowskiego 2. PPIS w Katowicach skierował do Dyrekcji Szpitala wystąpienie w sprawie nieprzydatności wody do spożycia. Dyrekcja Szpitala podjęła natychmiastowe działania naprawcze polegające na dezynfekcji i płukaniu instalacji wewnętrznej w budynkach szpitala. Wyniki badań kontrolnych potwierdziły skuteczność podjętych działań.

Na podstawie prowadzonego nadzoru stwierdzono, że w 2019r. w zakresie badanych parametrów grupy A i grupy B **woda na terenie miasta Katowice** spełniała wymagania określone dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w rozporządzeniu *Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294)* i **była przydatna do spożycia przez ludzi**.



Zdjęcie: Kampania społeczna „Katowicka kranówka”.

W marcu 2019 roku Urząd Miasta Katowice przy współpracy z Katowickimi Wodociągami S.A. rozpoczął **kampanię społeczną zachęcającą mieszkańców miasta do picia wody z kranu**. PPIS w Katowicach wystosował pisma do zarządców budynków mieszkalnych, celem których było zwrócenie uwagi zarządców na utrzymanie prawidłowego stanu technicznego wewnętrznej instalacji wodnej w budynkach mieszkalnych.

W 2019 roku obejmowano nadzorem **Stację Uzdatniania Wody Dołowej (SUW)** należącą do Polskiej Grupy Górniczej S.A. Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek” przy ul. W. Pola 65 w Katowicach. W/w stacja uzdatniania produkowała wodę wykorzystywaną wyłącznie na terenie kopalni. Dodatkowo na podstawie umowy z miastem Katowice woda produkowana przez ten SUW stanowi **awaryjne źródło zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców miasta**.

Badania wody z w/w SUW były wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej oraz w ramach kontroli urzędowej. Woda produkowana przez SUW odpowiadała wymaganiom określonym w przepisach prawnych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach nadzoru nad jakością wody do spożycia PPIS w Katowicach w 2019 roku **zatwierdził 6 laboratoriów zewnętrznych** zlokalizowanych na terenie miasta do wykonywania badań jakości wody tj. 2 laboratoria Głównego Instytutu Górnictwa – Zakład Monitoringu Środowiska i Zakład Laboratoriów Badawczych i Wzorcujących - Śląskie Centrum Radiometrii Środowiskowej, laboratorium Ośrodka Badań i Kontroli Środowiska Sp. z o.o., laboratorium Katowickich Wodociągów S.A., laboratorium Wydziału Badania Wody Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A., laboratorium Eurofins Polska Sp. z o.o.

2. Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp.

Kontynuowano badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju Legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.



Zdjęcie: Badania wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp. – natrysk w szpitalu.

Wykonano badania wody ciepłej łącznie w **42 obiektach**:

- szpitale (15 obiektów),
- hotele i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie (8 obiektów),
- domy dziecka (3 obiekty),
- domy studenta i asystenta (7 obiektów),
- zakłady opiekuńczo- lecznicze (2 obiekty),
- internat (1 obiekt),
- szkolne schronisko młodzieżowe (1 obiekt),
- zespół pomocy dzieciom i rodzinom – schronisko dla bezdomnych (1 obiekt),
- zakład opieki długoterminowej (1 obiekt),
- dom pomocy społecznej (1 obiekt),
- placówka opiekuńczo- wychowawcza (1 obiekt),
- hospicjum (1 obiekt).

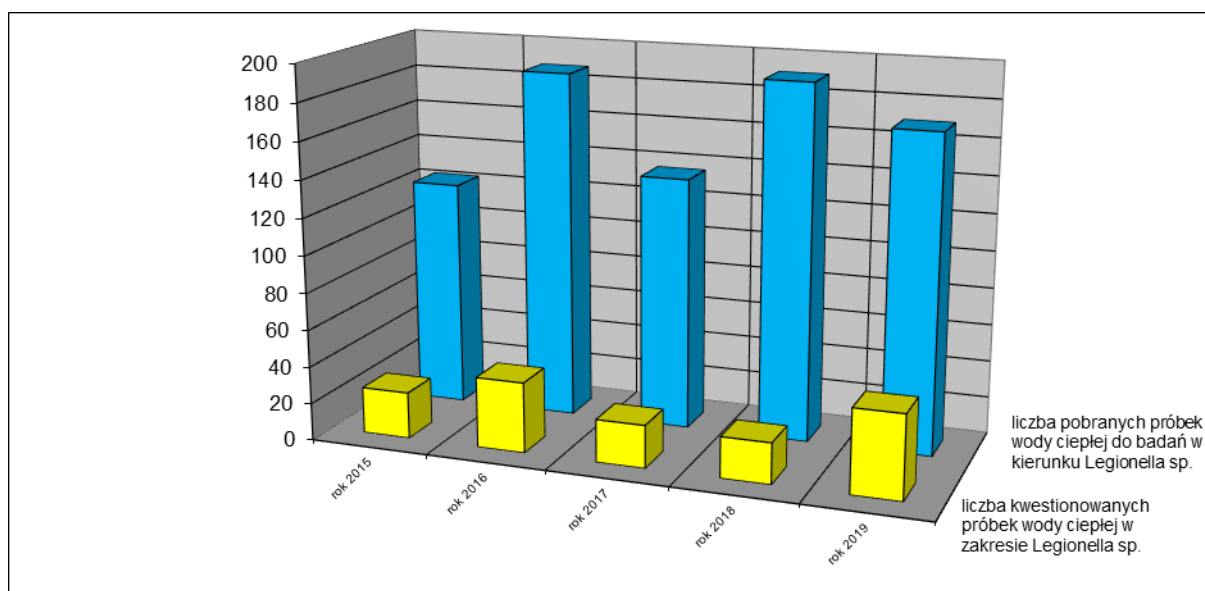
W obiektach **pobrano łącznie 170 próbek** wody ciepłej do badań laboratoryjnych i **kwestionowano 45 próbek** (26,5 %) ze względu na obecność bakterii Legionella sp. w liczbie przekraczającej wartość dopuszczalną określoną w przepisach prawnych.

PPIS w Katowicach wydał **10 decyzji administracyjnych** nakazujących właścicielom obiektów doprowadzenie jakości wody ciepłej do odpowiednich wymagań.

Decyzje dotyczyły obiektów:

- hostel - 1 decyzja (wykonana),
- szpitale - 5 decyzji (4 wykonane, 1 kontynuowana w 2020 roku),
- dom dziecka - 1 decyzja (wykonana),
- zakład opiekuńczo - leczniczy - 1 decyzja (wykonana),
- zakład opieki długoterminowej - 1 decyzja (wykonana),
- szkolne schronisko młodzieżowe - 1 decyzja (wykonana).

W roku 2018 do badań w kierunku bakterii Legionella sp. pobrano łącznie 191 próbek wody ciepłej, kwestionowano 22 próbki (11,5%), wydano 8 decyzji administracyjnych.



Pobrane i kwestionowane próbki wody ciepłej na terenie miasta w latach 2015 – 2019 w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

3. Pływalnie

W roku 2019 PPIS w Katowicach obejmował nadzorem:

- **29 pływalni krytych:** w tym 9 pływalni rekreacyjnych, 15 pływalni szkolnych i przy uczelniach wyższych oraz 5 pływalni rehabilitacyjnych,
- **5 pływalni odkrytych.**

Pływalnia rehabilitacyjna przy SP Szpitalu Klinicznym Nr 7 przy ul. Ziołowej 45/47 oraz pływalnia w Ośrodku Rekreacyjno - Wypoczynkowym „Zadole” przy ul. Wczasowej 8



Zdjęcie: Pływalnia kryta w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 5 przy Al. Roździeńskiego 82 w Katowicach.

były nieczynne. Ponadto od czerwca były nieczynne pływalnie Uniwersytetu Śląskiego przy ul. Bankowej 12 i Uniwersytetu Ekonomicznego przy ul. Bogucickiej 3.

Po zakończeniu prac remontowych zostały ponownie uruchomione dwie pływalnie tj. w maju pływalnia w Szkole Podstawowej Nr 10 przy ul. Sokolskiej 23 i we wrześniu pływalnia w Zespole

Szkół i Placówek Nr 1 przy ul. Paderewskiego 46.

W ramach nadzoru nad pływalniami zgodnie z rozporządzeniem *Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016)* PPIS w Katowicach:

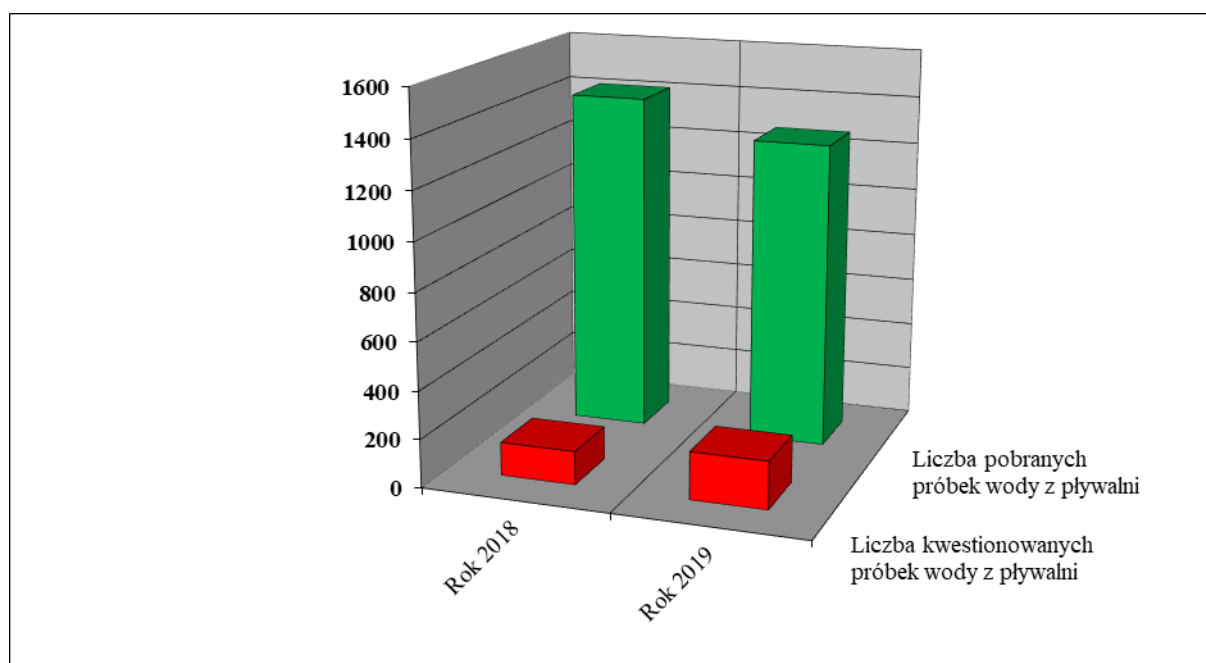
- zatwierdzał przygotowane przez zarządzających pływalniami harmonogramy pobierania próbek wody do badań w ramach kontroli wewnętrznej;
- analizował i rejestrował przekazywane przez zarządzających pływalniami wyniki badań jakości wody wykonywane zgodnie z ustalonymi harmonogramami oraz w przypadku wyników kwestionowanych, informacje o działaniach naprawczych;
- przekazywał uzyskane dane do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego;
- wykonywał badania jakości wody w ramach kontroli urzędowej przed wydaniem decyzji – rocznej oceny jakości wody na pływalni.

PPIS w Katowicach w ramach kontroli urzędowej pobrał łącznie **63 próbki wody** z pływalni (z niecek basenowych i cyrkulacji) oraz **28 próbek wody** ciepłej z natrysków na pływalniach do badań w kierunku bakterii *Legionella* sp.

Zarządzający wykonywali badania jakości wody na pływalniach w ramach kontroli wewnętrznej średnio 2 razy w miesiącu na pływalniach krytych i 3 razy w sezonie letnim na pływalniach odkrytych.

Pobrano łącznie **1275 próbek wody** na pływalniach. W zakresie badanych parametrów **kwestionowano 198 próbek wody** (15,5%) ze względu na podwyższoną zawartość chloroformu, obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa* i *Legionella sp.* oraz ze względu na wysoką ogólną liczbę bakterii w 36°C.

W roku 2018 pobrano łącznie 1418 próbek wody i kwestionowano 139 (9,8%).



Pobrane i kwestionowane próbki wody na pływalniach na terenie miasta Katowice w latach 2018 – 2019.

W przypadku wystąpienia kwestionowanych parametrów zarządzający obiektami podejmowali działania naprawcze mające na celu poprawę jakości wody polegające między innymi na całkowitej lub częściowej wymianie wody w niecce pływalni, zwiększeniu częstotliwości płukania złożeń filtracyjnych lub „szokowym” chlorowaniu wody w nieckach basenowych. W przypadku występowania wysokiej liczby bakterii *Legionella sp.* w wodzie ciepłej w natryskach na pływalni stosowana była dezynfekcja termiczna lub chemiczna.

W 2019 roku PPIS w Katowicach wydał **27 decyzji - rocznych ocen jakości wody na pływalniach**. Wszystkie wydane **decyzje były pozytywne** tj. stwierdzono, że eksploatacja pływalni była prowadzona przez zarządzających w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z pływalni.

Ponadto wydał **2 decyzje nakazujące** doprowadzenie jakości wody ciepłej w natryskach na pływalniach do odpowiednich wymagań dot. pływalni w Zespole Szkół i Placówek przy ul. Paderewskiego 46 i w Szkole Podstawowej Nr 53 przy ul. Szopienickiej 58a. Zarządzenia zostały wykonane.

Nadzorowano również prowadzenie przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Katowicach wewnętrznej kontroli jakości wody w **3 wodnych placach zabaw** na terenie miasta. Na podstawie przedłożonych wyników badań wody stwierdzono, że eksploatacja tych obiektów była prowadzona w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne osób z nich korzystających.



Zdjęcie: wodny plac zabaw ul. Biedronek

4. Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

W sezonie letnim na terenie miasta nie zostało zorganizowane żadne kąpielisko. W maju 2019 roku PPIS w Katowicach zaopiniował pozytywnie projekt uchwały Rady Miasta Katowice w sprawie utworzenia **trzech miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli** tj.

- „Dolina Trzech Stawów”, Staw nr 4, plaża północna przy ul. Trzech Stawów,
- „Dolina Trzech Stawów”, Staw nr 4, plaża południowa przy ul. Trzech Stawów,
- „Staw Morawa” przy ul. Morawa.

Organizatorami miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli był Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Katowicach przy ul. Nałkowskiej 10a („Dolina Trzech Stawów”, Staw nr 4, plaża północna i „Staw Morawa”) oraz firma 3 Stawy s.c. przy ul. Łęczyckiej 4/3 we Wrocławiu („Dolina Trzech Stawów”, Staw nr 4, plaża południowa).

Organizatorzy miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wykonali badania jakości wody przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego oraz w trakcie funkcjonowania każdego z tych miejsc.

Wszystkie przedłożone wyniki badań jakości wody spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 255) w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli.

Na podstawie przedłożonych wyników badań PPIS w Katowicach wydał łącznie 6 bieżących ocen jakości wody w w/w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli. **Woda w tych zbiornikach w całym sezonie letnim była przydatna do kąpieli.**

V. Stan sanitarny obiektów i miejsc użyteczności publicznej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2019 roku kontynuował bieżący nadzór sanitarny nad **1159 różnorodnymi obiektami użyteczności publicznej**, w których przeprowadzono **832 kontroli sanitarnych**.

Skutkowało to m.in. wydaniem **29 decyzji** (w roku 2018 – 49) zarządzających przywrócenie właściwego stanu sanitarnego – higienicznego oraz nałożeniem **18 grzywien w drodze mandatu karnego** (w roku 2018 – 15).

Do pozytywnych zmian w grupie obiektów użyteczności publicznej należy zaliczyć inwestycje w nowe tereny rekreacyjne - trwa budowa m.in. trzech krytych basenów tj. w Brynowie, Szopienicach i Zadolu, rozbudowę infrastruktury dla cyklistów, rewitalizację istniejących parków i zieleńców.



Zdjęcie: Park Bogucki - Katowice

W 2019 roku Park Bogucki w Katowicach został wzbogacony nie tylko o dodatkową zieleń, ale także infrastrukturę rekreacyjną dla dzieci i dorosłych, a w Parku Zadole oddano do użytku tężnię solankową.

Rodzaj obiektu	Ilość obiektów w ewidencji	Ilość obiektów skontrolowanych	% skontrolowanych obiektów	Ilość wydanych decyzji administracyjnych	Ilość nałożonych mandatów
Obiekty hotelarskie	59	58	98 %	4	3/1000 zł
Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, solaria	560	208	37 %	4	8/1600 zł
Dworce autobusowe	2	2	100 %	0	0
Dworce i przystanki PKP	9	9	100 %	0	0
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	20	19	95 %	3	1/200 zł
Noclegownie	4	4	100 %	2	0
Ustępy publiczne	32	32	100 %	0	0
Obiekty sportowe	44	44	100 %	4	3/400 zł
Obiekty kulturalno-widowiskowe	36	36	100 %	1	0
Tereny rekreacyjne	40	36	90 %	0	0
Targowiska	10	10	100 %	0	0
Cmentarze	27	27	100 %	0	0
Inne obiekty użyteczności publicznej*	316	160	51 %	11	3/600 zł
Suma	1159	645	56 %	29	18/3800 zł

* do grupy inne obiekty użyteczności publicznej wliczono m.in. pływalnie kryte i odkryte, apteki, zakłady pogrzebowe, domy przedpogrzebowe, prosekoria, areszt śledczy, izbę wytrzeźwień, stacje paliw, pralnie, administracje, wspólnoty, sklepy z odzieżą używaną, transport komunikacji miejskiej.

1. Obiekty użyteczności publicznej

Obiekty świadczące usługi hotelarskie

W roku 2019 na **59 zewidencjonowanych**, skontrolowano **58 obiektów hotelarskich** wchodzących w skład infrastruktury turystycznej, co stanowi **98 %** będących w nadzorze.

Biorąc pod uwagę standard i zakres usług, wyposażenie czy lokalizację do omawianej grupy zaliczono hotele, hostele, pensjonat, pokoje gościnne, apartamenty i kemping.

Ocenie stanu sanitarnego placówek hotelarskich podlegały przede wszystkim: stan higieniczno – sanitarny i techniczny obiektów oraz elementów wyposażenia pokoi, sanitariatów i traktów komunikacyjnych, postępowanie z bielizną, gospodarka wodno-ściekowa, sprawność wentylacji, zaopatrzenie i właściwe przechowywanie środków czystości, preparatów dezynfekcyjnych oraz czystość terenu wokół obiektu.

Zły stan higieniczno-sanitarny i techniczny stwierdzono w 4 (6 %) przypadkach, wydając **4 decyzje administracyjne** (dla porównania w roku 2018 – 8) oraz **3 grzywny w drodze mandatu karnego** (w roku 2018 również 3).

Najczęściej stwierdzane uchybienia to zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów, podłóg i stolarki drzwiowej, niedokładnie sprzątane pomieszczenia obiektu, brudne wyposażenie.

Dotyczyło to:

- SOnice Apartamenty przy ul. Johna Baildona 10/1,
- Hostelu Katowice Centrum przy ul. Andrzeja 19,
- Hostelu Kamienna i Centrum Sportowego przy ul. Kamiennej 4,
- Kaktus Quest House 2 przy ul. Plebiscytowej 21.

W roku 2019 zakończył się generalny remont Hotelu Campanille Katowice przy ul. Sowińskiego 48 i w kwietniu wydano opinię w związku z jego kategoryzacją na 3 ***.

Hotel Diament przy ul. Dworcowej nie został skontrolowany ze względu na trwające w obiekcie prace modernizacyjne.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, fryzjersko-kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

W ewidencji figurowało **560 obiektów usługowych** takich jak zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz zakłady, w których świadczonych było więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, czy odnowy biologicznej - **skontrolowano 208 obiektów**, co stanowi **37 %** będących w nadzorze.



W skontrolowanych zakładach stosowano odpowiednie środki dezynfekcyjne do narzędzi, a w przypadku wykonywania zabiegów mogących powodować naruszenie ciągłości tkanki wdrożono procedury zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1239 z późn.zm.). Stale wzrasta liczba zakładów kosmetycznych, w których narzędzia poddawane są sterylizacji w autoklawach. W wielu zakładach stosowane są narzędzia jednorazowego użytku.

Zły stan higieniczno-sanitarny i techniczny stwierdzono w **8 obiektach**. W związku uchybieniami sanitarnymi nałożono **8 grzywien w drodze mandatu karnego** (w roku 2018 również 8) oraz wydano **4 decyzje administracyjne** (w roku 2018 – 16). Negatywnie oceniane zakłady to:

- Zakład Fryzjerski przy ul. Gliwickiej 80,
- Salon fryzjerski przy ul. Wilimowskiego 4/2,
- Zakład Fryzjerski U BEATY przy ul. Le Ronda 5,
- Fryzjer Damski Męski przy al. Korfantego 62,
- Zakład Fryzjerski przy ul. Pocztovej 10,
- Zakład Fryzjerski Damsko-Męski przy ul. 1 Maja 59,
- Salon fryzjerski przy ul. Dąbrowskiego 1,
- Gabinet Kosmetyczny Beauty Medica przy ul. Józefowskiej 135,
- Studio Kosmetyczne Body Control przy ul. Poniatowskiego 16b/22,
- Uroda i Harmonia Dorota przy ul. Morcinka 17.

Potencjalnie największym zagrożeniem zdrowotnym dla klientów jest wykonywanie inwazyjnych zabiegów kosmetycznych, czy tatuaży, zatem podczas kontroli sanitarnych szczególną uwagę zwracano na postępowanie z narzędziami i przyborami, a w maju 2019 r. **zorganizowano szkolenie** adresowane do właścicieli i pracowników zakładów kosmetycznych, w tematach: *Zapobieganie zakażeniom HCV, Zasady sterylizacji narzędzi mogących naruszyć ciągłość tkanek ludzkich, Zasady i procedury dezynfekcji – ochrona personelu i klientów.*

W związku z ustawą z dnia 15 września 2017 r. *o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U. z 2017 r. poz. 2111)*, w czasie kontroli kontynuowano sprawdzanie czy **solaria** udostępniane są małoletnim, czy przestrzegany jest zakaz reklamy lub promocji usług w zakresie udostępniania solarium oraz czy umieszczone są czytelne i widoczne informacje o treści „*Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia*”. Kontrole **nie wykazały nieprawidłowości** w ww. zakresie.

Obiekty transportu

Dworce autobusowe

Stan sanitarno - higieniczny **Dworca autobusów miejskich był prawidłowy**. Dworzec jest w całości zlokalizowany pod ziemią. Wszystkie przystanki odjazdowe zebrano wokół jednego wyspowego peronu. Przystanki i wyspa były zamiatane, okresowo myte z użyciem urządzeń ciśnieniowych, kosze opróżnione, a wentylacja podlegała okresowym przeglądom. Toalety dla pasażerów udostępniono na Dworcu Kolejowym i w Galerii Katowickiej.

W dniu kontroli **bieżący stan** sanitarno – porządkowy **Dworca PKS** przy ul. Piotra Skargi **nie budził zastrzeżeń**. Natomiast **stan techniczny obiektu ocenia się jako dostateczny**, a jego infrastrukturę jako skromną. Brak inwestycji przez prywatnego właściciela w modernizację obiektu podyktowany jest zapewne tym, iż powstające nowe centrum przesiadkowe przy ul. Sądowej zastąpi dworzec przy ul. Piotra Skargi. Podróżni mogą korzystać z szaletu publicznego należącego do prywatnego dzierżawcy.

Dworce i stacje kolejowe

Stan sanitarno-higieniczny **Dworca PKP Katowice był prawidłowy.**

Jest to obiekt wielofunkcyjny, powiązany komunikacyjnie z komunikacją miejską, a także z Galerią Katowicką. Hala dworca jest klimatyzowana i dostosowana dla osób niepełnosprawnych. Na stacji znajduje się 5 peronów. Perony mają nawierzchnię utwardzoną, są częściowo zadaszone, wyposażone w obiekty małej architektury oraz urządzenia nagłaśniające i tablice elektroniczne. Halę dworca i perony sprzątało na bieżąco w systemie całodobowym i myto za pomocą urządzeń ciśnieniowych. Na dworcu rozlokowano dużą ilość koszy na śmieci, z czego część przystosowano do segregacji odpadków.

Stan sanitarno - higieniczny **Dworca PKP w Katowicach – Ligocie nie budził zastrzeżeń.** Poczekalnia i toalety utrzymane były czysto. Odpady komunalne zbierano do selektywnych pojemników na papier, szkło, plastik i inne.

W roku 2019 skontrolowano **7 przystanków infrastruktury kolejowej**, co stanowi **100%** ujętych w ewidencji. W dniu kontroli wyposażenie przystanków tj. perony, wiaty, ławki **utrzymane były w prawidłowym stanie sanitarno - higienicznym.** Gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona była prawidłowo.

Przystanki komunikacji miejskiej

W ramach prowadzonego nadzoru na terenie miasta dokonano oględzin **47 przystanków komunikacji miejskiej.** Stan utrzymania przystanków określono **w większości na poziomie dobrym i dostatecznym.** Przystanki były odpowiednio oznakowane, posiadały ławeczki, kosze na odpadki oraz informacje o rozkładzie jazdy.

Na **6 przystankach** stwierdzono brudne kosze na odpady, zły stan techniczny wiat dla podróżnych oraz zaśmiecony teren.

O powyższym PPIS w Katowicach poinformował Miejski Zarząd Ulic i Mostów w Katowicach wnosząc o podjęcie działań mających na celu poprawę stanu sanitarnego przystanków. W odpowiedzi gestor poinformował, że nieprawidłowości zostały usunięte.

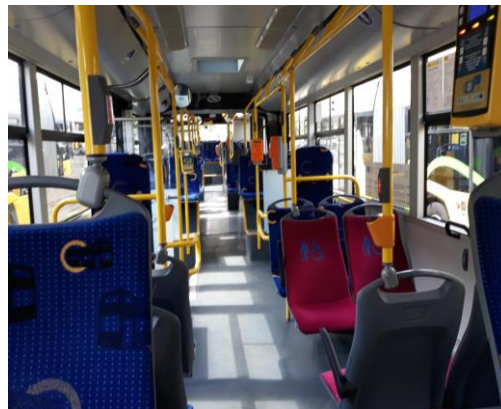
Środki transportu osobowego

W roku 2019 skontrolowano **106 środków transportu publicznego tj.:**

- 57 autobusów,
- 20 tramwajów,
- 29 wagonów w pociągach.

Za stan sanitarno - porządkowy zgodnie z zawartymi umowami odpowiadają firmy zewnętrzne. Sprzątanie odbywa się zgodnie z harmonogramem prac porządkowych. Biorąc za kryterium oceny bieżący stan sanitarny, proces przygotowania środka do drogi **stan skontrolowanych środków transportu oceniono jako dobry.**

W 2019 roku tabor komunikacji miejskiej powiększył się o autobusy elektryczne.



Zdjęcie: Autobusy elektryczne – Katowice

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Na terenie miasta Katowice w 2019 roku funkcjonowało **20 domów pomocy społecznej oraz innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej**, z tego **skontrolowano 19**, co stanowi **95 %**.

W obiektach tych świadczone są usługi w zakresie potrzeb bytowych, pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz wspomagających pobyt (terapia zajęciowa, podnoszenie sprawności). Obiekty pozbawione są barier architektonicznych i przystosowane są dla osób niepełnosprawnych.

W większości kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości w bieżącym stanie sanitarno - higienicznym, w postępowaniu z odpadami oraz z brudną i czystą bielizną.

PPIS w Katowicach kwestionował stan sanitarno - higieniczny w **3 obiektach**, wydając **3 decyzje administracyjne** (w roku 2018 – 2) tj. na rzecz:

- Schroniska dla bezdomnych kobiet i kobiet z dziećmi przy ul. Orkana 7a,
- Domu Pomocy Społecznej „Zacisze” przy ul. Traktorzystów 42,
- Domu Opieki „Stefania” przy ul. Huberta 1.

Stwierdzone uchybienia to: ściany i sufity z ubytkami farby w pokojach dla podopiecznych, zniszczone wykładziny podłogowe, zwilgocona stolarka drzwiowa, skorodowane metalowe części wyposażenia pomieszczeń higieniczno - sanitarnych.

Ponadto kontrole przeprowadzone w 2019 roku wykazały poprawę stanu sanitarno - technicznego w:

- Katowickim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia „OPOKA” przy ul. M. Oblatów 24, gdzie pomalowano ściany i wymieniono meble,
- Środowiskowym Domu Samopomocy przy ul. Tysiąclecia 45, gdzie pomalowano część pomieszczeń oraz wyremontowano pomieszczenia higieniczno - sanitarne dla niepełnosprawnych.

Noclegownie

W wyniku prowadzonego nadzoru w roku 2019 **skontrolowano 4 noclegownie dla bezdomnych**, co stanowi **100 %** ujętych w ewidencji.

Noclegownie dla osób bezdomnych świadczą usługi przez 7 dni w tygodniu oferując schronienie, posiłki, pomoc medyczną i rzeczową. Obiekty te charakteryzują się niskim standardem i są wyposażone w podstawowy sprzęt w pomieszczeniach mieszkalnych oraz sanitarnych.

Za utrzymanie prawidłowego stanu sanitarno - porządkowego odpowiedzialni pensjonariusze. Zaopatrzenie w środki czystości i dezynfekcyjne było wystarczające. Gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona była prawidłowo.

W wyniku podjętych działań PPIS w Katowicach wydał **2 decyzje administracyjne** (w roku 2018 – nie wydano decyzji). Dotyczyło to:

- Schroniska dla Osób Bezdomnych przy ul. Gliwickiej 89a, gdzie stwierdzono zawilgocone, pokryte szarym nalotem ściany i sufity we wszystkich pokojach mieszkalnych i łazienkach dla pensjonariuszy oraz jadalni,
- Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Krakowskiej 138, gdzie stwierdzono rozpulchnione od wilgoci drzwi i futryny w pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych i magazynie bielizny czystej, skorodowane metalowe futryny w pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych, bardzo zniszczone drzwi w pomieszczeniu higieniczno – sanitarnym dla osób niepełnosprawnych, zwilgocone z ubytkami farby i odpadającym tynkiem ściany, skorodowane metalowe futryny i drzwi we wszystkich pomieszczeniach łazni oraz odpadające kafelki na ścianie w jednej z kabin prysznicowych łazni.

W roku 2019 Siostry Misjonarki Miłości zakończyły działalność noclegowni dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Krasińskiego 27 b.

Ustępy publiczne

W roku 2019 PPIS w Katowicach nadzorował **32 ustępy publiczne i ogólnodostępne** przeznaczone dla klientów różnego rodzaju obiektów i **wszystkie skontrolowano**

Stan sanitarno-porządkowy stwierdzany podczas kontroli **oceniano pozytywnie**. Obiekty wyposażone były w dostateczną ilość środków czystościowych, dezynfekcyjnych i higienicznych. Dezynfekcja urządzeń sanitarnych odbywała się na bieżąco, z właściwą częstotliwością. Postępowanie z odpadami było prawidłowe. Podpisano umowy na odbiór odpadów komunalnych. Otoczenie obiektów utrzymane było czysto.

Obiekty sportowe

W ewidencji PPIS w Katowicach znajdowały się **44 obiekty sportowe i 100 % skontrolowano**.

W obiektach zaopatrzenie w środki czystości i higieniczne było wystarczające. Gospodarka odpadami prowadzona była prawidłowo.

Stan sanitarno-higieniczny kwestionowano w:

- Parku Trampolin przy ul. Kościuszki 227,
- Siłowni i cross-fit przy ul. Żyznej 2,
- Szkole Tańca MY GOOD MOOD przy ul. Paderewskiego 35,
- Siłowni Fitness Academy przy ul. Pułaskiego 60,
- Calypso Fitness Silesia City Center przy ul. Chorzowskiej 107,
- Wielofunkcyjnej Hali Sportowej AWF przy ul. Mikołowskiej 72 a.

Stwierdzone nieprawidłowości to: zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów i podłóg, niedokładnie sprzątane pomieszczenia obiektu, zniszczona tapicerka sprzętu do ćwiczeń, brak środków do dezynfekcji sauny.

W związku z tym PPIS w Katowicach tej grupie obiektów wydał **4 decyzje administracyjne** (w roku 2018 - 6) i nałożył **3 grzywny w drodze mandatu karnego** (w roku 2018 - 1).

Obiekty kulturalno-widowiskowe

Na terenie miasta Katowice w 2019 roku funkcjonowało **36 obiektów kulturalno-widowiskowych** i **wszystkie skontrolowano.**



Zdjęcie: Kino Helios – Galeria LIBERO Katowice

Obiekty te prowadząc działalność społeczno - kulturalną w swoich budynkach mieszczą lokale kulturalno - rozrywkowe typu sale teatralne, kinowe, wystawowe, koncertowe, czytelnie, świetlice.

Kontrolowane obiekty utrzymane były w **prawidłowym stanie sanitarno-porządkowym**. Sale wystawowe, widowiskowe, garderoby, szatnie, toalety z rozdziałem na damskie i męskie utrzymane były czysto. W czasie kontroli stwierdzono wystarczający zapas środków czystościowych i dezynfekcyjnych.

W wyniku kontroli w 2019 r. PPIS w Katowicach wydał tylko **1 decyzję administracyjną** (w roku 2018 - 5). Dotyczyło to Oddziału Muzeum Historii Katowic - Dział Etnologii Miasta przy ul. Rymarskiej 4, gdzie stwierdzono brudne, zakurzone ściany w sali wystawowej na parterze, toaletach dla zwiedzających, holu przed toaletami na półpiętrze, holu na piętrze oraz na klatce schodowej.

W roku 2019 kontrole sanitarne wykazały przeprowadzenie modernizacji w:

- Miejskim Domu Kultury „Południe” Filia nr 4 przy ul. Sołtysiej 25 - pomalowano ściany w całym obiekcie,
- Miejskim Domu Kultury „Południe” Filia nr 3 przy ul. P. Stellera 4 - pomalowano wszystkie pomieszczenia, na placu zabaw zamontowano dla dzieci zjeżdżalnię typu tyrolskiego,
- Teatrze Śląskim im. Stanisława Wyspiańskiego ul. Rynek 10 - pomalowano ściany i sufit w głównej sali oraz traktach komunikacyjnych,
- Hali widowiskowo-sportowej Spodek - przeprowadzono remont toalet.

Tereny rekreacyjne

Na podstawie bieżącego nadzoru stwierdzono, że **tereny rekreacyjne** w mieście Katowice **były zadbane**. Tereny te sprzątane były na bieżąco, wyposażone były w wystarczającą liczbę koszy na odpady oraz regulaminy korzystania. Nie kwestionowano stanu technicznego urządzeń, małej architektury czy koszy na śmieci.



*Zdjęcie: Tężnia solankowa
Katowice Park Zadole*

W sezonie letnim na terenie niektórych obiektów zapewniono serwisowane toalety przenośne typu TOI-TOI.

Ponadto zwracano uwagę na wymianę piasku w piaskownicach, której właściciele zwykle dokonywali przed i w trakcie sezonu. Przy piaskownicach i placach zabaw ustawiono tabliczki z regulaminami, w których ujęto zakaz wprowadzania psów oraz zakaz palenia wyrobów tytoniowych.

Targowiska

Przedmiotem kontroli na targowiskach, których w mieście Katowice **funkcjonuje 10**, była dbałość o stan bieżącej czystości obiektów oraz otoczenia, sposób zagospodarowania odpadów komunalnych, stan techniczny i sanitarny toalet dla klientów oraz ich wyposażenie, a także zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia.

W oparciu o powyższe kryteria **stan targowisk oceniono pozytywnie**.

Cmentarze

Na terenie Katowic **zlokalizowanych jest 27 cmentarzy i 7 domów przedpogrzebowych**. W 2019 r. **skontrolowano wszystkie obiekty**.

Tereny cmentarzy były prawidłowo zagospodarowane i utrzymywane w należyтым stanie sanitarnym. Odpady komunalne gromadzone były w kontenerach i na bieżąco wywożone na wysypisko śmieci.

Kontrole domów przedpogrzebowych nie wykazały nieprawidłowości sanitarnych. Domy przedpogrzebowe wyposażono w chłodnie, pomieszczenia przeznaczone do przygotowania zwłok do pochówku, kaplice do odprawiania ceremonii pogrzebowych oraz zaplecze techniczne. Odpady komunalne i niebezpieczne były systematycznie odbierane przez specjalistyczne firmy. Sprzątanie i dezynfekcja przeprowadzane były na bieżąco.

W roku 2019 wydano **36 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji** zwłok lub szczątków ludzkich, z czego 26 wykonano pod nadzorem PPIS w Katowicach. Kontrole wykazały, iż ekshumacje przeprowadzane były zgodnie z wydawanymi decyzjami i zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

W roku 2019 na wniosek Urzędu Miasta Katowice PPIS w Katowicach wydał **48 postanowień w sprawie sprowadzenia do kraju zwłok z zagranicy**.

Imprezy masowe

PPIS w Katowicach na podstawie ustawy *o bezpieczeństwie imprez masowych* zaopiniował pod względem sanitarnym organizację **65 imprez masowych**.



*Zdjęcie: impreza masowa – Śląski Airshow
Fajera 2019- Katowice Muchowiec*

W zakresie higieny komunalnej i środowiska opiniowano przede wszystkim zabezpieczenie imprez masowych w zaplecze sanitarno – higieniczne (toalety) oraz rozmieszczenie pojemników na odpady. Skontrolowano przebieg imprez masowych:

- OFF FESTIWAL Katowice,
- Śląski Airshow Fajera 2019,
- Leśny Piknik Rodzinny Katowicki Park Leśny,
- Wakacyjna Trasa Dwójki,
- SUMMER CARS PARTY ON FIRE,
- TAURON NOWA MUZYKA.

W skład festiwalowej infrastruktury wchodziło pełne zaplecze sanitarne – toalety, umywalnie oraz kabiny prysznicowe z dopływem bieżącej wody, punkt medyczny, a także kontenery na odpady, z obowiązkową segregacją odpadów.

W trakcie kontroli **nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarno - porządkowych.**

2. Gospodarka odpadami komunalnymi

Skontrolowane obiekty użyteczności publicznej będące pod nadzorem posiadają uregulowaną gospodarkę odpadową.

Odpady komunalne gromadzone były w kontenerach lub pojemnikach i odbierane przez specjalistyczną firmę. Wywóz odpadów odbywał się w sposób zorganizowany, na podstawie zawartych umów. W mieście funkcjonuje selektywne zbieranie odpadów typu papier, szkło, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale, zielone, ulegające biodegradacji, odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane, zużyty sprzęt elektryczny, zużyte baterie i akumulatory.

Odpady wytwarzane nieregularnie w gospodarstwach domowych nadal obierane były przez 4 Gminne Punkty Zbierania Odpadów (GPZO). Punkty te zlokalizowane są w Katowicach przy ul. Milowickiej 7A, ul. Obroki 140, ul. Zaopusta 70, ul. Bankowej 10.

W trakcie kontroli zwracano uwagę na ciągłość odbioru odpadów komunalnych, zapewnienie pojemników do gromadzenia odpadów oraz stan sanitarny miejsc służących do gromadzenia odpadów.

Mieszkańcy Katowic w 8 przypadkach zgłaszali problem dotyczący przepełnionych pojemników na odpady komunalne oraz złego stanu sanitarno - higienicznego miejsc gromadzenia odpadów. Przeprowadzone kontrole w 4 przypadkach wykazały, iż problemy opisane przez interweniujących miały miejsce, a administratorzy byli w trakcie usuwania nieprawidłowości.

W kwietniu 2019 roku **dokonano wizji objazdowej terenu miasta Katowice**. W wizji wzięli udział przedstawiciele Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Katowice. Stwierdzono, że część miejsc została wysprzątana z odpadów, natomiast w ich miejsce pojawiły się kolejne, pomimo umieszczonych tam tablic informujących o zakazie wysypywania śmieci i gruzu. Przeprowadzona wizja wykazała miejsca, w których zalegały odpady pochodzące z gospodarstw domowych.

O wynikach wizji objazdowej miasta Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach poinformował Prezydenta Miasta Katowice, oczekując podjęcia działań zmierzających do przywrócenia właściwego stanu sanitarno – porządkowego.

W odpowiedzi Wydział Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Katowice poinformował, że uporządkowanie poszczególnych działek zostało zlecone władającym terenami oraz Zakładowi Zieleni Miejskiej.

3.Akcje deratyzacyjne

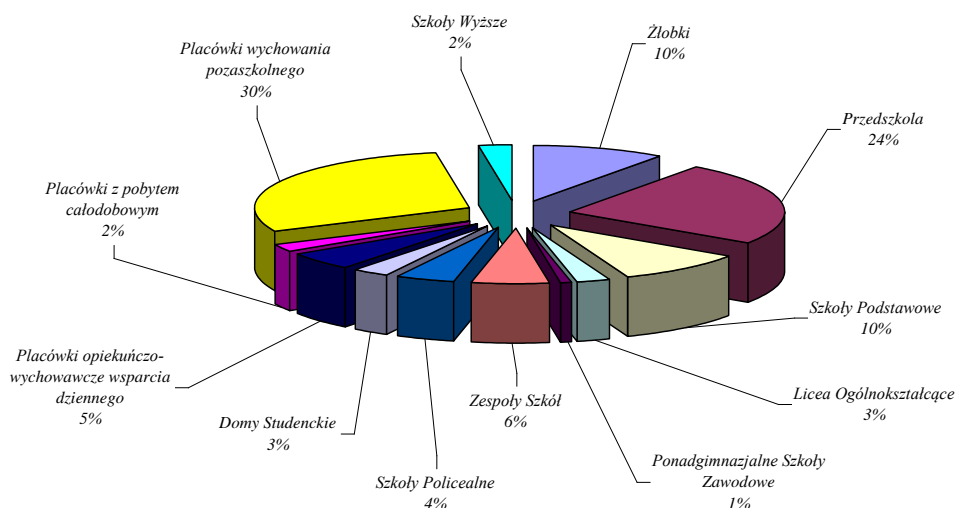
W 2019r. na terenie miasta zostały przeprowadzone **dwie obowiązkowe akcje deratyzacyjne**. W okresie wiosennym **kontrole przeprowadzono w 212 obiektach**, natomiast w trakcie akcji jesiennej **skontrolowano 82 obiekty, nieprawidłowości nie stwierdzono**.



VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2019 roku prowadził bieżący nadzór sanitarny nad przestrzeganiem przepisów higienicznych i zdrowotnych w środowisku dziecięco-młodzieżowym w **490 stałych obiektach nauczania i wychowania** w mieście i były to:

- żłobki i kluby dziecięce – 49,
- przedszkola – 120,
- szkoły podstawowe – 47,
- licea ogólnokształcące – 13,
- ponadgimnazjalne szkoły zawodowe – 4,
- zespoły szkół – 28,
- szkoły policealne – 22,
- domy studenckie – 14,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego – 26,
- placówki z pobytem całodobowym – 10,
- placówki wychowania pozaszkolnego – 145,
- szkoły wyższe – 12.



Placówki oświatowo-wychowawcze w Katowicach objęte nadzorem PPIS w Katowicach w 2019 r.

Ponadto nadzorem objęto **219** turnusów placówek sezonowego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono łącznie **277** kontroli sanitarnych w **235** obiektach.

Kontrole sanitarne potwierdziły **dobry stan sanitarny i techniczny większości placówek** oświatowo – wychowawczych w mieście. W wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego PPIS w Katowicach w 2019 r. **wydał 5 decyzji** zarządzających. Ponadto **wyegzekwował** wykonanie zarządzeń **3 decyzji** wydanych w latach 2013 – 2017.

Po rozpatrzeniu uzasadnionych wniosków stron **zmieniono terminy** wykonania zarządzeń wynikających z **12 decyzji** wydanych w latach wcześniejszych. Łącznie **do realizacji pozostały zarządzenia 17 decyzji** wydanych w latach 2010 – 2019 dotyczące żłobka, przedszkoli oraz różnego typu szkół.

Obiekt	Liczba decyzji do realizacji	Wydanych w latach:						
		2010	2013	2014	2015	2017	2018	2019
Żłobki	1	0	0	0	0	0	0	1
Przedszkola	7	1	0	1	1	0	2	2
Szkoły Podstawowe	6	0	1	1	2	2	0	0
Zespoły Szkół	3	0	0	0	0	1	0	2
Razem:	17	1	1	2	3	3	2	5

Decyzje pozostałe do realizacji z lat 2010 – 2019 – stan na dzień 31.12.2019 r.

1. Żłobki i kluby dziecięce



Na terenie Katowic w 2019 roku funkcjonowało **49** żłobków, w tym **13** żłobków publicznych, **35** niepublicznych i **1** klub dziecięcy niepubliczny. Opiekę w żłobkach publicznych otrzymało 941 dzieci, a w żłobkach niepublicznych – 731 dzieci. Przeprowadzono w nich **51**

Pomieszczenie dziennego pobytu dla dzieci w katowickim niepublicznym żłobku (Źródło: Zdjęcie własne) **kontroli.**

Żłobki i kluby dziecięce funkcjonowały w budynkach przystosowanych do tego celu. W większości placówek zostały zapewnione zarówno higieniczne jak i bezpieczne warunki pobytu dzieci.

Jedynie w Akademii Malucha PUCHATKOWO przy ul. Huculskiej 7 PPIS w Katowicach wydał **decyzję** zarządzającą zapewnienie osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt dzieci.

W 2019 roku na terenie miasta do dyspozycji dzieci **oddano 6 nowych niepublicznych żłobków**, mianowicie:

- „Ulubiony” Żłobek ul. B. Chrobrego 29,
- Niepubliczny Żłobek „Kraina Wesołych Brzdąców” z Oddziałami Integracyjnymi ul. Piastów 8,
- Niepubliczny Żłobek „Nasze Smyki” ul. Rzepakowa 2,
- Żłobek Dwujęzyczny IQ Academy ul. Rzepakowa 2,
- Niepubliczny Żłobek „TIKA” ul. Dworska 12,
- Żłobek „Tęczowa Kraina” ul. Łętowskiego 326.

Ponadto w **5** istniejących placówkach zwiększono liczbę miejsc dla dzieci, **1** klub dziecięcy przekształcono w żłobek, natomiast **4** placówki zakończyły swoją działalność.

2. Placówki wychowania przedszkolnego

W 2019 roku działalność opiekuńczo – wychowawczą prowadzono w **120 przedszkolach**, w tym 6 przedszkolach specjalnych. Skontrolowano **86 placówek**, do których zapisanych było 6829 dzieci.

Przedszkola funkcjonowały w budynkach przystosowanych do tego celu. Tereny wokół placówek były ogrodzone, posesje utrzymane były czysto, a piasek w piaskownicach był wymieniany.

W minionym roku rozpoczęły działalność **2 nowe niepubliczne przedszkola** tj:

- Niepubliczne Przedszkole „Kraina Wesołych Brzdąców” z Oddziałami Integracyjnymi ul. Piastów 8,
- Niepubliczne Przedszkole z Oddziałami Specjalnymi TIKA ul. Dworska 12.

Ponadto powiększono bazę lokalową o dodatkowe pomieszczenia w Przedszkolu „Twórczy Maluch” przy ul. Bażantów 35, przeniesiono do nowej siedziby Prywatne Integracyjne Przedszkole Dwujęzyczne IQ Academy. na ul. Rzepakową 2, a Niepubliczne Przedszkole „Elementarz” z ul. Studenckiej 20 zmieniło właściciela.

W toku prowadzonego nadzoru tylko w **1 przedszkolu** stwierdzono uchybienia w bieżącym stanie sanitarnym tj. w Bajkowym Przedszkolu z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi przy ul. Modrzewiowej 30a, gdzie **wymierzono grzywnę w drodze mandatu karnego.**



Sala zajęć w katowickim przedszkolu niepublicznym (Źródło: Zdjęcie własne)



Sala zajęć w katowickim przedszkolu niepublicznym (Źródło: Zdjęcie własne)

W **2 placówkach** PPIS w Katowicach wydał **decyzje** administracyjne z terminem realizacji zarządzeń w 2020 roku. Powyższe dotyczyło *podłóg* w:

- Miejskim Przedszkolu Nr **16** przy ul. Koszalińskiej 6a,
- Miejskim Przedszkolu Nr **57** przy ul. Piastów 13.

Nadal **do realizacji pozostają obowiązki 5 decyzji** wydanych w latach 2010-2018 dotyczące doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno – technicznego:

- *ścian, sufitów, podłóg oraz kabin ustępowych w niektórych pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych dla dzieci, schodów i podłogi przy wejściu do sali gimnastycznej* – w Miejskim Przedszkolu **Nr 1** im. Hansa Christiana Andersena przy ul. Brynowskiej 82,

- stolarki okiennej, wykładziny podłogowej, ścian i sufitów w niektórych salach zajęć oraz ścian i sufitów w pomieszczeniu gospodarczo-magazynowym, trakcie komunikacyjnym przy drzwiach wejściowych do przedszkola i przed szatnią dla dzieci – w Miejskim Przedszkolu Nr **22** przy ul. Kopalnianej 4d,
- podłóg w 4 salach zajęć, szatni dla dzieci i korytarzu komunikacyjnym na I piętrze - w Miejskim Przedszkolu Nr **32** przy ul. Szopienickiej 29,
- ścian, podłogi, drzwi i obudów na grzejnikach centralnego ogrzewania oraz urządzeń sanitarnych w łazience dla dzieci, drzwi łazienki dla personelu i pomieszczenia porządkowego – w Miejskim Przedszkolu Nr **66** przy ul. Brynicy 50
- elewacji zewnętrznej budynku – w Miejskim Przedszkolu Nr **94** przy ul. Rataja 10.

Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii

Jednym z zadań w zakresie wychowania zdrowotnego jest kształtowanie u dzieci przedszkolnych prawidłowej postawy ciała.

W tym zakresie dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii w **3 placówkach przedszkolnych** tj. w:

- Miejskim Przedszkolu Nr **61** ul. Karliczka 18,
- Miejskim Przedszkolu Nr **81** ul. Kostki Napierskiego 9,
- Miejskim Przedszkolu Nr **84** ul. Targowa 13.

Ogółem oceniono dostosowanie stolików i krzeseł do wzrostu dzieci w 7 oddziałach, gdzie ocenione 131 stanowisk **było zgodne z Polską Normą**.

3. Szkoły

W 2019 roku PPIS w Katowicach nadzorował **114 szkół** różnego typu. **Skontrolowano 52** szkoły przeprowadzając w nich **62 kontrole** sanitarne.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich **stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry**.

W wyniku kontroli PPIS w Katowicach wydał **decyzje** administracyjne tylko na rzecz **2 szkół** tj.:

- Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr **11** ul. Wantuły 11, gdzie stwierdzono *brudne ściany i sufity w 1 sali zajęć i bibliotece oraz nieprawidłowy stan podłóg w 2 salach zajęć i bibliotece,*
- Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr **12** ul. Wiosny Ludów 22, gdzie stwierdzono *brudne ściany i sufity w korytarzu komunikacyjnym pomiędzy I i II piętrem.*

W wyniku realizacji zarządzenia decyzji z 2017 roku w Szkole Podstawowej Nr **17** przy ul. Dekerta 1, *naprawiono ogrodzenie szkoły.*

Do realizacji pozostały obowiązki 7 decyzji nałożone przez PPIS w Katowicach w latach wcześniejszych. Zarządzenia dotyczą:

- *ścian i sufitów w 1 sali lekcyjnej, gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, pomieszczeniu sanitarnym na II piętrze, ciągach komunikacyjnych na parterze i II piętrze, podłogi w gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, chodnika przy placu zabaw, schodów wejściowych do budynku, zabezpieczenia osłonami kaloryferów w świetlicach* - w Szkole Podstawowej Nr **27** przy ul. Łętowskiego 18,
- *podłóg w 6 salach lekcyjnych* – w Szkole Podstawowej Nr **28** przy ul. Gen. Jankego 160,
- *podłóg i boksów w szatniach uczniowskich, posadzki przed pomieszczeniami sanitarnymi w przyziemiach budynku* – w Szkole Podstawowej Nr **53** przy pl. Wyzwolenia 18,
- *ścian, sufitów i podłóg w korytarzach komunikacyjnych na II piętrze budynku* – w Szkole Podstawowej Nr **54** przy ul. Wojciecha 9,
- *ścian w sali gimnastycznej, ścian i sufitów w pomieszczeniu na sprzęt sportowy, przedsionku przed salą gimnastyczną, korytarzach i klatkach schodowych w segmencie I, II, III oraz w pomieszczeniu gospodarczym szkoły* – w Szkole Podstawowej Nr **62** przy ul. Ordona 3d,
- *ścian, sufitu i podłogi w sali gimnastycznej* – w Szkole Podstawowej Nr **65** przy ul. Kukulek 2a,
- *ścian i sufitów w łazience dla chłopców na I piętrze i ogrodzenia posesji szkolnej* - w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr **6** przy ul. Marcinkowskiego 17.

W 2019 roku zostały utworzone nowe jednostki szkolne, w związku z reformą systemu oświaty prowadzoną od września 2017 roku. W wyniku połączenia samodzielnych szkół podstawowych i przedszkoli powstało **7** nowych zespołów szkolno-przedszkolnych oraz po połączeniu samodzielnych szkół podstawowych i liceów - **2** zespoły szkolne.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

Wychowanie fizyczne to zamierzone i świadome działanie ukierunkowane na kształtowanie postaw prospołecznych wśród uczniów.

W 2019 roku na **52** skontrolowane szkoły, **33** (tj. 63,4 %) posiadało wystarczające warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego. Uczniowie 6 szkół korzystali z obiektów sportowych i boiska poza placówką.



Zastępcza sala gimnastyczna w katowickiej szkole podstawowej (Źródło: Zdjęcie własne)

Opieka medyczna w szkołach

Szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z opieki pielęgniarki lub higienistki w szkolnych gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

W 2019 roku w **28** szkołach funkcjonowały samodzielne gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, które były do dyspozycji jednej szkoły, w **2 placówkach** gabinety zorganizowano w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówek. W **19 niepublicznych szkołach** profilaktyczna opieka medyczna świadczona była poza terenem placówki.

Wszystkie pomieszczenia gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej utrzymane były we właściwym stanie sanitarnym.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach

W 2019 roku w ramach prowadzonego nadzoru dokonano oceny w zakresie posiadania i stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin wraz z kartami charakterystyki w pracowniach chemicznych.

Skontrolowano **52 szkoły** i stwierdzono, że **8** z nich posiadało niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny. Nie stwierdzono przeterminowanych niebezpiecznych substancji chemicznych.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

Program dożywiania uczniów w placówkach szkolnych prowadzony był w **36 spośród 52 skontrolowanych szkół**. Obiady otrzymywało **5554** uczniów, a z posiłków dofinansowanych skorzystało **757** uczniów.

26 szkół uczestniczyło w projekcie „Program dla szkół”, który promował dietę bogatą w owoce i warzywa, mleko i produkty mleczne, a skorzystało z niego **4994 uczniów**.

Zakres prowadzonego dożywiania w szkołach w latach 2017 – 2019 zobrazowano w poniższej tabeli.

Rok	Liczba szkół wszystkich typów		Placówki skontrolowane, w których stwierdzono:								Liczba korzystających z posiłków dofinansowanych
	w ewidencji	skontrolowanych	Wydawanie ciepłych posiłków				Organizowanie śniadań szkolnych		Projekt „Program dla szkół” – możliwość skorzystania z napoju mlecznego, warzyw i owoców		
			liczba placówek	Liczba korzystających z posiłków			liczba placówek	liczba korzystających	liczba placówek	liczba korzystających	
				łącznie	pełnych	I-daniowych					
2017	100	57	38	6543	6543	0	3	26	25	4992	1179
2018	103	50	39	7122	7009	113	5	271	27	5111	1098
2019	114	52	36	5554	5554	0	4	212	26	4994	757

Prowadzenie dożywiania w katowickich szkołach z lat 2017 – 2019

Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii

Pomiarami objęto uczniów z **3 szkół publicznych i 1 niepublicznej** w mieście tj.:

- Szkoły Podstawowej Nr 4, ul. Graniczna 46,
- Szkoły Podstawowej Nr 8, ul. Hetmańska 8,
- Szkoły Podstawowej dla Dziewcząt PŁOMIENI, ul. Karliczka 15,
- Zespole Państwowych Szkół Muzycznych I stopnia, ul. Dąbrówki 9.

Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu **388** uczniów w **24** oddziałach. Ocena stanowiska pracy ucznia wykazała, że podobnie jak w 2018 roku, we wszystkich grupach szkolnych w **100% dostosowano** meble edukacyjne do wzrostu uczniów.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków

W 2019 roku przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków w **13** szkołach podstawowych. W tym zakresie przebadano 2869 uczniów klas od I do VIII w 166 oddziałach. Stwierdzono, że **509 uczniów** tj. 17,74% korzystało z tornistrów/plecaków przekraczających zalecane 15% ciężaru ciała ucznia.

PPIS w Katowicach wystosował do dyrektorów **12** placówek wystąpienia pokontrolne, w wyniku których w szkołach podjęto działania w celu wyeliminowania problemu.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych



Szafki dla uczniów katowickiej publicznej szkoły (Źródło: Zdjęcie własne)

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w *sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych placówkach* szkoła powinna zapewnić uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych na terenie placówki.

W 2019 roku wymóg ten został spełniony w **40 spośród 46** skontrolowanych w tym zakresie szkół.

4. Placówki wypoczynku zimowego i letniego zorganizowanego w obiektach stałych w miejscu zamieszkania

W minionym roku w elektronicznej bazie wypoczynku zostało zgłoszonych **219 turnusów**, w tym **136 turnusów** wypoczynku letniego i **83 turnusów** wypoczynku zimowego. Z wypoczynku letniego w **16 skontrolowanych** turnusach skorzystało **533 uczestników**, natomiast z wypoczynku zimowego w **9 skontrolowanych** turnusach skorzystało **303** uczestników. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Wypoczynek w miejscu zamieszkania zorganizowany był w placówkach szkolnych oraz placówkach pracy pozaszkolnej (np. sala zabaw). Dla uczestników organizowano zajęcia w formie gier, zabaw, konkursów, zwiedzania wystaw i wycieczek poza miasto.



Plakat – BEZPIECZNE Ferie zimowe
(Źródło: <http://www.wsse.katowice.pl/news.php>)

5. Szkoły wyższe

Na terenie nadzoru PPIS w Katowicach funkcjonowało **12 wyższych szkół**, w tym 7 publicznych i 5 niepublicznych zlokalizowanych w 42 obiektach. Przeprowadzono w nich **4 kontrole** sanitarne i stwierdzono, że w związku z pracami remontowymi systematycznie ulega poprawie stan sanitarno – techniczny budynków.

W 2019 roku wykonano zarządzenia decyzji PPIS w Katowicach wydanych w latach wcześniejszych na rzecz:

- Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki przy ul. Raciborskiej 1 dotyczące ścian i sufitów w korytarzu na I piętrze oraz na klatce schodowej od parteru do III piętra,
- Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej przy ul. Kostki Napierskiego 38 dotyczące ścian w zapleczu magazynowym przy sali gimnastycznej na parterze budynku.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Stan sanitarno-higieniczny zakładów pracy

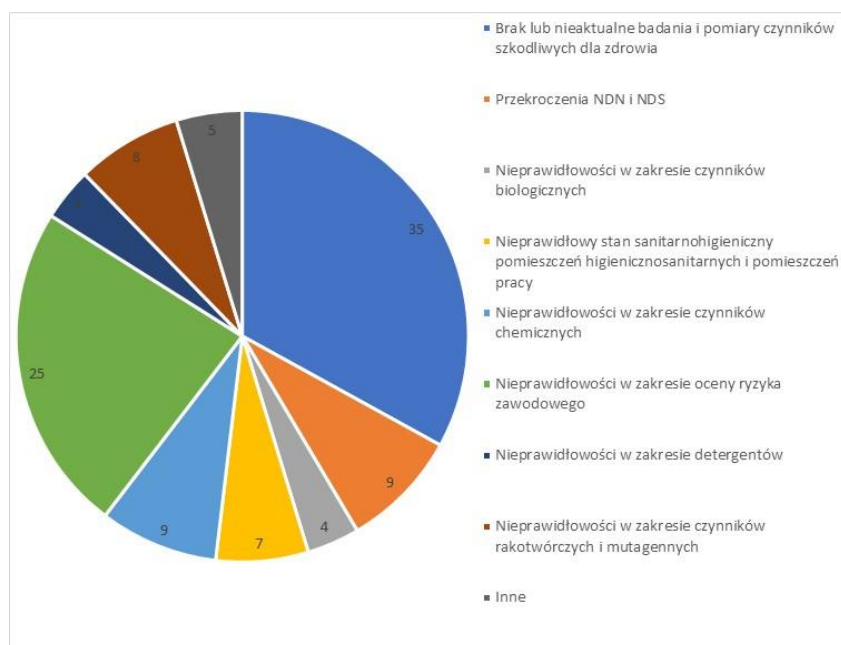
Nadzór sanitarny nad warunkami pracy ma na celu wzmocnienie ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych.

W 2019 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach nadzorował **1056 zakładów pracy zatrudniających 80166 pracowników. Skontrolowano 235** spośród nich, przeprowadzając **307 kontroli sanitarnych. Wydano 61 decyzji administracyjnych**, nie nałożono grzywn w drodze mandatu karnego.

W 2019 r. szczególną uwagę zwracano na narażenie zawodowe pracowników zawodowe pracowników zatrudnionych w zakładach opieki zdrowotnej przy przygotowywaniu, podawaniu i przechowywaniu leków cytostatycznych. Skontrolowano 4 podmioty lecznicze stosujące leki cytostatyczne, nie stwierdzając nieprawidłowości.

Warunki pracy

Pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy. Jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników, poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.



Wykaz nieprawidłowości stwierdzonych w czasie kontroli w 2019 roku w Katowicach

W wyniku prowadzonego nadzoru nad warunkami środowiska pracy oraz stanem sanitarnym w zakładach wydano **61 decyzji administracyjnych**.

W wyniku podjętych działań w **9 zakładach** pracy stwierdzono przekroczenia: najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu, najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) pyłów węgla kamiennego i pyłów niesklasyfikowanych ze względu na toksyczność, co skutkowało **wydaniem decyzji**, w wyniku czego w 1 zakładzie pracy poprawiono warunki pracy 3 pracownikom, którzy pracowali w przekroczeniach NDN hałasu.

Ponadto na skutek decyzji wydanych w latach wcześniejszych poprawiono warunki pracy 28 pracownikom w 5 zakładach pracy, w których stwierdzono przekroczenia normatywu hałasu i 56 pracownikom w 1 zakładzie pracy, w którym stwierdzono przekroczenie NDS ołowiu.

W 2019 roku przeprowadzono kontrole sprawdzające w 4 zakładach pracy, w których ze względu na stosowane urządzenia oraz procesy technologiczne nie było możliwe poprzez działania techniczne zlikwidowanie przekroczeń hałasu, stwierdzonych w latach wcześniejszych. Polecono pracodawcom systematyczne poddawanie pracowników profilaktycznym badaniom lekarskim oraz przeprowadzanie odpowiednich szkoleń BHP wraz z informowaniem o ryzyku utraty zdrowia związanym z pracą na stanowiskach o złym klimacie akustycznym.

Czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

Spośród **106 zakładów** pracy, w których w środowisku pracy, występowały substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, **skontrolowano 39**, stwierdzając **nieprawidłowości w 8** z nich.

W 2018 r. skontrolowano 22 zakłady, nie stwierdzając nieprawidłowości.

Na terenie Katowic nadzorowano również **prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest**, ze względu na jego szkodliwe działanie na organizm człowieka.

W 2019 roku po wniesieniu 28 **zgłoszeń** rozpoczęcia prac, związanych ze sposobem i warunkami bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest, przeprowadzono **21 kontroli sanitarnych** na placach budów, które **nie wykazały nieprawidłowości**.

W 2019 r. nie stwierdzono chorób zawodowych, gdzie czynnikiem przyczynowym były pyły azbestu.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

W 2019 r. przeprowadzono **158 kontroli** sanitarnych w **148 zakładach** pracy w zakresie przestrzegania przepisów, dotyczących stosowania oraz wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin. W **9 zakładach** stwierdzono:

- brak lub nieprawidłowo sporządzone karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu mieszanin,
- nieprawidłowe oznakowanie opakowań wprowadzanych do obrotu mieszanin,
- brak spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- nieprawidłowo opracowane instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy,
- brak dostępu do informacji zawartych w kartach charakterystyki,
- brak przekazania Inspektorowi do Spraw Substancji Chemicznych informacji o wprowadzanych do obrotu substancjach i mieszaninach stwarzających zagrożenie.

W związku z powyższym PPIS w Katowicach w każdym przypadku wydał decyzje.

Produkty biobójcze

Kontynuowano nadzór nad przestrzeganiem obowiązków, dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, oraz ich stosowania w działalności zawodowej. Produkty biobójcze to produkty do zwalczania organizmów szkodliwych dla zdrowia ludzi lub zwierząt. Jednocześnie mogą one stanowić ryzyko dla ludzi, zwierząt i środowiska.

Przeprowadzono **59 kontroli** w 59 zakładach, w wyniku których **nie stwierdzono naruszenia przepisów** w tym zakresie.

Detergenty

PPIS w Katowicach prowadził także nadzór nad przestrzeganiem obowiązków dotyczących wprowadzania do obrotu detergentów i środków powierzchniowo czynnych. W toku czynności kontrolnych oceniano karty charakterystyki, oznakowanie opakowań oraz arkusze danych składników wprowadzanych do obrotu detergentów.

Skontrolowano **14 zakładów**, przeprowadzając w nich **19 kontroli**, w **4** z nich **stwierdzono nieprawidłowości**, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnych.

Czynniki biologiczne

W zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki, przestrzegania przez pracodawców wymogów obowiązującego przepisu prawa przeprowadzono **70 kontroli** sanitarnych w **67 zakładach** pracy.

W **4 zakładach stwierdzono uchybienia** skutkujące wydaniem decyzji administracyjnych. Odnotowano: nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego, w której nie uwzględniono narażenia pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia, brak szkolenia pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy, brak rejestru prac i rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do gr. 3 zagrożenia, brak wykazu zranień ostrymi narzędziami.

2. Choroby zawodowe

PPIS w Katowicach realizując zadania, dotyczące nadzoru nad warunkami pracy prowadził postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych i wydawał imienne decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, bądź o braku podstaw do jej stwierdzenia.

W 2019 r. **stwierdzono 21 przypadków chorób zawodowych, w 28 przypadkach wydano decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.**

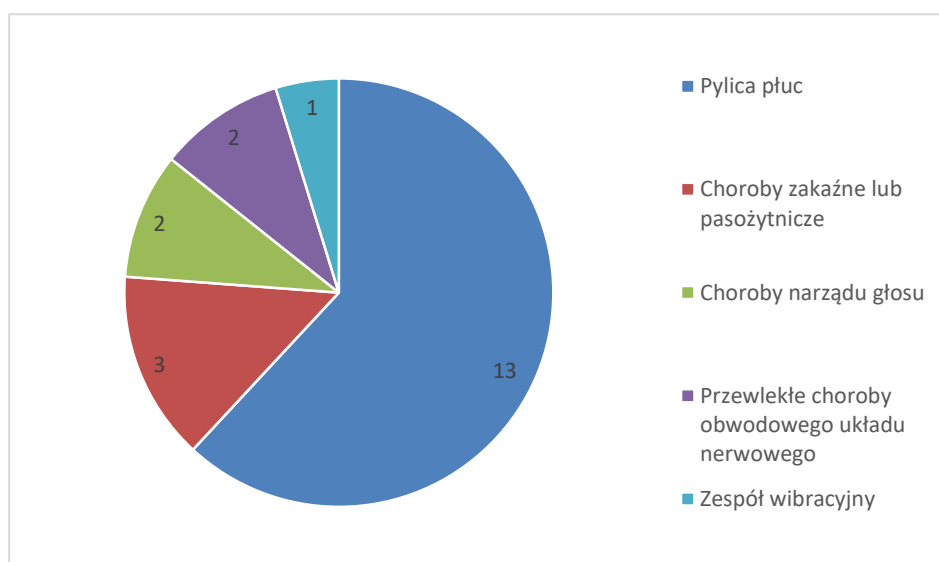
L.p.	Choroba	Ilość stwierdzonych przypadków
1.	Pylica płuc	13
2.	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	3
3.	Choroby narządu głosu	2
4.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	2
5.	Zespół wibracyjny	1
	RAZEM	21

Dane o ilości i rodzaju stwierdzonych chorób zawodowych w 2019r.

Najliczniej stwierdzaną chorobą zawodową była pylica płuc – 61,9 %, choroby narządu słuchu, choroby zakaźne – po 14,3 %, choroby narządu głosu i przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego po 9,5% ogółu przypadków stwierdzanych chorób zawodowych. Wśród chorób zakaźnych lub pasożytniczych stwierdzono 3 przypadki boreliozy.

L.p.	Choroba zawodowa	2016	2017	2018	2019
1.	Pylica płuc	33	13	16	13
2.	Choroby narządu głosu	4	4	5	2
3.	Uszkodzenie słuchu	6	5	3	0
4.	Choroby zakaźne lub pasożytnicze	2	2	3	3
5.	Alergiczny nieżyt nosa	0	1	0	0
6.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	1	0	1	2
7.	Choroby skóry	1	0	1	0
8.	Astma oskrzelowa	0	1	0	0
9.	Nowotwór złośliwy	2	1	0	0
10.	Przewlekłe choroby układu ruchu	2	1	2	0
11.	Zespół wibracyjny	0	0	0	1
12.	Choroby opłucnej lub osierdzia	0	2	0	0
13.	Zatrucia ostre albo przewlekłe	1	0	0	0
	RAZEM	52	30	31	21

Liczba i rodzaj stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2016 - 2019 w zakładach pracy

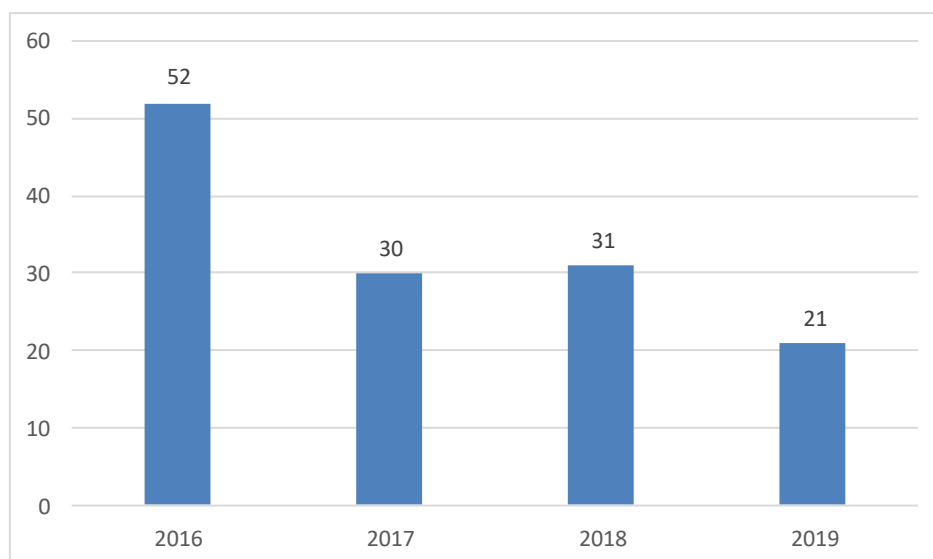


Analiza stwierdzonych chorób zawodowych w Katowicach w 2019 roku

W okresie 2016 - 2019 w zakładach pracy na terenie Katowic stwierdzono łącznie 134 przypadki chorób zawodowych. Najwięcej stwierdzonych chorób zawodowych odnotowano w 2016 roku, natomiast najmniej w 2019 roku.

W omawianym okresie najliczniej stwierdzaną chorobą zawodową była pylica płuc. W większości przypadków choroba ta dotyczyła pracowników górnictwa, gdzie jako czynnik przyczynowy wskazano pył węgla kamiennego zawierający wolną krystaliczną krzemionkę. Pylica płuc jest chorobą, która ujawnia się po okresie narażenia zawodowego liczonym w latach. Powodem jest również długi, około 10-letni okres ujawniania się choroby. Na drugim miejscu wśród patologii zawodowych stwierdzonych w latach 2016 - 2019 była choroba narządu słuchu, rozpoznawana u pracowników, wykonujących prace w przekroczeniach natężenia hałasu.

Należy zaznaczyć, że stwierdzane choroby zawodowe są często skutkiem braku odpowiednich warunków pracy w latach wcześniejszych.



Analiza zapadalności na choroby zawodowe w Katowicach w latach 2016- 2019

VIII. Interwencje mieszkańców miasta

W 2019 roku mieszkańcy Katowic wnieśli 417 interwencji (w 2018r. - 520). Kontrole sanitarne potwierdziły 161 zgłoszeń.

Każda informacja w sprawach naruszenia stanu sanitarnego, również wniesiona anonimowo, była wystarczającym powodem do podjęcia przez organ działań w ramach sprawowanego nadzoru. Sprawy rozpatrywano bez zbędnej zwłoki, w terminach określonych przez przepis prawa, a w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia mieszkańców reagowano natychmiast. W uzasadnionych przypadkach wszczynano postępowanie administracyjne w celu przywrócenie właściwego stanu sanitarnego, a winnych zaniedbań karano grzywną w drodze mandatu karnego.

W 2019 roku podobnie jak w latach wcześniejszych, mieszkańcy najczęściej składali interwencje w **sprawach nieprawidłowości zaobserwowanych w obiektach produkcji i obrotu żywnością**. Zgłoszono **235 interwencji** (w 2018r. – 228) i **78 było zasadnych**. W toku prowadzonych postępowań administracyjnych nałożono **88 mandatów** karnych na łączną kwotę 20 350,00- zł.

Najczęściej zgłaszano nieprawidłowości sanitarne w sklepach spożywczych, rzadziej w zakładach gastronomicznych typu otwartego tj. barach, restauracjach i punktach małej gastronomii. W interwencjach opisywano:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny w obiekcie i jego otoczeniu,
- obecność szkodników w zakładzie lub otoczeniu,
- niehigieniczną formę sprzedaży i niewłaściwe eksponowanie żywności niepakowanej,
- brak badań lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych osób,
- nieprawidłową higienę osobistą personelu,
- nieskuteczną wentylację i hałas,
- brak oznakowania lub nieprawidłowe oznakowanie środków spożywczych,
- nieprawidłową gospodarkę odpadami,
- sprzedaż przez Internet suplementów diety oznakowanych w sposób powodujący wprowadzanie konsumenta w błąd,
- nieprawidłowości w żywieniu dzieci w placówkach oświatowych.

W ciągu minionego roku kilka razy składane były interwencje dotyczące sklepów spożywczych zlokalizowanych na terenie miasta, a należących do jednego właściciela. Dotyczyły one wprowadzania do obrotu handlowego dużej ilości środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia. Kontrole sanitarne potwierdziły ich zasadność. W wyniku każdej kontroli **wymierzano mandaty** karne, ponadto PPIS w Katowicach wydawał **decyzje zakazujące wprowadzania do obrotu handlowego kwestionowanych środków spożywczych.**

Szczególne zaniedbania stwierdzono w jednej z katowickich piekarni, gdzie stwierdzono brak bieżącego porządku w pomieszczeniach zakładu, brudne urządzenia chłodnicze, sprzęt produkcyjny oraz powierzchnie produkcyjne, nieprawidłowe warunki przechowywania surowców oraz gotowych produktów, obecność moli spożywczych i oprzędów, brak do wglądu orzeczeń lekarskich, potwierdzających stan zdrowia osób zatrudnionych oraz brak dokumentacji potwierdzającej zakup surowców używanych do produkcji. Nałożono **mandat karny w wysokości 500,00zł.** oraz wydano **decyzję zarządzając w terminie natychmiastowym unieruchomienie obiektu.** W zakładzie przywrócono właściwy stan sanitarno-higieniczny.

W związku z interwencją klienta w sprawie nieprzyjemnego zapachu w lokalu gastronomicznym, w toku kontroli stwierdzono wykorzystywanie pomieszczeń niezgodnie z ich przeznaczeniem, nieprawidłowy sposób mycia naczyń wielokrotnego użytku oraz inne uchybienia natury sanitarno-higienicznej, za co osobę odpowiedzialną ukarano grzywną w drodze **mandatu** karnego i wydano **zalecenia usunięcia uchybień w terminie natychmiastowym.** Kontrola sprawdzająca wykazała właściwy stan sanitarny w obiekcie.

W zakresie **niewłaściwego stanu sanitarno – porządkowego obiektów użyteczności publicznej** katowiczanie wnieśli **135 interwencji** (w 2018r. – 219) i **64 uznano za uzasadnione.**

Mieszkańcy najczęściej zgłaszali problemy dotyczące zawilgocenia mieszkania, hałasu, złego stanu sanitarnego posesji tj. brudne klatki schodowe, obecność gryzoni, insektów oraz gołębi, uciążliwości lokatorów, niewłaściwego stanu sanitarno - higienicznego zakładu kosmetycznego, gabinetu masażu, solarium i hostelu.

W toku prowadzonego postępowania PPIS w Katowicach wydał **decyzję** oraz **wymierzył grzywnę** w drodze mandatu karnego na rzecz domu opieki, gdzie stwierdzono bieżące zaniedbania w czystości, zniszczone wyposażenie, brudne ściany w świetlicy oraz łazience dla pensjonariuszy oraz zniszczoną podłogę w świetlicy.

Kontrole przeprowadzone w Parku Trampolin i szkole tańca zakończyły się **nałożeniem mandatów** karnych z powodu zaniedbań w czystości pomieszczeń, w tym toalet.

W zakładzie stylizacji paznokci, stwierdzono brak dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użycia i również **nałożono mandat**.

Kontrole sprawdzające wykazały usunięcie nieprawidłowości.

W 2019 roku przyjęto **2 zgłoszenia** (w 2018r. – 7) **w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i 1 spośród nich potwierdzono**. Interwencje dotyczyły nieodpowiedniej barwy wody, występowania osadów na urządzeniach domowych oraz dolegliwości zdrowotnych ze strony przewodu pokarmowego związanych ze spożyciem wody. Na podstawie wykonanych badań jakości wody stwierdzono przekroczoną zawartość żelaza oraz mętność wody. Katowickie Wodociągi S.A. podjęły działania naprawcze, jak również wykonały badania kontrolne potwierdzające ich skuteczność.

Rozpatrzono **10 wniosków** (w 2018r. – 29), **w których poruszano problemy odnośnie warunków pracy**. Zgłaszano nieprawidłowości zaobserwowane na stanowiskach pracy, w trakcie demontażu azbestu, dotyczące wycieku gazu z instalacji klimatyzacji, uciążliwości wynikające z działalności laboratorium mikrobiologicznego i ze składowania odpadów. Przeprowadzone kontrole **nie potwierdziły** zarzutów ujętych w interwencjach.

W 2019 roku wpłynęło **14 informacji** (w 2018r. – 21), w sprawie **naruszeń sanitarnych w żłobkach, przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych**, w tym **5 było uzasadnionych**.

W wyniku podjętych działań potwierdzono występowanie przypadków wszawicy, dolegliwości ze strony układu pokarmowego wśród dzieci oraz brak czystości we wskazanych placówkach przedszkolnych. Ponadto w sali urodzinowej stwierdzono przecieki wody, popękana i nierówną podłogę oraz niską temperaturę.

W każdej sytuacji wydano zalecenia, które realizowane były przez personel placówek w trakcie trwania kontroli lub w krótkim czasie.

W roku 2019 pacjenci zgłosili **21 interwencji** (w 2018r. - 16) z zastrzeżeniami odnośnie stanu sanitarno – higienicznego lub realizacji procedur obowiązujących **w obiektach leczniczych**.

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych w **13 przypadkach** potwierdzono zasadność zgłoszonych interwencji tj. w odniesieniu do 3 szpitali, 8 obiektów leczenia ambulatoryjnego i 2 działalności paramedycznej.

Podczas kontroli najczęściej stwierdzano brudne, zniszczone powierzchnie pomieszczeń i wyposażenia. W **1 obiekcie** realizującym świadczenia w zakresie transportu medycznego wydano **decyzję** zarządzającą przywrócenie właściwego stanu sanitarnego.

W pozostałych przypadkach wydano zalecenia, których realizację potwierdzono podczas kolejnych kontroli. W **9 obiektach** kontrole skutkowały nałożeniem **mandatu** karnego.

IX. Środki zastępcze

PPIS w Katowicach kontynuował działania w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania występowania problemu tzw. Dopalaczy, jednak w 2019r. w zakresie zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych nie były przeprowadzane kontrole z uwagi na to, że sklepy prowadzące działalność w Katowicach zostały zlikwidowane.

Urząd Skarbowy jako organ egzekucyjny, do którego skierowano tytuły wykonawcze w sprawie egzekucji należności pieniężnych wobec firm i osób wprowadzających do obrotu dopalacze wyegzekwował kwotę **17473,47 zł.** - dotyczy kar nałożonych na sprzedawców.

X. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Rolą zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym zmierzających do zapobiegania możliwości powstania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Do zadań zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy:

- opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- wydawanie opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- wydawanie uzgodnień do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- przeprowadzanie kontroli obiektów w trakcie budowy, przebudowy lub rozbudowy pod względem zgodności ich realizacji z zatwierdzoną dokumentacją projektową,
- wydawanie zaświadczeń dla potrzeb uzyskania koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym.

W 2019 roku wydano **108 opinii** odnośnie **dopuszczenia do użytkowania obiektów nowowybudowanych lub adaptowanych**.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowowybudowany obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarnohigienicznego, tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza i temperatury, właściwego oświetlenia, poziomu hałasu zgodnego z obowiązującymi przepisami, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

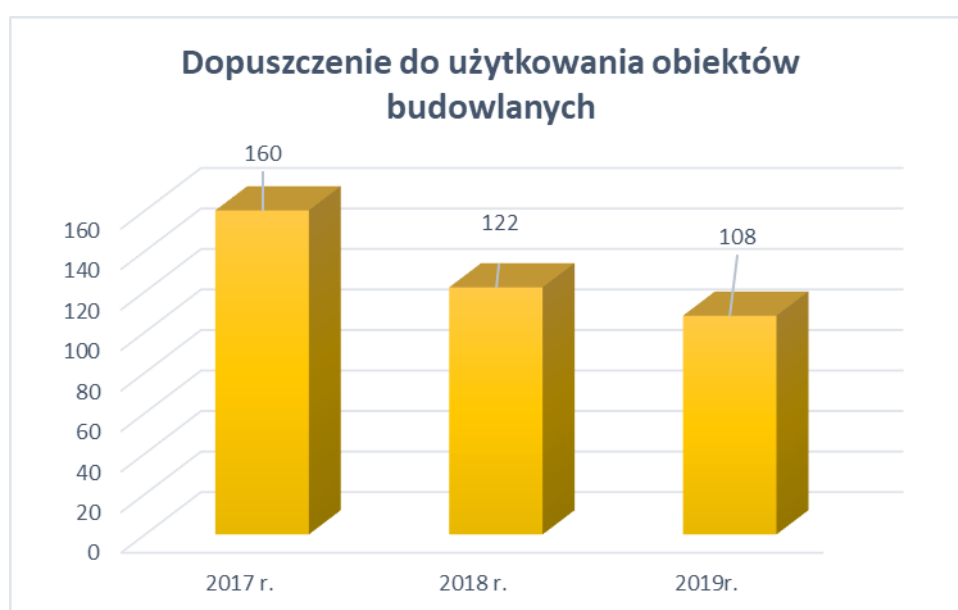
W czasie czynności kontrolnych sprawdzano wykonanie obiektów budowlanych z zatwierdzonym w decyzji o pozwoleniu na budowę (zmianę sposobu użytkowania) projektem budowlanym oraz zapoznawano się z przedstawianymi dokumentami i sprawozdaniami z pomiarów, badań, sprawdzeń, które wykonano w celu potwierdzenia założeń projektowych oraz spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych odpowiednio do zakresu tych dokumentów.

W 2019 roku obiekty budowlane zgłoszone do użytkowania w większości wykonane zostały zgodnie z zatwierdzonymi projektami budowlanymi. Nieliczne obiekty zostały zrealizowane z nieistotnymi odstępstwami od zatwierzonego projektu, które nie powodowały zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, a dodatkowo każdorazowo uwzględnione były w oświadczeniu kierownika budowy i poświadczane przez projektanta i inspektora nadzoru (jeśli został ustanowiony).

Dokonywano odbiorów obiektów różnych branż: przychodnie i gabinety lekarskie, szpitale - głównie po pracach modernizacyjnych przeprowadzanych w celu dostosowania do obowiązujących wymogów, przedszkola, szkoły, żłobki, budynki biurowo-usługowe, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, lokale gastronomiczne, obiekty użyteczności publicznej.

Ponadto do odbioru zgłaszano również budynki mieszkalne jedno- i wielorodzinne, osiedla mieszkaniowe, garaże i parkingi.

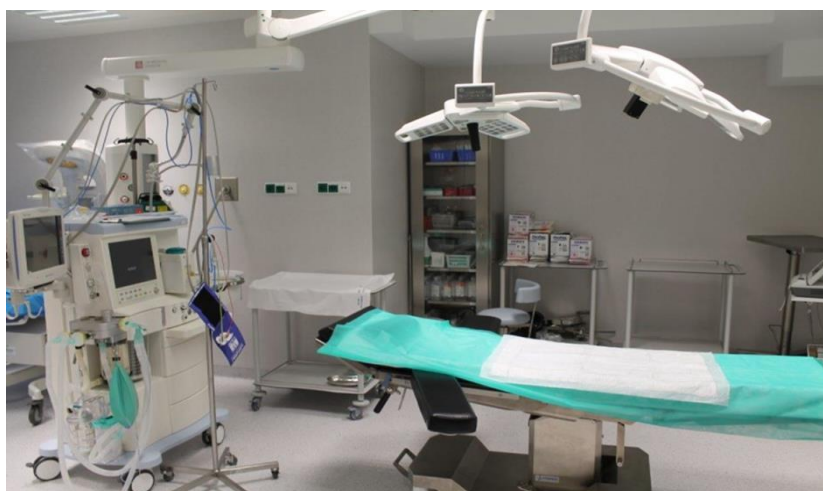
Dodatkowo wydano dwa zaświadczenia na potrzeby uzyskania koncesji.



Dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych w latach 2017 - 2019

Wśród najciekawszych wymienić należy:

- salon samochodowy Ferrari - przebudowa i rozbudowa przy ul. Bocheńskiego 109;
- pomieszczenia Oddziału Hematologii i Transplantacji Szpiku SP Szpitala Klinicznego im. Andrzeja Mielęckiego SUM w Katowicach przy ul. Dąbrowskiego 25;
- budynek administracyjno-biurowy (moduł 4) należący do kompleksu budynków biurowych GPP przy ul. Konduktorskiej;
- Centrum Perinatologii w Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka im. św. Jana Pawła II SP Szpital Kliniczny Nr 6 SUM w Katowicach przy ul. Medyków 16;



Sala cięć cesarskich w Centrum Perinatologii w Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka im. św. Jana Pawła II SP Szpital Kliniczny Nr 6 Śląskiego SUM przy ul. Medyków 16 (Źródło: z zasobów szpitala)

- przychodnię stomatologiczną Medicover przy ul. Granicznej 54;
- pracownię angiograficzną Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach przy ul. Medyków 14;
- oddział chirurgii onkologicznej (przebudowa ze zmianą sposobu użytkowania) Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach przy ul. Ceglanej 35;
- pomieszczenia pracowni rezonansu magnetycznego (przebudowa ze zmianą sposobu użytkowania części pomieszczeń przyziemia) Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach przy ul. Ceglanej 35;
- oddział okulistyki dziecięcej (po przebudowie) Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach przy ul. Ceglanej 35;
- galerię sztuki z funkcją gastronomiczną przy ul. Kochanowskiego 14;
- budynek magazynowo – produkcyjny z częścią biurowo-socjalną przy ul. Józefowskiej 5;



Sala nadzoru poznaczuleniowego na oddziale chirurgii onkologicznej Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach przy ul. Ceglanej 35; (Źródło: z zasobów szpitala)

- budynek wystawienniczo-handlowo-usługowy „LEROY MERLIN” przy ul. Baildona 60;
- klub fitness przy al. Roździeńskiego 14;
- wodny plac zabaw przy ul. Biedronek;
- lokal gastronomiczny w budynku biurowo-usługowo-handlowym al. Korfantego 138;
- bar mleczny przy ul. Staromiejskiej 12,
- kawiarnio-lodziarnię przy ul. Pięknej 48;
- przedszkole przy ul. Biedronek 1;
- żłobek przy ul. Chrobrego 29;
- przedszkole przy ul. Bażantów 35;
- budynek szkoły (rozbudowa, przebudowa i nadbudowa) przy ul. Witosa 18;
- lokal przychodni i administracji przy al. Korfantego 138;
- budynek biurowy przy ul. Gnieźnieńskiej 11;
- przedszkole i żłobek przy ul. Piastów 8.

Podczas czynności kontrolnych obiektów w celu dopuszczenia ich do użytkowania zwracano uwagę na zastosowanie materiałów dopuszczonych do stosowania w budownictwie i posiadających aktualne atesty higieniczne.

Podczas czynności odbiorowych pojawiały się nieliczne problemy, które wynikały z:

- faktu zgłaszania obiektu do odbioru pomimo trwania prac wykończeniowych;
- braku niezbędnych dokumentów - opinii z przeglądu urządzeń kominowych lub pomiarów skuteczności wentylacji, wyników badania wody.

W przypadku obiektów biurowych przeznaczonych pod wynajem coraz częściej przedkładano dokumentacje projektowe uzgodnione przez rzeczoznawców do spraw sanitarno - higienicznych zakładające ich realizację i uzyskanie pozwolenia na budowę w stanie tzw. deweloperskim.

W ubiegłym roku wydano **43 opinie odnośnie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko** - dla 9 przedsiębiorstw stwierdzono taką potrzebę i określono zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Opinie te dotyczyły m.in.: budynków biurowych, budynków wielorodzinnych, inwestycji infrastrukturalnych, hal produkcyjno-magazynowych, zespołów parkingów.



Liczba opinii dotyczących obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w latach 2017 - 2019

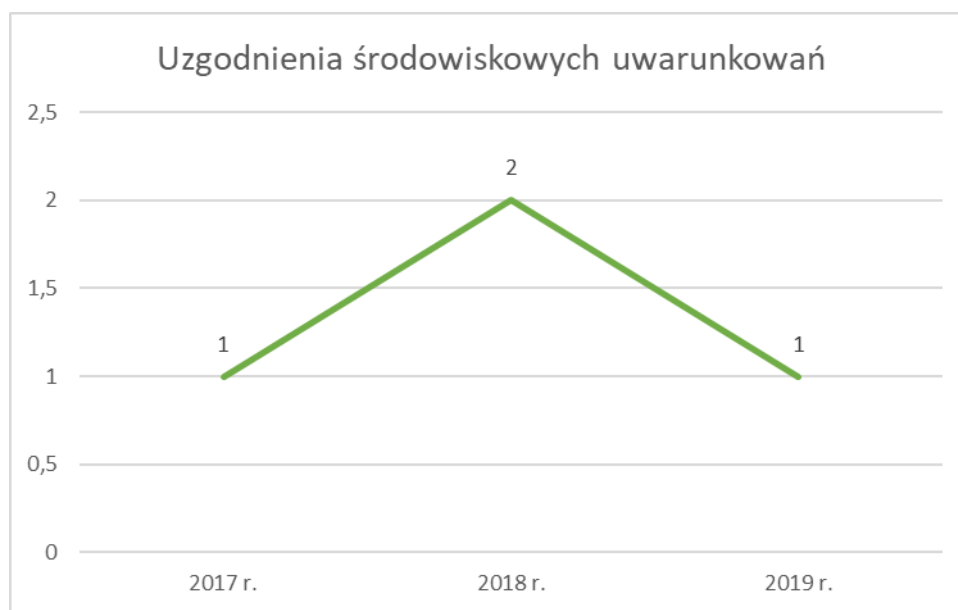
Do ciekawszych zaliczyć można:

- budowę kompleksu sportowego stadionu miejskiego w rejonie: ul. Bocheńskiego, ul. Załęskiej Hałdy i ul. Upadowej;
- budowę hali produkcyjno – magazynowo - logistycznej z częścią socjalno-biurową wraz z infrastrukturą techniczną i towarzyszącą przy ul. Krakowskiej 151 A;
- budowę hali o funkcjach produkcyjno – magazynowo - usługowej wraz z infrastrukturą techniczną przy ul. Lwowskiej 38;
- budowę hali produkcyjno-magazynowej wraz z zapleczem socjalno-biurowym oraz infrastrukturą techniczną, towarzyszącą przy al. Różdzieńskiego;
- budowę zespołu budynków mieszkalnych i wielorodzinnych wraz z infrastrukturą techniczną, drogami, parkingami podziemnymi i naziemnymi przy ul. Zawiszy Czarnego;
- budowę dwupoziomowego garażu podziemnego wraz z wewnętrznym układem drogowym, chodnikami, murami oporowymi, zbiornikami p.poż, i retencyjnym wód opadowych, pompownią, instalacjami zewnętrznymi – wodociągową, kanalizacji deszczowej, elektroenergetyczną jako pierwszy etap inwestycji związanej z budową budynku usługowo-biurowego przy al. Korfantego;
- zabudowę dodatkowej kruszarki pierścieniowej w budynku Płuczki KWK Mysłowice-Wesoła i utworzenie węzła uzysku kruszywa naturalnego przy ul. Beskidzkiej;
- modernizację instalacji do biologicznego przetwarzania odpadów w Zakładzie Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Miłowickiej 7a;
- budowę budynków biurowych z garażami podziemnymi wraz z zagospodarowaniem terenu przy ul. Brackiej;
- budowę półsuchej instalacji oczyszczania spalin dla bloku BFC-100 w Tauron Ciepło Sp. z o.o. Zakład wytwarzania Katowice przy ul. Siemianowickiej;
- renowację, rozbudowę istniejącej instalacji odgazowującej na składowisku odpadów komunalnych (innych niż obojętne i niebezpieczne) przy ul. Żwirowej;
- budowę połączenia drogowego ul. Brackiej z ul. Żelazną (planowana ul. Nowogliwicka);
- rozbudowę i przebudowę instalacji technologicznej istniejącej stacji paliw płynnych MOYA przy ul. Obroki.

Wydając opinie brano pod uwagę:

- zawartość karty informacyjnej przedsięwzięcia, zakres i szczegółowość danych w niej ujętych;
- charakter przedsięwzięcia i jego skalę, wielkość i rodzaj zajmowanego terenu, planowaną technologię, wielkość produkcji oraz przewidywane rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu eliminowanie lub ograniczanie skutków jego realizacji;
- usytuowanie przedsięwzięcia względem terenów chronionych – przed wszystkim akustycznie, istniejący i planowany charakter zagospodarowania oraz to czy będzie ono realizowane na terenie objętym zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W 2019 roku **wydano 1 opinię** dotyczącą warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.



Uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań w latach 2017 – 2019

Opinia dotyczyła prac na podstawowych ciągach pasażerskich (E30 i E 65) na obszarze Śląska, etap I: linia E 65 na odc. Będzin – Katowice – Tychy – Czechowice Dziedzice – Zebrzydowice; odcinek: Katowice Szopienice Płd. – Katowice Piotrowice.

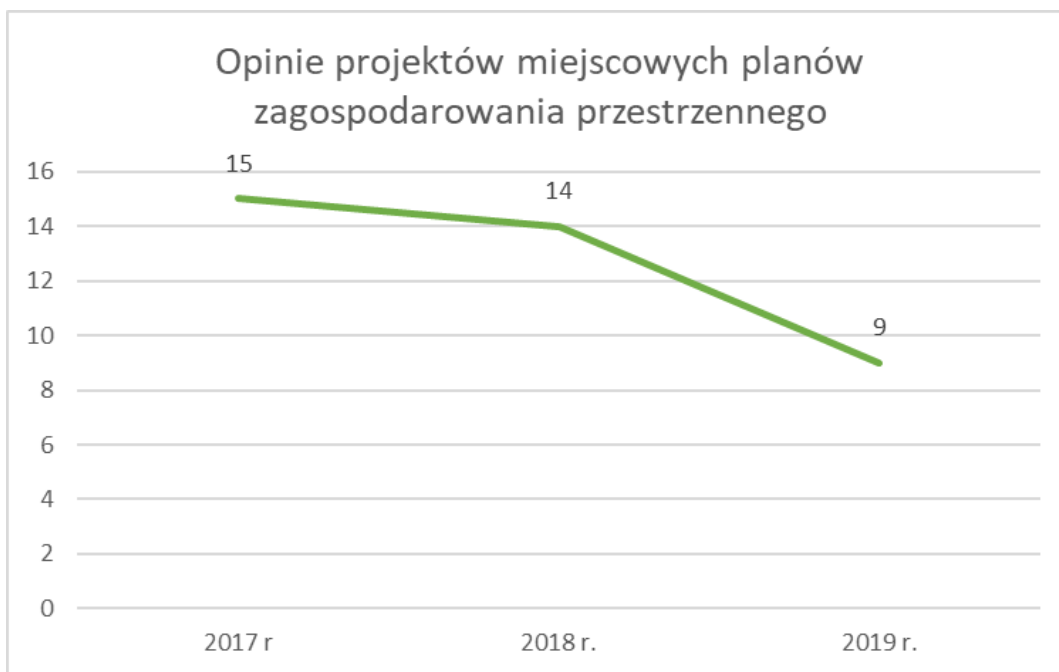
W 2019r. wydano **9 opinii** dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Plany te stanowią podstawę do późniejszego ustalania przez właściwe organy warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a także lokalizowania inwestycji celu publicznego. Uzgodnienia dotyczyły m.in. obszarów:

- południowych dzielnic miasta, w obszarze fragmentów terenów górniczych Murcki I i Giszowiec I – KWK „Murcki – Staszic” (część obejmująca tereny dzielnicy Piotrowice – Ochojec oraz północno-zachodnie tereny dzielnicy Kostuchna);
- w rejonie Katowickiego Parku Leśnego;
- w rejonie ulic: Rolnej i Kłodnickiej;
- Śródmieścia;
- Dzielnicy Zarzecze.

Przesłane do uzgodnienia projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmowały obszary o różnej powierzchni i miały na celu:

- prawidłowe dopełnienie istniejących funkcji z ukierunkowaniem na ukształtowanie przestrzeni publicznych;
- zapewnienie ochrony ciągłości terenów otwartych w dolinach rzeki Mlecznej i Ślepiotki poprzez powstrzymanie postępującego procesu zabudowywania dolin rzecznych, zagrażającego ich ciągłości ekologicznej oraz stwarzającego niebezpieczeństwo powodzi i zalewania wodami opadowymi;
- ustalenie zasad obsługi komunikacyjnej poprzez rezerw terenu dla rozbudowy elementów układu drogowego w dzielnicach południowych i uregulowanie zasad tej rozbudowy z uwzględnieniem poprawy hierarchiczności układu drogowego;
- ustalenie zasad rozwoju lokalnych ośrodków usługowych oraz kształtowania przestrzeni publicznych;
- umożliwienie podjęcia działań inwestycyjnych w terenach objętych obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego;
- utrzymanie i dogęszczenie zabudowy mieszkaniowej i usługowej wraz z towarzyszącą im infrastrukturą.



*Uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w latach
2017 – 2019*

Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinny uwzględniać cele ochrony środowiska zawarte w wielu dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, a także zawartych w dyrektywach UE. W ustaleniach poszczególnych planów kierowano się zasadą zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniano zapisy przyjętych już dokumentów, m.in. w dziedzinie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i oczyszczania ścieków.

Projekty, co potwierdzały załączone do nich „Prognozy oddziaływania...”, zawierały zapisy i rozwiązania minimalizujące szkodliwe oddziaływanie - na środowisko, przyrodę i krajobraz kulturowy oraz zdrowie ludzi - planowanych do wprowadzenia zagospodarowań:

- nakazy i zakazy dotyczące gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, zaopatrzenia w ciepło, ochrony przed hałasem;
- nakaz stosowania proekologicznych systemów grzewczych;
- określenie minimalnego procentu powierzchni biologicznie czynnych.

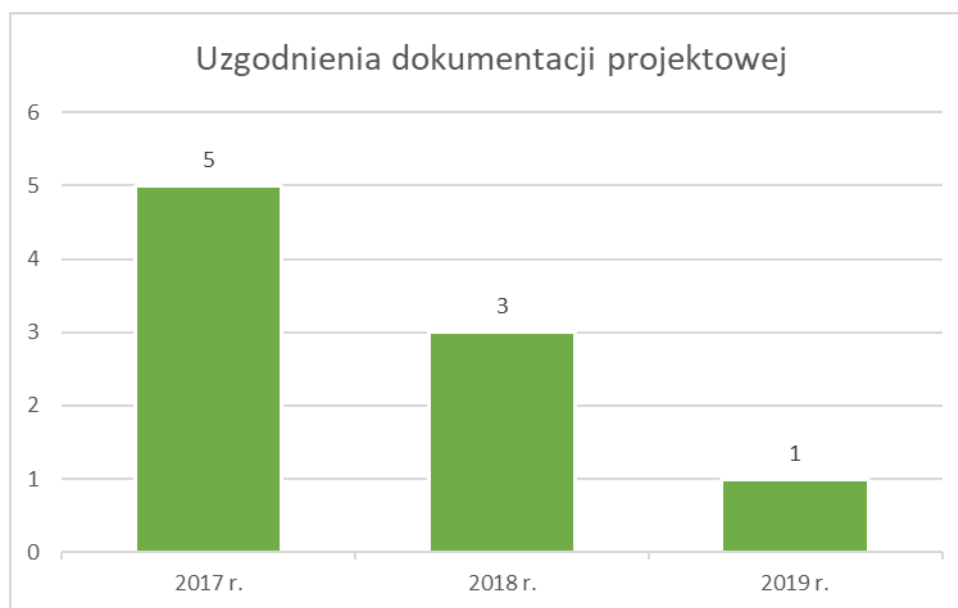
Wydano również **2 opinie** dotyczące zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zapisy dotyczące przeznaczenia terenów należy uznać za prawidłowe i nie budzące problemów przy uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych dla planowanych przedsięwzięć.

Wydano także **1 opinię** dotyczącą odstąpienia od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przedmiotowa opinia dotyczyła obszaru położonego w rejonie ronda Sławika w Katowicach. Celem zmiany planu było określenie granic udokumentowanego złoża węgla kamiennego podlegającego ochronie.

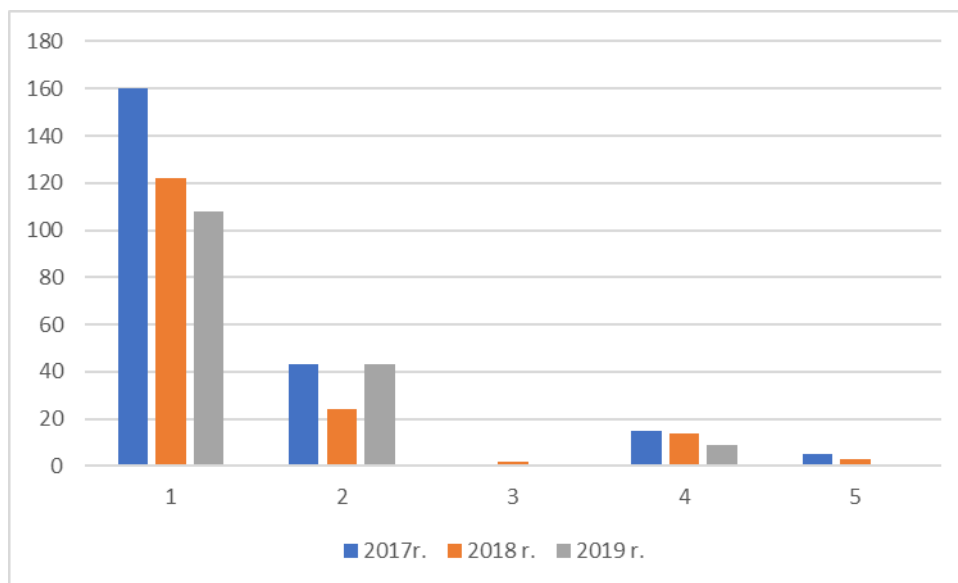
W 2019r. roku wydano **1 opinię** dotyczącą **uzgodnienia dokumentacji projektowej**. Przedłożony projekt dotyczył salonu fryzjersko-kosmetycznego przy ul. Zawiszy Czarnego 10.

Wydano również **1 decyzję** dotyczącą odstępstwa od przepisów (usytuowanie wyrzutni powietrza na poziomie terenu) i **2 opinie** dotyczące warunków zabudowy.



Uzgodnienia dokumentacji projektowej w latach 2017 – 2019

Zestawienie wszystkich wydanych w latach 2017-2019 opinii przedstawia poniższy wykres.



Legenda:

- 1 - opinie dotyczące dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,*
- 2 – opinie w sprawie stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,*
- 3 – uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań,*
- 4 – uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,*
- 5 – uzgodnienia dokumentacji projektowej.*

Analizując powyższe dane stwierdzić można, iż:

- po raz kolejny spadła ilość opinii dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych;
- w minionym roku, po spadku w roku 2018, znacznie wzrosła ilość opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko;
- liczba opinii w sprawie uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań oraz uzgodnienia dokumentacji projektowej od wielu lat utrzymuje się na bardzo niskim poziomie;
- w przypadku uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego utrzymuje się trend spadkowy.

XI. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia jest dążenie do osiągnięcia pożądaných norm zdrowotnych poprzez działania umożliwiające zachowanie lub przywracanie bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, poprawę i utrzymanie zdrowia społeczeństwa oraz kształtowanie w tym zakresie prawidłowych postaw i zachowań.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2019 roku realizował na terenie Katowic następujące interwencje programowe (programy) i interwencje nieprogramowe (eventy).

PROGRAMY EDUKACYJNE

1. „Klub Zdrowego Przedszkolaka”

Celem programu jest:



- wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy,
- zwiększenie umiejętności wśród dzieci 5 i 6 letnich w zakresie radzenia sobie w sytuacjach gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

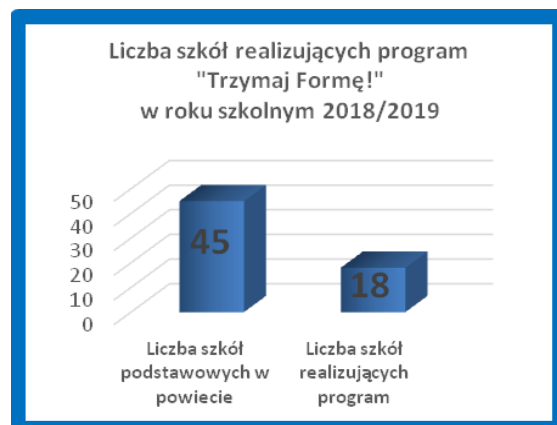
Programem objęto łącznie 6072 osoby (przedszkolaki, rodzice i opiekunowie).

2. Program „Trzymaj Formę!” zapobiegający nadwadze i otyłości wśród młodzieży szkolnej

Celem programu jest:

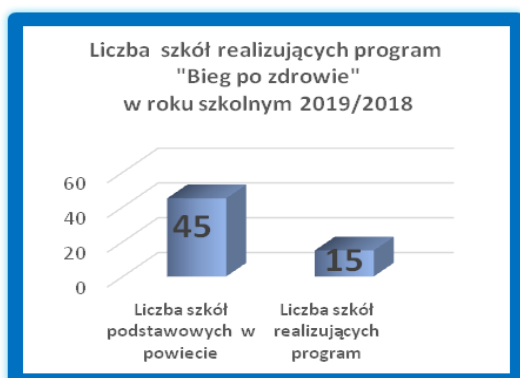
Zwiększenie świadomości wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych w zakresie wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

Programem objęto łącznie 4402 osoby (uczniowie, rodzice i opiekunowie).



3. Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”

Celem programu jest:



Zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów klas czwartych szkół podstawowych na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów.

Programem objęto łącznie 1200 osób (uczniowie, rodzice i opiekunowie).

4. Program profilaktyki stosowania dopalaczy „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Celem programu jest:

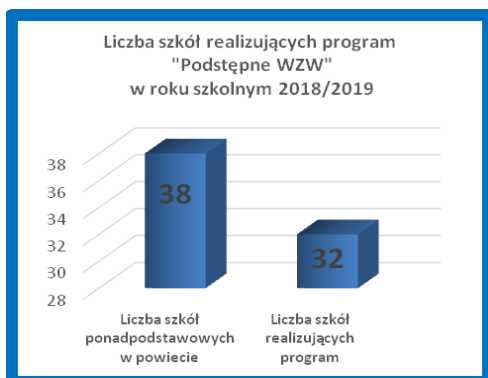
- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania,
- zwiększenie ostrożności i zmniejszenie otwartości na kontakty z tymi produktami.



Programem objęto łącznie 2754 osoby (uczniowie, rodzice i opiekunowie).

5. Program edukacyjny „Podstępne WZW”

Celem programu jest:



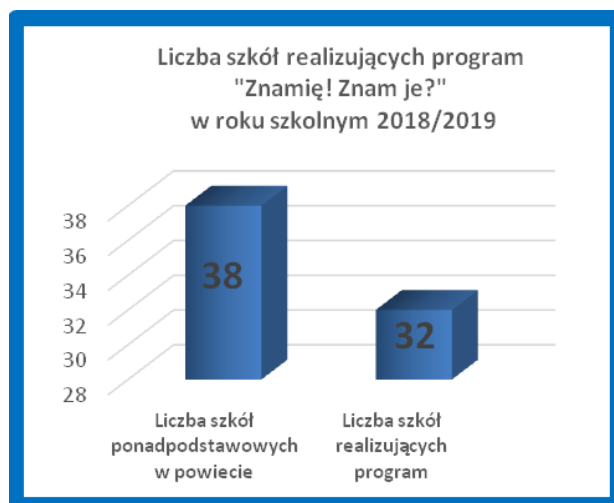
- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, czynników ryzyka zakażeń wirusami HBV i HCV,
 - uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie,
- pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi.

Programem objęto łącznie 4896 osób (uczniowie, rodzice i opiekunowie).

6. Program profilaktyki chorób nowotworowych – „Znamie! Znam je?”

Celem programu jest:

- zwiększenie poziomu wiedzy wśród uczniów szkół ponadpodstawowych na temat profilaktyki nowotworów skóry w tym czerniaka,
- kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko rozwoju raka,
- motywowanie do poddawania się badaniom profilaktycznym oraz zasięgania porady lekarskiej w przypadku zaistnienia objawów mogących wskazywać na obecność nowotworów.



Programem objęto łącznie 4384 osoby (uczniowie, rodzice i opiekunowie).

7. Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz Życie - Pierwszy Krok”

Celem programu jest:



- zwiększenie poziomu wiedzy wśród uczniów szkół ponadpodstawowych na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu,
- zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę,
- motywowanie kobiet do

regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.

Programem objęto łącznie 1848 osób (uczniowie, rodzice i opiekunowie).

8. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość”

Celem programu jest:

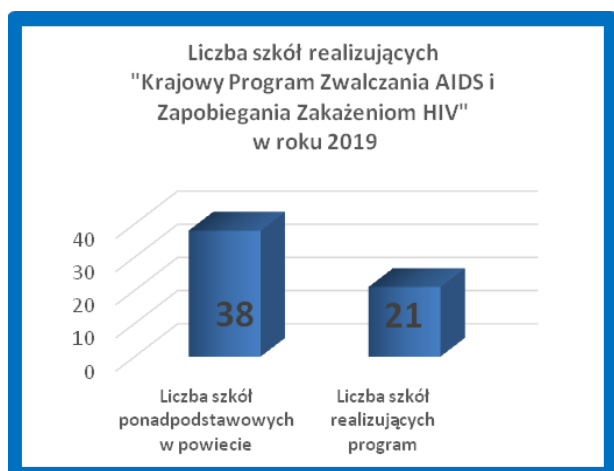
- dostarczenie uczniom szkół ponadpodstawowych wiedzy i umiejętności zmniejszających ryzyko utraty zdrowia i życia ich samych oraz w przyszłości ich potomstwa spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych



Programem objęto łącznie 1485 osób (uczniowie, rodzice i opiekunowie).

9. Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Cele programu :



- podniesienie wiedzy wśród uczniów szkół ponadpodstawowych nt. profilaktyki zakażeń wirusem HIV i choroby AIDS, w tym dróg zakażenia.

Programem objęto łącznie 2016 osób (uczniowie, rodzice i opiekunowie).

AKCJE PROZDROWOTNE

1. „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”

Akcja skierowana do ogółu społeczeństwa oraz środowiska lekarskiego.

Cele akcji:



- promowanie wiedzy nt. odpowiedzialnego stosowania antybiotyków,
- zwiększenie świadomości w zakresie zagrożenia jakim jest antybiotykooporność,
- promowanie rozsądnego przepisywania antybiotyków przez lekarzy.

2. „Brazowo, ale czy zdrowo?”

Akcja skierowana jest przede wszystkim do dzieci i młodzieży placówek oświatowo-wychowawczych, jak również do ogółu społeczeństwa.



Cele akcji:

- kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim,
- zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające

z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego (UV) w solarium jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia dzieci i młodzieży,

- podniesienie świadomości i wiedzy na temat procesów zachodzących w organizmie podczas opalania.

3. Światowy Dzień Zdrowia – „Zdrowie dla wszystkich”



W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia (7 kwietnia), Światowa Organizacja Zdrowia WHO podejmuje działania mające na celu promocję oraz ochronę zdrowia publicznego. Światowy Dzień Zdrowia w 2019 obchodzony był pod hasłem „Zdrowie dla wszystkich”. Celem obchodów było skupienie uwagi na konieczności zapewnienia powszechnej opieki zdrowotnej i możliwych do osiągnięcia zyskach płynących

z tego faktu.

4. „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”



Akcja skierowana do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0-3 oraz dzieci przedszkolnych, studentów uczelni wyższych, osób starszych, osób podróżujących.

Cele akcji:

- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych,
- wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych,
- zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym).

5. XVI Festyn Rodzinny „Z dziecięcym uśmiechem”



Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach został zaproszony przez Dyрекcję Zespołu Szkół i Placówek Nr 1 w Katowicach do współorganizacji XVI Festynu Rodzinnego ph. „Z dziecięcym uśmiechem” w dniu 1 czerwca. W ramach przedsięwzięcia pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach przygotowali

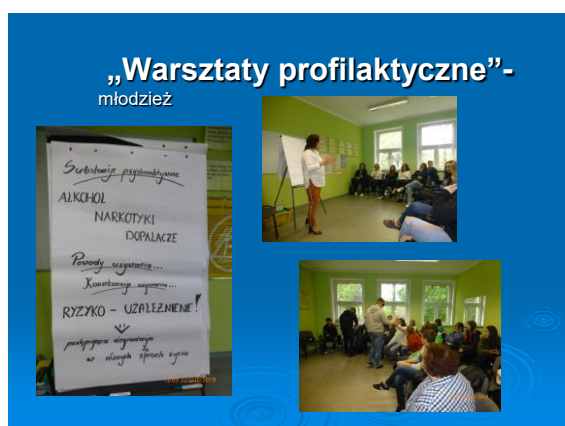
stoisko promocji zdrowia, przy którym prowadzili poradnictwo w zakresie zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień, profilaktyki chorób zakaźnych poprzez promocję szczepień ochronnych oraz udzielali porad w zakresie bezpiecznego korzystania z kąpielii słonecznych. Chętne osoby palące papierosy mogły sprawdzić stężenie tlenku węgla w wydychanym powietrzu. Zainteresowane osoby mogły zobaczyć świat przez alko i narkogogle. Ponadto przy stoisku studentki kosmetologii Wyższej Szkoły Medycznej wykonywały masaże twarzy, dłoni oraz makijaże. Chętne osoby mogły skorzystać z analizy masy ciała oraz z degustacji zdrowych przekąsek, które przygotowywały studentki wydziału dietetyki.

6. X Festiwal Organizacji Pozarządowych



Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach został zaproszony do wzięcia udziału w X Festiwalu Organizacji Pozarządowych, który odbył się w sobotę 14 września na katowickim rynku. Podczas Festiwalu mieszkańcy miasta mogli skorzystać m.in. z bezpłatnych badań profilaktycznych oraz konsultacji. Swoją ofertę miały okazję przedstawić wszystkie stowarzyszenia i fundacje działające na terenie miasta Katowic. Ponadto dla najmłodszych przygotowano strefę zabaw. W ramach Festiwalu Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej zorganizowali stoisko promocji zdrowia, przy którym zainteresowane osoby mogły zaopatrzyć się w tematyczne materiały edukacyjne promujące zdrowy styl życia, profilaktykę chorób zakaźnych, nowotworowych i otrzymać porady metodyczne, a także zobaczyć jak wygląda świat po zażyciu alkoholu - alkogogle i narkotyków – narkogogle. Przedsięwzięcie to było również okazją by w ramach obchodów 100-lecia służb sanitarnych w Polsce zaprezentować szerokiej społeczności czym na co dzień zajmują się pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz w jakich obszarach życia codziennego podejmują działania by chronić społeczeństwo przed negatywnymi czynnikami i zjawiskami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi mających wpływ na zdrowie ludzi.

7. „Warsztaty profilaktyczne”



Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w ramach współpracy z dyrekcją Ośrodka Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Katowicach i Miejskiej Izby Wyrzeźwień w 2019 roku współorganizował warsztaty dot. profilaktyki uzależnień adresowane do uczniów starszych klas szkół podstawowych, ponadpodstawowych, studentów oraz słuchaczy Wyższej Szkoły Policji w Katowicach. Zajęcia prowadzili pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej oraz instruktorzy terapii uzależnień pracujący w ośrodku.

Uczestnikom warsztatów została przekazana m.in. wiedza nt. dopalaczy oraz szkodliwości palenia tytoniu i używania papierosów elektronicznych, a także metody walki z nałogami. Ponadto szczegółowo omawiano ustawę o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Młodzież uczestnicząca w zajęciach dowiedziała się także jaką rolę pełni Państwowa Inspekcja Sanitarna dla zdrowia publicznego oraz w jakich obszarach życia codziennego podejmuje działania by chronić społeczeństwo przed negatywnymi czynnikami i zjawiskami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi mającymi wpływ na zdrowie ludzi.

Dzięki udostępnieniu alko i narkogogli mogli zobaczyć świat z perspektywy osoby pod wpływem alkoholu i narkotyków. Słuchacze uczestniczyli także w zajęciach w Izbie Wytrzeźwień, gdzie zaznajamiali się z procedurami postępowania z osobami pod wpływem alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Dzięki dobrej współpracy z samorządem oraz instytucjami, organizacjami i placówkami oświatowymi, a także ze specjalistami z różnych dziedzin (lekarze, terapeuci, metodycy), którzy służyli swoją wiedzą, umiejętnościami i doświadczeniem podczas szkoleń i narad dla szkolnych koordynatorów programów edukacyjnych, udało się skutecznie prowadzić działania profilaktyczne i efektywnie zrealizować programy prozdrowotne. Współpraca z lokalnymi mediami umożliwiła dotarcie do większej liczby mieszkańców Katowic i objęcie ich działaniami profilaktycznymi.